

Tittelside

Hjertelig til lykke

Gratulerer med den nye bobilen din, og vi takker hjertelig for at du valgte et kvalitetsprodukt fra huset Dethleffs.

Uansett om du er på jakt etter feriegleder på mer eller mindre gode veier, eller om "hytta" di står i grønne omgivelser, ute ved havet eller i fjellet: Dethleffs bobil bil alltid sørge for at du nyter ferien din, fordi Dethleffs team har bygget campingvogner og bobiler i mer enn 90 år og vet hva som er viktig. Denne erfaringen viser seg i den gjennomtenkte, koselige, men likevel i høy grad funksjonelle innredningen og i de ypperlige kjøreegenskapene. Hvert Dethleffs-kjøretøy produseres med stor presisjon og det gjennomføres trengte kontroller. Dette sikrer en lang levetid for produktet. På grunn av disse strenge kravene går vi god for den førsteklasses kvaliteten til våre produkter og garanterer deg 6 års garanti på tettheten til karosseriet i henhold til våre garantibestemmelser (se kapittel 1.1).

Alle Dethleffs-kjøretøy oppfyller kravene i utslippsstandarden Euro 6d-Temp.

Denne bruksanvisningen dreier seg hovedsakelig om konstruksjonen av bobilen din. Den gir deg alle viktige opplysninger og råd slik at du kan utnytte alle de tekniske fordelene i Dethleffs bobil. Vi har opplyser også om stell og hvordan du kan sørge for at bobilen beholder sin verdi.

I tillegg får du separat dokumentasjon for chassiset og de diverse innebygde apparatene.

Når det skal utføres vedlikeholdsarbeider, og alltid når du behøver hjelp, kan du henvende deg tillitsfullt til ditt autoriserte fagverksted. De som arbeider der kjenner bobilen din best, og oppfyller ønskene dine raskt og pålitelig.

Ved problemer med chassiset på Dethleffs-kjøretøy kan også de autoriserte verkstedene til produsenten av basiskjøretøyet være til hjelp.

Hvis det oppstår problemer på Fiat-chassiet, vennligst ta kontakt på telefonnummer 00800 34281111. Nå ønsker vi at du får mye moro med bobilen din, mye avslapping og alltid en trygg reise.

Hilsen Dethleffs-teamet

Kjøretøyinformasjon	Kundeadresse
Modell:	Etternavn, fornavn:
Bilprodusent/motortype:	Gate, nummer:
Registreringsdato:	Postnummer, sted:
Chassisnummer:	
Serienummer:	
Kjøpt av firma:	
Garantiens start:	
Garantiens utløp	
Forhandlers underskrift og stempel	

Med forbehold om endringer av konstruksjon, utstyr og innholdet av leveringen. Det er også angitt spesialutstyr som ikke er en del av standard levering. Beskrivelsene og illustrasjonene i denne brosjyren kan ikke tilordnes en bestemt versjon. Kun den til enhver tid gyldige utstyrslisten gjelder for alle detaljer.

Innholdsfortegnelse

1	Garanti	11
1.1	Betingelser for tetthetsgaranti	11
1.2	Tetthetskontroll	12
1.3	Andre inspeksjoner	16
2	Innledning	23
2.1	Generelt	24
2.2	Miljøvernanvisninger	24
3	Sikkerhet	25
3.1	Redningskort	25
3.2	Brannvern	25
3.3	Generelt	26
3.4	Trafikksikkerhet	26
3.5	Kobling av tilhenger	28
3.6	Gassanlegg	28
3.7	Elektrisk anlegg	30
3.8	Vannanlegg	30
4	Før kjøring	31
4.1	Nøkler	31
4.2	Registrering	31
4.3	Last	31
4.4	Elektrisk stigtrinn	35
4.5	Gulvbelegg av PVC	36
4.6	Fjernsynsapparat	36

4.7	Blendingsfoldegardin førerhus	37
4.8	Sentrallås kjøkkenbenk	38
4.9	Kjettinger	38
4.10	Trafikksikkerhet	39
5	Under kjøring	41
5.1	Kjøre med bil	41
5.2	Kjørehastighet	41
5.3	Bremser	42
5.4	Sikkerhetsbelter	42
5.5	Fører sete og passasjer sete	42
5.6	Sitteplassforordning	43
5.7	ISOFIX-system	43
5.8	Blendingsfoldegardiner for frontrute, fører- og passasjer vindu	44
5.9	Skrive-/lesepult	44
5.10	Motorlokk	44
5.11	Fylle diesel	44
6	Sette opp bilen	45
6.1	Håndbrems	45
6.2	Stigtrinn	45
6.3	Støtteklosser	45
6.4	230 V-tilkobling	45
6.5	Kjøleskap	45
6.6	Markise	46
7	Å bo i bil	47
7.1	Dører	47

7.2	Utvendige luker	47
7.3	Lufting	49
7.4	Vinduer	50
7.5	Skyvedør	55
7.6	Takluker	55
7.7	Dreie seter	59
7.8	Stille inn setene (CVD540)	59
7.9	Bord	59
7.10	Mekanisk låsing av kjøkkenbetjeningen	61
7.11	Lamper	61
7.12	Lysbrytere og stikkontakter	62
7.13	Senger	63
8	Gassanlegg	66
8.1	Generelt	66
8.2	Gassflasker	67
8.3	Gassforbruk	68
8.4	Bytt gassflaske	68
8.5	Gassavstengeventiler	69
8.6	Omkoblingsanlegg DuoControl CS	69
9	Elektrisk anlegg	73
9.1	Generelle sikkerhetsanvisninger	73
9.2	Begreper	73
9.3	12 V-spenning	74
9.4	Lade boenhets- og startbatteriet	75
9.5	Strømsentral EBL 31	77
9.6	Panel LT 100	79

9.7	230 V-spenning	82
9.8	Sikringer	83
9.9	Sikringsboks	86
10	Innebygde apparater	87
10.1	Generelt	87
10.2	Varmeanlegg	87
10.3	Kokeplass	91
10.4	Kjøleskap	92
11	Sanitæranlegg	96
11.1	Vannforsyning, generelt	96
11.2	Vanntank	96
11.3	Spillvannstank	98
11.4	Vannanlegg	98
11.5	Utedusj (CVD540)	99
11.6	Toalettrom	100
11.7	Svingbart toalett (Thetford)	100
12	Stell	102
12.1	Utvendig stell	102
12.2	Innvendig stell	104
12.3	Vannanlegg	105
12.4	Vask/utslagsvask	105
12.5	Toaletter	107
12.6	Vintervedlikehold	107
12.7	Driftsopphold	108

13	Vedlikehold.....	113
13.1	Offentlige kontroller	113
13.2	Inspeksjonsarbeider	114
13.3	Vedlikeholdsarbeid	114
13.4	Bytte av lyspærer og lysstoffrør.....	114
13.5	Typeskilt.....	116
13.6	Varsel- og henvisningsklistremerker	116
14	Reservedeler.....	117
15	Hjul og dekk	118
15.1	Generelt.....	118
15.2	Dekkutvalg.....	119
15.3	Betegnelser på dekket.....	119
15.4	Håndtering av dekkene.....	120
15.5	Hjulbytte.....	120
15.6	Dekkreparasjonssett.....	121
15.7	Dekktrykk.....	121
16	Feillokalisering	123
16.1	Bremsesystem	123
16.2	Elektrisk anlegg	123
16.3	Gassanlegg	127
16.4	Gasskomfyr	127
16.5	Varmeanlegg/varmtvannsbereder	128
16.6	Kjøleskap	129
16.7	Vannforsyning.....	130
16.8	Karosseri	131

17	Spesialutstyr	132
17.1	Vekt på spesialutstyr	132

1 Garanti

1.1 Betingelser for tetthetsgaranti

1. Firmaet Dethleffs GmbH & Co. KG tilbyr sine kunder etter eget valg, i tillegg til lovens garanti og produktansvar, en seks års garanti for at kjøretøyene er bygget slik at ingen fuktighet trenger inn utenfra og inn i kupeen. Dette gjelder for påbygg og karosseri fra Dethleffs.
Garantiforpliktelsene gjelder ikke hvis utettheten oppstår som en følge av uriktig bruk av vinduer, dører og takluker hhv. at disse er reparert på uriktig måte. Skader som forårsakes av naturkrefter (f.eks. høyvann) vil ikke bli dekket av garantien. Garantiforlengelsen dekker bare reparasjoner utført av fagfolk. Endrings- og reduksjonskostnader samt kjørekostnader eller andre indirekte kostnader dekkes ikke av garantien.
2. Når utetthet oppdages, forplikter firmaet Dethleffs GmbH & Co. KG seg, innenfor rammen av garantibetingelsene, til å gjennomføre vedlikeholds- og utskiftingsarbeid på de delene av kjøretøyet det gjelder, noe som fører til umiddelbar reparasjon av skaden. Oppretting av feil må gjennomføres av firmaet Dethleffs GmbH & Co. KG eller av et autoriserte fagfagverksted som jobber etter retningslinjene til firmaet Dethleffs GmbH & Co. KG.
3. Forutsetningen for denne garantien er en årlig inspeksjon av kjøretøyet på et autorisert verksted. Visningen må skje årlig senest ± 6 måneder etter årsdagen for første registrering hhv. overlevering. Hvis inspeksjonen ikke utføres innen fristen, opphører garantiansvaret, og den kan ikke settes i kraft igjen ved at det utføres inspeksjon på et senere tidspunkt.
Som bevis på gjennomgått inspeksjon må garantimerket limes inn på anvist plass i garantiheftet fra firmaet Dethleffs GmbH & Co. KG og bekreftes med stempel, dato og underskrift av den respektive Dethleffs-forhandleren.
I tillegg må gjennomføringen av inspeksjonen bekreftes i GA online.
4. **Garantien begynner fra og med den dagen kjøretøyet blir registrert for første gang eller ved overlevering av kjøretøyet til sluttkunden, senest 18 måneder etter utleveringen til forhandleren, og gjelder for den tiden kjøretøyet er i brukbar stand, maks. 6 år.** Hvis den første registreringen foretas før overleveringen, gjelder datoen for kjøretøyets første registrering som garantistart (garantidato).
Eierskifte av kjøpsobjektet har ingen innflytelse på produsentens garantiforpliktelser. Garantien går ut, når man ikke overholder de fristene som er beskrevet i Siff. 3. Gjennomføring av garantiarbeid forlenger ikke garantitiden.
5. Innenfor disse bestemmelsene garanteres det også for de delene som ved utbedring bygges inn i kjøretøyet inntil dets garantitid går ut.
6. Oppstår det utettheter, må kjøperen melde skriftlig fra om dette til firmaet Dethleffs GmbH & Co. KG eller en Dethleffs-forhandler innen 14 dager. Sammen med meldingen må man også legge ved garantibeviset med de nødvendige garantimerkene. Hvis det ikke meldes fra om utettheten innenfor den angitte fristen, faller garantien bort. Oppretting av utettheten gjennomføres i overensstemmelse med firmaet Dethleffs GmbH & Co. KG.
7. Kostnadene for inspeksjonen må betales av garantiinnehaveren.
8. Det rettslige ansvaret har, så langt det er rettslig tillatt, de domstolene som er ansvarlig for Isn'y.

1.2 Tetthetskontroll

1.2.1 Inspeksjonsplan

- Ved visuelle inspeksjoner utenfra må det tas hensyn til skader og utilstrekkelig tetting, som kan resultere i vanninntrengning fra utsiden og innover i kjøretøyet.
- Ved den visuelle inspeksjonen må det etterses om det er tegn på slitasje, misfarging og vannflekker på interiøret.
- For å unngå ukorrekte måleresultater, må du være oppmerksom på generell fuktighet i interiøret (luft ut på forhånd om nødvendig).

Pos.	Komponent	Ting å gjøre	Info
1.1	Undergulv	Visuell kontroll	Kontroller alle gjennombrudd og tett på nytt om nødvendig.
1.2	Fører- / passasjer- / skyve- og bakkdør	Visuell kontroll	Sjekk gummitetninger og justeringer av dørene.
1.3	Tetningslister, kanter, gummi	Visuell kontroll	Sjekk gummitetningen rundt luftvinduet i taket (hvis montert) inkludert skjøten.
1.4	Takskall	Visuell kontroll	Kontroller mht. til skader
1.5	Teltduk	Visuell kontroll	Kontroller mht. til skader
1.6	Takluke/vinduer/takvindu	Visuell kontroll, måling	Kontroller mht. til skader. Mål rundt inne i utskjæringen. Hvis den er over 20 %, må du ta en referansemåling et annet sted.

Pos.	Komponent	Ting å gjøre	Info
1.7	Serviceåpninger	Visuell kontroll, måling	Kontroller alle serviceåpninger, mål fylling av Thetfordklaffen
1.8	Gulv	Visuell kontroll, måling	Se etter spor av vann/isdannelse: Mål referansemålene i midten av kjøretøyet ved to punkter hver i området ved bakkdørene og skyvedøren

Med forbehold om endringer i inspeksjonsplanen.

1.2.2 Inspeksjonsbevis

Overlevering

Dato:

Forhandlerens underskrift og stempel:

1. år

Dato:

Forhandlerens underskrift og stempel:

Tetthetskontroll 1. år:

- Ingen mangler fastslått
- Fastslåtte feil:

Tetthetskontroll

Skulle det under inspeksjon fastslås at ytterligere arbeid er nødvendig, utføres disse dersom kunden gir oppdrag om det. Ta hensyn til serviceintervallene de enkelte apparatprodusentene har fastlagt. Nærmere opplysninger finnes i de vedlagte service-heftene.

2. år

Tetthetskontroll

Dethleffs-forhandlerens underskrift, dato og stempel:

Klistre garantimerket her (verksted)

Tetthetskontroll 2. år:

- Ingen mangler fastslått
- Fastslåtte feil:

Skulle det under inspeksjon fastslås at ytterligere arbeid er nødvendig, utføres disse dersom kunden gir oppdrag om det. Ta hensyn til serviceintervallene de enkelte apparatprodusentene har fastlagt. Nærmere opplysninger finnes i de vedlagte service-heftene.

3. år

Tetthetskontroll

Dethleffs-forhandlerens underskrift, dato og stempel:

Klistre garantimerket her (verksted)

Tetthetskontroll 3. år:

- Ingen mangler fastslått
- Fastslåtte feil:

Skulle det under inspeksjon fastslås at ytterligere arbeid er nødvendig, utføres disse dersom kunden gir oppdrag om det. Ta hensyn til serviceintervallene de enkelte apparatprodusentene har fastlagt. Nærmere opplysninger finnes i de vedlagte service-heftene.

4. år**Tetthetskontroll**

Dethleffs-forhandlerens underskrift, dato og stempel:

Klistre garantimerket her (verksted)

Tetthetskontroll 4. år:

- Ingen mangler fastslått
- Fastslåtte feil:

Skulle det under inspeksjon fastslås at ytterligere arbeid er nødvendig, utføres disse dersom kunden gir oppdrag om det. Ta hensyn til serviceintervallene de enkelte apparatprodusentene har fastlagt. Nærmere opplysninger finnes i de vedlagte service-heftene.

5. år**Tetthetskontroll**

Dethleffs-forhandlerens underskrift, dato og stempel:

Klistre garantimerket her (verksted)

Tetthetskontroll 5. år:

- Ingen mangler fastslått
- Fastslåtte feil:

Skulle det under inspeksjon fastslås at ytterligere arbeid er nødvendig, utføres disse dersom kunden gir oppdrag om det. Ta hensyn til serviceintervallene de enkelte apparatprodusentene har fastlagt. Nærmere opplysninger finnes i de vedlagte service-heftene.

6. år

Tetthetskontroll

Dethleffs-forhandlerens underskrift, dato og stempel:

Klistre garantimerket her (verksted)

Tetthetskontroll 6. år:

- Ingen mangler fastslått
 Fastslåtte feil:

Skulle det under inspeksjon fastslås at ytterligere arbeid er nødvendig, utføres disse dersom kunden gir oppdrag om det. Ta hensyn til serviceintervallene de enkelte apparatprodusentene har fastlagt. Nærmere opplysninger finnes i de vedlagte service-heftene.

1.3 Andre inspeksjoner

1.3.1 Inspeksjonsplan årsinspeksjon

Årsinspeksjonen er ikke bundet til den 6-årige tetthetsinspeksjonen, men bør likevel gjennomføres hvert år.

Pos.	Komponent	Ting å gjøre	Intervall
1	Takluker	Demontere de innvendige ramene til taklukene, og etterstramme skruforbindingene til holdeklemmene	1. år
2	Kjøleskap, varmeanlegg, varmtvannsbereider, komfyr, belysning, låser til luker på oppbevaringsrom og dører, toalett, sikkerhetsbelter	Funksjonskontroll	Årlig
3	Vinduer, takluker	Funksjonskontroll, gni inn tetningene med talkum	Årlig
4	Rullegardiner	Visuell inspeksjon	Årlig
5	Tetningslister, -kanter, gummi	Kontroller mht. skade	Årlig

Pos.	Komponent	Ting å gjøre	Intervall
6	Vannforsyning	Tetthetskontroll (visuell kontroll) av tilkoblingene til vannkraner, varmtvannsbereder og fordeler	Årlig
7	Varmluftsanlegg	Funksjonskontroll, rengjør evt. viftehjul	Årlig
8	Varmtvannsvarmeanlegg Alde	Kontroll av væsknivået	Årlig
		Skifte ut varmevæske	Annethvert år
9	Feste av utvendige skjermer	Visuell inspeksjon	Årlig
10	Oppheng for nedfellbar seng	Funksjonskontroll	Årlig
11	Elektrisk anlegg, uten-dørs og innendørs	Funksjonskontroll	Årlig
12	Gassanlegg	Offisiell gasskontroll	Annethvert år
13	Vinduviskere på I-modeller	Funksjonskontroll	Årlig
14	Ledd, hengsler, klaffer, dører	Smøre	Årlig

Med forbehold om endringer i inspeksjonsplanen.

1.3.2 Inspeksjonsplan chassis

Chassisinspeksjonen er ikke bundet til den 6-årige tetthetsinspeksjonen, men bør likevel gjennomføres hvert år. Følg også anvisningene fra produsenten (AL-KO).

Pos.	Komponent	Ting å gjøre	Intervall
1	Ekstrastøtter	Rengjøre	Årlig
2	Forbindelser mellom chassis og karosseri	Kontroll	Annethvert år
3	Visuell kontroll av festet til gulvskjørtene	Årlig	
4	Funksjonskontroll av utvendig belysning	Årlig	
5	Hjulfeste	Trekk til hjulmutrene, kontroller hjullagrene	Årlig
6	Kronemutter på hjul	Kontroller feste- og blindsikring	Årlig
7	Dekk og felger	Lufttrykkkontroll (se kapittel 15.7); visuell inspeksjon mht. skader, mønsterdybde	Årlig

Med forbehold om endringer i inspeksjonsplanen.

1.3.3 Inspeksjonsplan gasskontroll

- I Tyskland er gasskontrollen lovpålagt og skal gjennomføres annethvert år.
- I andre land må gjeldende nasjonale forskrifter følges.

Pos.	Komponent	Ting å gjøre	Intervall
1	Gassanlegg	Offisiell gasskontroll	Annethvert år
2	Gassfilter	Skift ut gassfilterpatronen hvis det er rester på filterpatronen. Minst annethvert år	Annethvert år

1.3.4 Inspeksjonsbevis

Overlevering

Dato:

Forhandlerens underskrift og stempel:

1. år

Dato:

Forhandlerens underskrift og stempel:

- Understellinspeksjon
- Årsinspeksjon 1. år:
  - Ingen mangler fastslått
  - Fastslåtte feil: _____

Skulle det under inspeksjon fastslås at ytterligere arbeid er nødvendig, utføres disse dersom kunden gir oppdrag om det. Ta hensyn til serviceintervallene de enkelte apparatprodusentene har fastlagt. Nærmere opplysninger finnes i de vedlagte service-heftene.

2. år

Dato:

Forhandlerens underskrift og stempel:

- Understellinspeksjon
- Årsinspeksjon 2. år:
  - Ingen mangler fastslått
  - Fastslåtte feil: _____

Skulle det under inspeksjon fastslås at ytterligere arbeid er nødvendig, utføres disse dersom kunden gir oppdrag om det. Ta hensyn til serviceintervallene de enkelte apparatprodusentene har fastlagt. Nærmere opplysninger finnes i de vedlagte service-heftene.

3. år

Dato:

Forhandlerens underskrift og stempel:

- Understellinspeksjon
- Årsinspeksjon 3. år:
  - Ingen mangler fastslått
  - Fastslåtte feil: _____

Skulle det under inspeksjon fastslås at ytterligere arbeid er nødvendig, utføres disse dersom kunden gir oppdrag om det. Ta hensyn til serviceintervallene de enkelte apparatprodusentene har fastlagt. Nærmere opplysninger finnes i de vedlagte service-heftene.

4. år

Dato:

Forhandlerens underskrift og stempel:

- Understellinspeksjon
- Årsinspeksjon 4. år:
  - Ingen mangler fastslått
  - Fastslåtte feil: _____

Skulle det under inspeksjon fastslås at ytterligere arbeid er nødvendig, utføres disse dersom kunden gir oppdrag om det. Ta hensyn til serviceintervallene de enkelte apparatprodusentene har fastlagt. Nærmere opplysninger finnes i de vedlagte service-heftene.

5. år

Dato:

Forhandlerens underskrift og stempel:

- Understellinspeksjon
- Årsinspeksjon 5. år:
  - Ingen mangler fastslått
  - Fastslåtte feil: _____

Skulle det under inspeksjon fastslås at ytterligere arbeid er nødvendig, utføres disse dersom kunden gir oppdrag om det. Ta hensyn til serviceintervallene de enkelte apparatprodusentene har fastlagt. Nærmere opplysninger finnes i de vedlagte service-heftene.

6. år

Dato:

Forhandlerens underskrift og stempel:

- Understellinspeksjon
- Årsinspeksjon 6. år:
  - Ingen mangler fastslått
  - Fastslåtte feil: _____

Skulle det under inspeksjon fastslås at ytterligere arbeid er nødvendig, utføres disse dersom kunden gir oppdrag om det. Ta hensyn til serviceintervallene de enkelte apparatprodusentene har fastlagt. Nærmere opplysninger finnes i de vedlagte service-heftene.

1.3.5 Inspeksjonsbevis elektroinspeksjon

Hele 230 V-anlegget må kontrolleres hvert tredje år, og hvert år hvis det brukes ofte, av en kvalifisert elektriker i henhold til VDE 0100.

3. år

Dato:

Elektrikerens underskrift og stempel:

Kontroll av hele 230-V-anlegget:

- Ingen mangler fastslått
  - Fastslåtte feil:
-
-

6. år

Dato:

Elektrikerens underskrift og stempel:

Kontroll av hele 230-V-anlegget:

- Ingen mangler fastslått
  - Fastslåtte feil:
-
-

2 Innledning

Vennligst les bruksanvisningen før første start!

Bruksanvisningen skal alltid ligge i kjøretøyet. Sørg for at alle brukere gjøres kjent med sikkerhetsbestemmelsene.

Fare for personskader dersom dette tegnet ignoreres.

Fare for skader på eller i kjøretøyet dersom dette tegnet ignoreres.

Dette tegnet viser til anbefalinger eller spesielle forhold.

Dette tegnet viser til miljøvennlig opptreden.

Sammen med din Dethleffs bobil vil du få en mappe med følgende kjøretøydokumenter:

Dethleffs-dokumenter:

- Bruksanvisning og servicehefte (boenhet)
- Dethleffs-forhandleroversikt

Tilleggsdokumenter:

- Bruks- og monteringsanvisninger for forskjellige innbyggingsapparater
- Komplette dokumentasjon fra chassis-produzenten
- Produsenterklæring for første godkjenning av flytende gass-anlegg i henhold til tyske forskrifter

Denne bruksanvisningen inneholder avsnitt hvor modellavhengig utstyr eller spesialutstyr er beskrevet. Disse avsnittene er ikke spesielt merket. Det kan hende at ditt kjøretøy ikke er utstyrt med dette spesialutstyret. Utstyret i kjøretøyet kan derfor avvike fra enkelte bilder og beskrivelser.

På den annen side kan ditt kjøretøy være utstyrt med mer spesialutstyr, som ikke er beskrevet i denne bruksanvisningen.

Spesialutstyret beskrives når du trenger en forklaring.

Se de separat vedlagte bruksanvisningene.

- Angivelsene "høyre", "venstre", "foran", "bak" refererer alltid til kjøretøyet sett i kjøreretningen.
- Alle mål- og vektangivelser er "circa"-verdier.

at anvisningene i denne bruksanvisningen ikke overholdes, bortfaller garantiansvaret.

Våre kjøretøyer utvikles stadig videre. Vi ber om forståelse for at vi tar forbehold om endringer vedr. form, utstyr og teknikk. Av denne grunn kan det ikke stilles krav overfor produsenten på bakgrunn av bruksanvisningen. Bruksanvisningen beskriver det utstyr som var kjent og i bruk på trykkings-tidspunktet.

Opptrykk, oversettelse og kopiering er ikke tillatt uten skriftlig tillatelse fra produsenten.

Oppstår det skader på kjøretøyet som følge av

2.1 Generelt

- Kjøretøyet er konstruert på grunnlag av nyeste tekniske standard og anerkjente sikkerhetstekniske regler. Likevel kan personer eller kjøretøyet bli skadet hvis sikkerhetsanvisningene i denne bruksanvisningen ikke overholdes.
- Avhengig av utrustning følger førstehjelpsskrin og varseltrekant ikke med som standardstyr.
- ▶ Kjøretøyet må utstyres med førstehjelpsskrin og varseltrekant før første gangs bruk.
- ▶ Kjøretøyet må kun brukes i teknisk feilfri tilstand. Følg bruksanvisningen.
- Feil som kan redusere passasjerenes og kjøretøyetets sikkerhet, må straks repareres av fagfolk. For å unngå ytterligere skader må brukeren overhold sin plikt til å redusere skadeomfanget når det foreligger feil.
- Bremse- og gassanlegget til kjøretøyet må kun kontrolleres og repareres av et autorisert fagverksted.
- Forandringer på karosseriet må kun utføres med tillatelse fra produsenten.

Kjøretøyet er bare beregnet til transport av personer. Det kan kun tas med bagasje og tilbehør inntil teknisk tillatt totalvekt.

Overhold de foreskrevne kontroll- og inspeksjonsfrister som produsenten har fastsatt.

2.2 Miljøvernansvisninger

- Ikke reduser roen og renheten i naturen.
  - Prinsipielt gjelder følgende: Spillvann og avfall må ikke etterlates i rennesteiner eller i naturen.
  - Alt spillvann om bord skal samles i spillvannstanken eller i nødsfall i andre beholdere som er beregnet til dette.
  - Spillvannstank og toalett-kassett eller kloakktank må kun tømmes på deponier, campingplasser eller oppstillingsplasser. Følg lokale og kommunale anvisninger eller informer deg om videre deponeringsstasjoner.
  - Tøm spillvannstanken så ofte som mulig, selv om spillvannstanken ikke er helt full (hygiene).
Når det er mulig bør man spyle spillvannstanken og eventuelt avløpsledningen med rent vann ved hver tømning.
  - Pass på at toalett-kassett eller kloakktanken aldri blir for full. Tøm toalett-kassett eller kloakktanken senest når fyllnivåmåleren lyser.
  - Også på tur bør man kildesortere; glass, hermetikk, plastikk og våt søppel. Forhør deg om deponeringsmulighetene der du befinner deg. Tøm ikke søppelet ditt i søppelkassene på parkeringsplasser.
  - Tøm avfallsbeholderne så ofte som mulig i containere som er beregnet til dette. På denne måten unngår man lukt og problematisk oppsamling av søppel om bord.
  - Ikke la motoren gå unødig på tomgang. En kald motor frigjør miljøskadelige stoffer når den går på tomgang. Motorens driftstemperatur oppnås raskest under kjøring.
  - Bruk små doser av miljøvennlige og biologisk nedbrytbare kjemikalier til toalettet.
- Ved lengre opphold i byer og tettsteder, se etter parkeringsplasser som er spesielt for bobiler. Lokale myndigheter gir informasjon om parkeringsmuligheter.
  - Sørg for at oppstillingsplassen er ren når du forlater den.

3 Sikkerhet

I dette kapitlet finner du viktige sikkerhetsanvisninger. Sikkerhetsanvisningene beskytter personer og eiendeler.

Anvisningene omfatter:

- Redningskortet
- Brannvern og opptreden ved brann
- Generell opptreden ved omgang med kjøretøyet
- Trafikksikkerheten til kjøretøyet
- Kobling av tilhenger
- Gassanlegget til kjøretøyet
- Elektriske anlegget til kjøretøyet
- Vannanlegget til kjøretøyet

3.1 Redningskort

- Redningskortet inneholder kjøretøypesifikke opplysninger og kan forkorte redningstiden ved en ulykke. På redningskortet skal det stå hvor f.eks. gassflasker, drivstofftank, gassstrykkstøtdempere og batterier er plassert.
- ▶ Klem fast redningskortet bak førerens solskjerm, og plasser klistremerket "Redningskort i kjøretøy" oppe eller nede på venstre side av frontruten. Klistremerket får du på alle ADAC-filialer.
- Det riktige redningskortet for ditt kjøretøy kan du laste ned og skrive ut fra hjemmesiden til Dethleffs under "Service / Rettungskarten" ("Service / Redningskort").

3.2 Brannvern

3.2.1 Hvordan unngå brannfare

- Etterlat aldri barn alene i kjøretøyet.
- Hold brennbare materialer borte fra varme- og kokeapparater.
- Lamper kan bli svært varme. Når lampen er slått på, må sikkerhetsavstanden på 30cm til brennbare gjenstander alltid overholdes. Brannfare!
- Bruk aldri bærbare varme- eller kokeapparater.
- Bare autorisert fagpersonale skal endre det elektriske anlegget, gassanlegget eller innebygde apparater.

3.2.2 Brannslukking

- Ha alltid med et tørrpulver-brannslukkingsapparatet i kjøretøyet. Brannslukkingsapparatet må være godkjent, kontrollert og lett tilgjengelig.
- Brannslukkingsapparatet er ikke inkludert i leveringen av kjøretøyet.
- Få autoriserte fagfolk til å kontrollere brannslukkingsapparatet regelmessig. Sjekk kontrolldato.

- Ha alltid et brannteppe klart i nærheten av kokeplassen.
- Slå alarm og varsle brannvesenet.
- Slukk ilden, dersom dette er mulig uten fare.

3.2.3 Ved gasslukkt

- Evakuer alle passasjerer.
- Slå av strømmen og koble kjøretøyet fra strømmettet.
- Sørg for tilstrekkelig lufting.
- Steng gassflaskens hovedventil.
- Steng gassventilen. Kontroll av fagpersonale.

- ▶ Gjør deg kjent med plasseringen og betjeningen av nødutgangene.
- ▶ Hold rømningsveiene frie.
- ▶ Les bruksanvisningen for brannslukkingsapparatet.
- ▶ Bruk redningskortet!

Som nødutganger gjelder alle vinduer og dører som oppfyller følgende kriterier:

- De kan åpnes utover eller skyves i horisontal retning
- Åpningsvinkel på minst 70°
- Diameter for fri åpning på minst 450 mm
- Avstand fra kjøretøyet gulv maksimalt 950 mm

3.3 Generelt

Oksygenet inne i kjøretøyet forbrukes av pustende passasjerer og ved bruk av gassdrevne innebygde apparater. Derfor må oksygenet stadig fornyes. Til dette formålet er det montert inn luftesystemer i kjøretøyet (f.eks. takluker med automatisk luftesystem, takhettevifter eller gulvvifter).

- ▶ Luftesystemet må ikke blokkeres eller dekkes til, f.eks. med en vintermatte, verken fra innsiden eller utsiden.
- ▶ Hold det automatiske luftesystemet fritt for snø og løv. Det er fare for kvelning på grunn av høynet CO₂-konsentrasjon.
- ▶ Legg merke til dørenes høyde.

- For de innebygde apparatene (varmeanlegg, kokeplass, kjøleboks osv.) og for basiskjøretøyet (motor, bremsesystem osv.) gjelder de enkelte driftsinstrukser og bruksanvisninger. Disse må følges.
- Montering av tilbehør eller spesialutstyr kan forandre kjøretøyet dimensjoner, vekt og kjøreforhold. Deler må i enkelte tilfeller føres inn i vognkortet.
- Bruk kun felger og dekk som er tilpasset kjøretøyet. Se vognkortet for informasjon om tillatte dimensjoner på felger og dekk, eller spør hos autoriserte forhandlere og servicestasjoner.
- Ved parkering av kjøretøyet skal parkeringsbremsen trekkes godt til, hhv. den elektriske parkeringsbremsen skal betjenes.
- Steng alle dører, utvendige luker og vinduer når kjøretøyet forlates.
- Varseltrekant og førstehjelpsskrin i samsvar med DIN13164 er påbudt og skal ligge i kjøretøyet.

- Kjøretøyet må bare kjøres på offentlig vei med en fører som har gyldig sertifikat for kjøretøyklassen.
- Ved salg av kjøretøyet må ny eier få den komplette bruksanvisningen for kjøretøyet og de innebygde apparatene.

3.4 Trafikksikkerhet

- Før start må det kontrolleres at signal- og lysanlegg, styring og bremsesystem fungerer.
- Har kjøretøyet stått stille over lengre tid (ca. 10 måneder), må bremse- og gassanlegg kontrolleres på fagverksted.
- Før avreise, og også etter korte stopp, skal det kontrolleres at stigrinnene er trukket helt inn.
- Før du begynner å kjøre, må du åpne, låse og sikre persiennene på frontruten, førervinduet og passasjervinduet foran.
- Før avreise må alle dreibare seter snus i kjøreretningen og låses. Under kjøring må de dreibare setene hele tiden være låst i kjøreretningen.

- Før avreise settes flatskjermen og skjermholderen til utgangsstilling, og deretter sikres de.
- Ta av de løse dekslene til oppvaskkummen og skyllekummen før kjøring, og oppbevar dem i kjøkkenbenken eller klesskapet.
- Under kjøring må passasjerene kun sitte på de tillatte sitteplassene (se kapittel 5). Se vognkortet for tillatt antall sitteplasser.
- Det er påbudt med sikkerhetsbelte på sitteplassene.
- Fest sikkerhetsbeltet før kjøring, og la det være på under hele turen.
- Barn skal alltid sikres med barnesikringsutstyret som er foreskrevet for den aktuelle kroppsstørrelse og vekt.
- Fest barnesikringsutstyr bare på sitteplasser med fabrikkmonterte trepunktsbelter.
- På basiskjøretøyet dreier det seg om et nyttekjøretøy (lett lastebil). Tilpass kjøringen etter dette.
- I underkjøringer, tunneler eller liknende vær oppmerksom på totalhøyden til kjøretøyet (inkludert taklast).

- Fjern snø og is fra taket før start.
- Dekktrykket må kontrolleres før kjøring eller minst annenhver uke. Feil dekktrykk fører til forhøyet slitasje og kan føre til alt fra skade på dekkene til punktering. Du kan miste kontrollen over kjøretøyet.
- Ikke bruk varmeapparatet når kjøretøyet er på bensinstasjoner. Eksplosjonsfare!
- Ikke bruk varmeapparatet når kjøretøyet befinner seg i lukkede rom. Kvelningsfare!

- Fordel lasten jevnt i kjøretøyet før start (se kapittel 4).
- Ta hensyn til teknisk tillatt totalvekt og tillatt akseltrykk når kjøretøyet lastes og ved senere lasting av f.eks. bagasje eller proviant (se vognkortet).
- Steng alltid skap- og toalettdører, samt alle skuffer og luker før avreise. Fest kjøleskapdør-sikringen.
- Før du begynner å kjøre, ta bordet av veggbraketten og oppbevar det på et sikkert sted:

- Før du starter kjøringen må du lukke vinduer og takluker.
- Steng og lås samtlige utvendige luker før kjøreturen starter.
- Før du begynner å kjøre, sett antenne i park-stilling.
- Under den første turen og etter hvert dekkskifte skal hjulskruene/hjulmutrene ettertrekkes etter 50 km. Senere skal de også kontrolleres regelmessig.
- Dekkene må ikke være eldre enn 6 år, fordi materialet blir slitt med tiden (se kapittel 15).
- Bruk av kjettinger er en ekstra belastning for dekk, hjulopphengning og styringssystem. Når man bruker kjettinger må man kjøre sakte (maks. 50 km/t) og kun på veier som er helt dekket med snø. Ellers kan kjøretøyet skades.

3.5 Kobling av tilhenger

- Vær forsiktig ved til- og frakobling av tilhenger. Risiko for ulykker og personskader!
- Ved til- og frakobling må ingen personer oppholde seg mellom trekkvognen og tilhengeren.

3.6 Gassanlegg

3.6.1 Generelle råd

- Før avreise, når du forlater kjøretøyet og når gassapparatene ikke er i bruk, må alle gassavstengeventilene og hovedventilen på gassflasken lukkes.
- Ved tanking, på ferge og i garasjen må ikke noe apparat (f.eks. varmeanlegg eller kjøleskap) være i drift når det drives med åpen flamme. Eksplosjonsfare!
- Når et apparat drives med åpen flamme, må apparatet ikke brukes i lukkede rom (f.eks. garasjer). Forgiftnings- og kveldningsfare!

- Gassanlegget skal alltid vedlikeholdes, repareres og endres på et autorisert fagverksted.
- Før igangsetting må du få kontrollert gassanlegget på et autorisert fagverksted i henhold til nasjonale forskrifter. Dette gjelder også for kjøretøy som ikke er registrert. Ved endringer på gassanlegget må gassanlegget straks sjekkes på autorisert fagverksted.
- Gasstrykkregulatoren og eksosrørene må også kontrolleres. Gasstrykkregulatoren må skiftes ut senest etter 10 år. Eieren av kjøretøyet er ansvarlig for at dette blir gjort.
- Ved defekt på gassanlegget (gasslukt, høyt gassforbruk) er det fare for eksplosjon! Steng snarest gassflaskens hovedventil. Åpne vinduer og dører og luft godt.

- Ved feil på gassanlegget: Ikke røyk, ikke bruk åpen ild og ikke betjen noen elektriske brytere (lysbrytere osv.).
- Luft godt før komfyren settes i gang. Åpne vindu eller takluke.
- Gasskomfyren eller gass-stekeovnen må ikke brukes som varmeapparat.
- Benyttes flere gassapparater, må hvert gasapparat ha en egen gassavstengeventil. Når enkelte gassapparater ikke er i bruk, skal de respektive gasavstengeventilene stenges.
- Tensikringene må lukkes innen ett minutt etter at gassflammen går ut. I denne forbindelse høres en klikking. Kontroller funksjonen fra tid til annen.
- De installerte gassapparatene er utelukkende konstruert for drift med propan- eller butangass eller en blanding av disse gassene. Gasstrykkregulatoren og alle installerte gassapparater er konstruert for et driftstrykk på 30 mbar.

- Propangass beholder sin gassform til -42 °C, butangass derimot bare til 0 °C. Under denne temperatur forsvinner gasstrykket. Butangass er derfor ikke egnet til vinterdrift.
- Sjekk regelmessig at slangen er tett ved gassflaskekoblingen. Gassslangen må ikke ha sprekker eller være porøs.
- Gassslangen må skiftes senest 10 år etter produksjonsdato på et autorisert fagverksted. Brukeren av gassanlegget er ansvarlig for at utskiftingen blir utført.
- På grunn av sin funksjon og konstruksjon er gasskapet et rom som er åpent mot utsiden. Den standardinstallerte automatiske luftingen må ikke tildekkes eller blokkeres. En slik blokkering fører til at gass som strømmer ut ikke kan ledes ut.
- Gasskapet må ikke brukes som oppbevaringsrom. Brannfare!
- Sørg for at uvedkommende ikke har adgang til gasskapet. Dette gjøres ved å lukke tilgangen.
- Gassflaskens hovedventil må være lett tilgjengelig.
- Koble kun til gassdrevne apparater (f.eks. gassgrill) som er konstruert for et gasstrykk på 30 mbar.

- Eksosrøret må kobles tett og fast til varmeanlegget og pipen. Eksosrøret må ikke være skadet.
- Eksos må slippe uhindret ut i det fri og friskluft må komme uhindret inn. Derfor skal eksosavtrekk og innsugningsåpninger holdes rene og fri (for f.eks. snø og is). Det må ikke ligge snøskavler eller is på kjøretøyet.

3.6.2 Gassflasker

- Gassflasker skal kun oppbevares i gasskapet.
- Plasser gassflasker stående i gasskapet.
- Surr gassflasker fast slik at de ikke kan snu seg eller velte.
- Sett alltid beskyttelseshetter på gassflaskene når de ikke er koblet til gassslangen.
- Lukk hovedventilen på gassflasken før gasstrykkregulatoren eller gassslangen fjernes fra gassflasken.
- Gasstrykkregulatoren eller gassslangen skal kun kobles til gassflasken for hånd. Ikke bruk verktøy.

- Bruk kun spesielle gasstrykkregulatorer med sikkerhetsventil i bobilen. Andre gasstrykkregulatorer er ikke tillatt og tåler ikke så store belastninger.
- Ved temperaturer under 5 °C må det brukes avisingsanlegg (Eis-Ex) til gasstrykkregulatoren.
- Bruk bare 11 kg- eller 5 kg-gassflasker. Campingflasker med innebygd tilbakeslagsventil (blå flasker med maks. 2,5 hhv. 3 kg) må kun brukes i unntakstilfeller hvis de har sikkerhetsventil.
- Bruk kortest mulige slanger for eks-terne gassflasker (maks. 150 cm).
- Ikke blokker ventilasjonsåpningene i gulvet under gassflaskene.

3.7 Elektrisk anlegg

- Arbeid på det elektriske anlegget må kun utføres av fagpersonell.
- Før det utføres arbeid på det elektriske anlegget må alle apparater og lamper slås av, batteriet kobles fra og kjøretøyets strømforsyning fra strømmettet kobles fra.
- Bruk kun originalsikringer med angitte verdier.
- Defekte sikringer skal kun byttes ut når årsaken til feilen er kjent og feilen er utbedret.
- Sikringer må aldri kortsluttes eller repareres.

3.8 Vannanlegg

- Vann som blir stående i vanntank og i vannledninger blir ubrukelig etter kort tid. Sørg derfor for at vannledningene og vanntanken rengjøres grundig hver gang før du tar i bruk kjøretøyet. Sørg for at vanntanken og vannledningene tømmes helt etter bruk av kjøretøyet.
- Ved stillstand i mer enn en uke, må vannanlegget desinfiseres før kjøretøyet tas i bruk igjen.

Dersom kjøretøyet ikke skal benyttes på flere dager, eller dersom det står på varme ved frostfare, skal hele vannanlegget tømmes. La vannkranene stå åpne i midtstilling. La sikkerhets-/avtappingsventilen (der den finnes) og alle tappekranene stå åpne. Derved unngås fare for frostskafer på innbyggingsapparatene, frostskafer på kjøretøy og avlagringer i vannførende komponenter.

4 Før kjøring

I dette kapitlet finner du viktige opplysninger om hva du skal passe på og hva du må gjøre før start.

Anvisningene omfatter:

- Nøkler
- Registrering
- Last og beregning av denne
- Riktig lastning av kjøretøyet
- Inntrekking og utskyving av stigtrinnet
- Gulvbelegget av PVC
- Festing av fjernsynsapparatet
- Blendingsfoldegardin førerhus
- Sentrallås kjøkkenbenk
- Bruk av kjettinger

På slutten av kapitlet finner du en sjekkliste hvor de viktigste punktene er sammenfattet en gang til.

4.1 Nøkler

Ditt kjøretøy blir levert med alle nødvendige nøkler.

Eksempler på nøkler:

- To nøkler for
- Tenningslås
  - Påfyllingsstuss for ferskvann
  - Utvendige luker

Sørg for å ha en reservenøkkel utenfor kjøretøyet. Noter samtlige nøkkelnummer. Ved tap kan våre autoriserte forhandlere og verksteder hjelpe deg videre.

4.2 Registrering

Bobilen din er et motorkjøretøy som krever registrering. Til registreringen trenger du følgende dokumenter:

- vognkortet
- forsikringsbekreftelse (EVB-nummer)
- identitetskort
- evt. registreringsfullmakt
- registreringssøknad

Vær oppmerksom på at enkelte land krever et separat nasjonalitetsmerke til tross for EU-nummerskilt.

4.3 Last

- Overbelastning av kjøretøyet og feil dekktrykk kan føre til at bilens dekk eksploderer. Du kan miste kontrollen over kjøretøyet.
- Vognkortet inneholder bare den teknisk tillatte totalvekten i kjøreklar stand, ikke kjøretøyets faktiske vekt. For din egen sikkerhets skyld anbefaler vi at du veier det lastede kjøretøyet (med alle gjenstander og personer som kjøretøyet skal frakte på reisen) på en offentlig vektsbro før du starter turen.
- Tilpass hastigheten etter lasten. Ved høy last forlenges bremsestrekningen.

- Teknisk tillatt totalvekt (se vognkortet) må ikke overskrides under lastning av bagasje.
- **Innebygd tilbehør og spesialutstyr reduserer muligheten for ytterligere belastning.**
- Overhold akseltrykket som er oppført i vognkortet.

Ved lastning må man påse at tyngdepunktet til lasten er direkte på kjøretøygulvet. Ellers kan kjøretøyets kjøreegenskaper forandres.

4.3.1 Begreper

- I teknikken har begrepet "masse" nå avløst begrepet "vekt". I generell språkbruk er imidlertid "vekt" fremdeles det vanligste begrepet. For enkelhets skyld bruker vi derfor bare begrepet "masse" i faste form-ler i de følgende avsnittene.
- Alle opplysninger i henhold til EU-standard DIN EN 1646-2.

Teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand

Teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand er vekten som et kjøretøy aldri må overskride.

Teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand er **vekten i kjøreklar tilstand og lasten**.

Teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand er oppgitt av produsenten i felt F.1 vognkortet.

Tillatt vekt

Den godkjente vekten er vekten angitt av produsenten for oppnådd typegodkjenning. Den tillatte vekten må aldri overstige den tekniske, tillatte totalvekten med last.

Masse i kjøreklar tilstand

Vekten i kjøreklar tilstand er vekten til det kjø-reklare standardkjøretøyet.

Massen i kjøreklar tilstand består av:

- Tomvekt (massen til det tomme kjøretøyet) med innmontert standardutstyr fra fabrikken
- Vekten til sjåføren
- Vekten til grunnutstyret

Tomvekten inkluderer påfylt smøremiddel som olje og kjølevæske, håndverktøy, reservehjulet og en 90 % fylt drivstofftank.

Som vekt for sjåføren blir det alltid beregnet 75 kg, uavhengig av den virkelige vekten til sjåføren.

Grunnutstyret omfatter alt utstyr og væsker som er nødvendig for sikker og forskriftsmessig bruk av kjøretøyet.

Vekten til grunnutstyret består av:

- Fyll på 20 l (se i kapittel 11.2.1)
- 100 % fylte aluminiumsgassflasker
- Fylt varmeanlegg
- Forsyningsledningene for 230 V-forsyningen (kabeltrommel)
- Fylt toalettspyleanlegg
- Innbyggingssett for ekstrabatteri, når det er ekstrabatteri er mulig

Spillvannstank og kloakktank er tom.

Eksempel for beslutning av basisutstyret:

Vanntank på 120 l	120 kg
Gassflasker (2 x 11 kg gass + 2 x 14 kg flaske)	+ 50 kg
Varmtvannsbereider på 12 l	+ 12 kg
230 V-forsyningsledning	+ 4 kg
Innbyggingssett ekstrabatteri	+ 20 kg
Sum	206 kg

Den faktiske vekten i kjørekklar tilstand angis inkludert grunnutstyr i CoC (Certificate of Conformity).

Last

Lasten består av:

- Konvensjonell belastning
- Tilleggsutstyr
- Personlig utstyr

Kjøretøyets last kan økes idet massen reduseres i kjørekklar tilstand. Til dette er det eksempelvis tillatt å tømme væskebeholderne eller å ta ut gassflaskene.

Forklaringer til de enkelte bestanddelene i lasten finner du i den følgende teksten.

Konvensjonell belastning

Konvensjonell belastning er vekten som er beregnet for passasjerene og oppgitt av produsenten.

Konvensjonell belastning betyr: For hver sitteplass som er tiltenkt av produsenten, beregnes 75 kg, uavhengig av hvor mye passasjerene faktisk veier. Førersetet er allerede inkludert i vekten i kjørekklar tilstand og skal ikke regnes med.

Antall sitteplasser oppgis i vognkortet i felt S 1 av produsenten.

Tilleggsutstyr

Tilleggsutstyret hører tilbehør og spesialutstyr. Eksempler på tilleggsutstyr er:

- Tilhengerkobling
- Markise
- Sykkel- eller motorsykelstativ
- Satellittanlegg

Vektangivelsene for forskjellig spesialutstyr fås hos produsenten.

Personlig utstyr

Personlig utstyr omfatter alle gjenstander som er tatt med i kjøretøyet og som ikke er inkludert i den konvensjonelle belastningen og tilleggsutstyret. Personlig utstyr er for eksempel:

- Matvarer
- Servise
- Fjernsynsapparat
- Radio
- Klær
- Sengetøy
- Leker
- Bøker
- Toalettsaker

Dessuten regnes følgende som personlig utstyr, uavhengig av hvor det er plassert:

- Dyr
- Sykler
- Båter
- Surfebrett
- Sportsutstyr

For personlig utstyr må produsenten planlegge en minstevekt etter gjeldende bestemmelserpunkt i en minstevekt som kan regnes ut etter følgende formel:

Formel

Minstevekt M (kg) = 10 x N + 10 x L

Forklaring

N=maks. antall personer inklusive fører iht. til produsentens opplysninger
L=Kjøretøyets totale lengde i meter

4.3.2 Beregning av last

- Beregning av lasten fra fabrikk skjær delvis på grunnlag av punktvekt. Teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand må av sikkerhetsgrunner ikke under noen omstendighet overskrides.
- Vognkortet inneholder bare den teknisk tillatte totalvekten i kjøpreklar stand, ikke kjøretøyets faktiske vekt. For din egen sikkerhets skyld anbefaler vi at du veier det lastede kjøretøyet (med alle gjenstander og personer som kjøretøyet skal frakte på reisen) på en offentlig vekstbro før du starter turen.

Lasten (se kapittel 4.3.1) er vektforskjellen mellom

- teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand og
- kjøretøyets masse i kjøpreklar tilstand.

Eksempel på beregning av last

	Beregnet vekt i kg	Beregning
Teknisk tillatt totalvekt iht. vognkortet felt F.1	3100	
Faktisk vekt i kjøpreklar tilstand inklusive grunnutstyr iht. CoC	- 2520	
Fremgår som tillatt last	580	
Konvensjonell belastning, f. eks. 3 personer à 75 kg	- 225	
Tilleggsutstyr	- 40	
Utgjør til personlig utstyr	= 315	

Beregningen av lasten ut fra differansen mellom teknisk tillatt totalmasse i lastet tilstand og massen som er angitt av produsenten i kjøpreklar tilstand, er imidlertid kun en teoretisk verdi.

Kun når kjøretøyet veies på en offentlig vekt med fylte tanker (drivstoff og vann), fylte gassflasker og komplett tilleggsutstyr, kan den virkelige lasten registreres.

Gå fram på følgende måte:

- Kjør først kjøretøyet opp på vekten med bare framhjulene og vei.
- Deretter kjører du kjøretøyet opp på vekten med bare bakhjulene og veier.

De enkelte verdiene angir det momentane akseltrykket. Disse er viktige for riktig belastning av kjøretøyet (se kapittel 4.3.3). Summen av verdiene gir den momentane vekten av kjøretøyet.

Differansen mellom teknisk tillatt totalmasse i lastet tilstand og den veide vekten til kjøretøyet gir den virkelige lasten.

Ut fra dette kan man igjen bestemme hvilken vekt som blir igjen til personlig utstyr:

- ▶ Registrer vekten til personene som er med og trekk den fra verdien for den virkelige lasten.

Resultatet er vekten som virkelig kan lastes på det personlige utstyret.

4.3.3 Last kjøretøyet riktig

- ▶ Teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand må av sikkerhetsgrunner ikke overskrides.
- ▶ Fordel lasten jevnt på venstre og høyre kjøretøyside.
- ▶ Fordel lasten levnt på begge akslene. Overhold akseltrykkene som er oppgitt i vognkortet. I tillegg må også tillatt bæreevne for dekkene overholdes (se kapittel 15).

- ▶ Tung last bak bakakselen kan lette frontakselen via hevevirkning. Dette gjelder spesielt med et langt bakoverheng, når det bakre oppbevaringsrommet er tungt lastet. Avlastning av forakselen ha en negativ innvirkning på kjøreegenskapene, spesielt på kjøretøy med forhjulsdriфт.
- ▶ Plasser alle gjenstander slik at de ikke kan gli.
- ▶ Tyngre gjenstander (fortelt, hermetikkbokser o.l.) plasseres i nærheten av akslingene. For oppbevaring av tunge gjenstander er fremfor alt de nedre oppbevaringsrommene, hvis dører ikke lar seg åpne i kjøretretningen, spesielt godt egnet.
- ▶ Lettere gjenstander (tøy) plasseres i takscape.

4.4 Elektrisk stigtrinn

- ▶ Før avreise, og også etter korte stopp, skal det kontrolleres at stigtrinnene er trukket helt inn.
- ▶ Ikke stå i det direkte svingområdet for stigtrinet når stigtrinet trekkes inn eller skyves ut.
- ▶ Vent med å trå på stigtrinet til det er skjøvet helt ut. Fare for personskader og materielle skader!
- ▶ Det er ikke tillatt å løfte eller senke verken personer eller last med stigtrinet.

- ▶ Stigtrinet må rengjøres jevnlig for støv og smuss. Ikke smør bevegelige deler med fett eller olje.

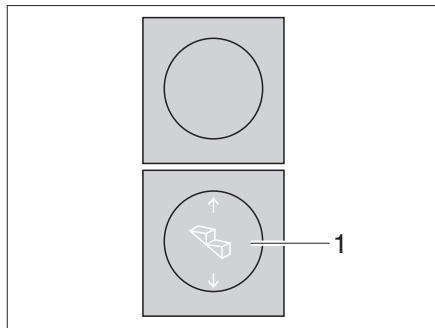

En varselsignal utløses hvis stigtrinet ikke er korrekt kjørt inn og låst når tenningen slås på.

Kjør stigtrinet helt ut før du trår på det.

Bryter

Bryteren for betjening av stigtrinet er plassert ved inngangsdøren inne i bobilen.

Bilde 1 Bryter stigtrinn

Skyve ut:

- ▶ Trykk nederst på vippebryteren (Bilde 1,1) til stigtrinet er skjøvet helt ut.

Trekke in:

- ▶ Trykk øverst på vippebryteren (Bilde 1,1) til stigtrinet er trukket helt inn.

Nøddrift

Hvis den elektriske driften til stigtrinet svikter, kan trinet skyves inn manuelt. Følg anvisningene fra produsenten av utstyret.

- ▶ Skyv inn stigtrinet for hånd, og fest eller lås det med et egnet hjelpemiddel.
- ▶ Kontakt kundeservice omgående.

4.5 Gulvbelegg av PVC

- ▶ Sko med tynne hæler kan lage merker som ikke går bort på gulvbelegget av PVC. Bruk ikke sko med spisse hæler inne i kjøretøyet.
- ▶ Pålagte gummimatter eller lengre tids påvirkning av f.eks. ketchup, gulrotsaft, kulepennblekk, blod eller lepestift kan føre til misfarging av PVC-gulvbelegget. Flekker på gulvet skal helst fjernes straks.

4.6 Fjernsynsapparat

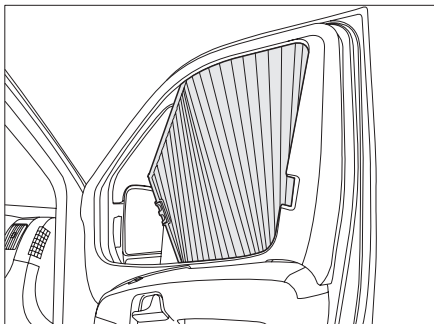
- ▶ Før avreise fjernes fjernsynsapparatet fra underlaget og lagres trygt.
- ▶ Før avreise settes flatskjermen og skjermholderen til utgangsstilling, og deretter sikres de.

4.7 Blendingsfoldegardin førerhus

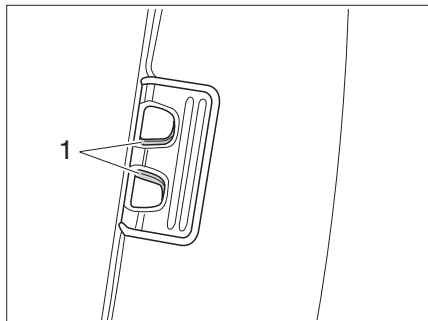

- ▶ Under kjøring må blendingsfoldegardinene for frontruten, førervinduet og passasjervinduet være åpnet, festet og sikret.

4.7.1 Blendingsfoldegardiner for fører- og passasjervindu

Bilde 2 Blendingsfoldegardin til fører-/passasjervindu

Bilde 3 Blendingsfoldegardin, lås

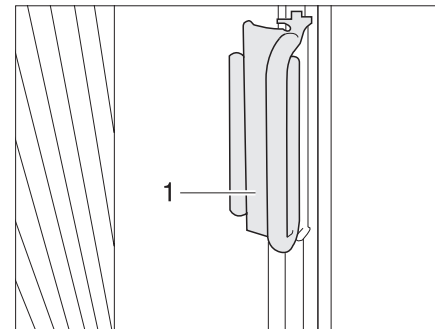
Lukke

- ▶ Trykk låsen (Bilde 3,1) sammen og løft den litt opp.
- ▶ Lukk blendingsfoldegardinene til førervinduet og passasjervinduet.

Åpne

- ▶ Åpne foldeblendingsgardinene til førervinduet og passasjervinduet og skyv låsen inn i hakket.

4.7.2 Blendingsfoldegardin for frontruten

Bilde 4 Blendingsfoldegardin, lås

Lukke

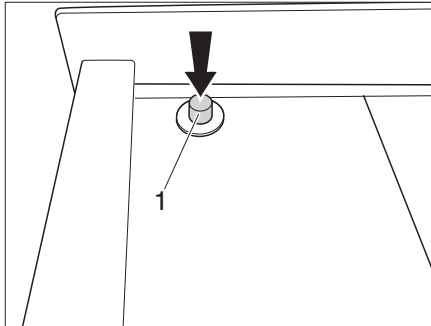
- ▶ Hold i blendingsfoldegardinene på begge sider av frontruten med håndtaket (Bilde 4,1), og trekk dem forsiktig mot midten av frontruten til magnetlåsen holder blendingsfoldegardinene i lukket stilling.

Åpne

- ▶ Hold i håndtaket, og skyv blendingsfoldegardinene forsiktig tilbake under dekelet på A-stolpene.
- ▶ Skyv håndtaket (Bilde 4,1) på påsatsen. Blendingsfoldegardinene er festet.

4.8 Sentrallås kjøkkenbenk

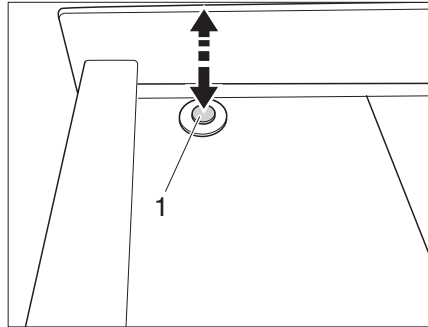
Kjøkkenbenken er utstyrt med en sentrallås. Klaffene og skuffene til kjøkkendelen kan låses og låses opp manuelt ved hjelp av trykknapp-låsen.

Bilde 5 Sentrallås – låse

Låse

► Trykk på (Bilde 5,1) knappen. Luker og skuffer i kjøkkenbenken er låst. Trykknappen er inntrykket.

Bilde 6 Sentrallås – låse opp

Låse opp

► Trykk på (Bilde 6,1) knappen. Trykknappen løses ut (trykknappplås). Luker og skuffer i kjøkkenbenken er låst opp.

4.9 Kjettinger

- Monter kjettinger kun når avstanden mellom dekkene og kjøretøyet's karosseri er minimum 50 mm. Bruk av kjettinger er en ekstra belastning for dekk, hjulopphengning og styringssystem.
- Når man bruker kjettinger må man kjøre sakte (maks. 50 km/t) og kun på veier som er helt dekket med snø. Ellers kan kjøretøyet skades.
- Følg instruksjonene til produsenten av kjettingene for påsetting.
- Bare bruk kjettinger som er godkjente av produsenten.
- Ikke bruk kjetting på aluminiumsfelger.

Bruk av kjettinger er underlagt bestemmelsene i de enkelte landene.

- Legg alltid kjettinger på drivhjulene.
- Sjekk kjettingenes spenning etter noen få meters kjøring.

4.10 Trafikksikkerhet

Feil dekktrykk fører til forhøyet slitasje og kan føre til alt fra skade på dekkene til punktering. Du kan miste kontrollen over kjøretøyet.

► Dekktrykket må kontrolleres før kjøring eller minst annenhver uke.

Installasjoner som klimaanlegg, satellittantenne osv. kan påvirke kjøretøyhøyden.

Bruk sjekklisten før hver avreise:

Basiskjøretøy

Nr.	Kontroll	Kontrollert
1	Alle bilpapirer om bord	
2	Dekk i forskriftsmessig stand. Kontroller eventuelt reservehjul eller dekkreparasjonssett.	
3	Sjekk at kjøretøysbelysning, bremse- og baklys virker	
4	Oljenivået i motor, gir og servostyringen er kontrollert	
5	Kjølevæske og væske for vindusviskerpyleanlegget fyllt opp	
6	Bremsene fungerer	
7	Bremsene reagerer jevnt/regelmessig	
8	Kjøretøyet holder sporet under bremsing	

Boenhet utvendig

Nr.	Kontroll	Kontrollert
9	Markise kjørt helt inn	
10	Sjekk at det ikke er snø og is på taket (om vinteren)	
11	Utvendige tilkoblinger frakoblet og ledninger lagret	
12	Støtteklossene fjernet og lagt bort	
13	Trekk inn stigtrinn (varselsignal)	
14	Utvendige luker lukket og låst	
15	Fortelllampe slått av	

Boenhet innvendig

Nr.	Kontroll	Kontrollert
16	Vinduer og taklucker lukket og låst	
17	Fjernsyn festet på eller tatt av stativet må lagres trygt	
18	Trekk inn TV-antennen (hvis montert)	
19	Fest eller sikre alle løse gjenstander	
20	Tøm åpne hyller etc.	
21	Sikre kjøleskapdøren	
22	Kjøleskap satt på 12 V-drift	
23	Alle skuffer og klaffer lukket	
24	Sikre stuedører og skyvedører	
25	Barneseter montert på seter med tre-punkts sikkerhetsbelte	
26	Svingsetelås for førersete og passasjerse- te i lås i kjøretretning	
27	Blendingsgardiner i førerhuset fjernet	

Gassanlegg

Nr.	Kontroll	Kontrollert
28	Fest gassflaskene i gasskapet slik at de ikke kan skli	
29	Beskyttelseshetten satt på gassflasken	
30	Avstengningsventilen på gassflasken og gassperreventilen stengt (med unntak av gassystemer med kollisjonssensor) På bensinstasjoner må hovedventilen alltid være stengt, også på gassanlegg med crash-sensor.	

Elektrisk anlegg

Nr.	Kontroll	Kontrollert
31	▶ Sjekk spenningen i startbatteriet og i boenhets-batteriet (se kapittel 9). Viser panelet for lav batterispenning, må de respektive batteriene lades. Følg anvisningene i kapittel 9. ▶ Start reisen med fullt ladet start- og boenhets-batteri.	

5 Under kjøring

I dette kapittelet finner du råd om å kjøre med bobilen.

Anvisningene omfatter:

- Kjørehastigheten
- Bremsene
- Sikkerhetsbeltene
- Setene inklusive nakkestøtter
- Blendingsfoldegardinene i førerhuset
- Tanken

5.1 Kjøre med bil

På basiskjøretøyet dreier det seg om et nyttekjøretøy (lett lastebil). Tilpass kjøringen etter dette.

- ▶ Før avreise, og også etter korte stopp, skal det kontrolleres at stigrinnene er trukket helt inn.
- ▶ På sitteplassene der det er montert sikkerhetsbelte, skal sikkerhetsbeltet alltid være festet under kjøring.
- ▶ Du må ikke åpne sikkerhetsbeltet under kjøring.

- Passasjerer må bli sittende på plassene som er beregnet på dette.
- Dørlåsen må ikke åpnes.
- Unngå rykkete bremsing.
- ▶ Ved bruk av navigasjonsenhet skal destinasjonen bare endres når kjøretøyet står i ro. Derfor må du finne en parkeringsplass eller trygg stoppeplass når destinasjonen skal endres.
- ▶ Under kjøring kan det ikke avspilles DVD-er via monitoren for navigasjonsenheten.

- ▶ Kjør langsomt på dårlig vei.
- ▶ Vær svært forsiktig når du kjører ombord på ferger, over dumper og når du rygger. Større kjøretøy kan skjære ut til siden på grunn av det lange overhengeret og under ugunstige betingelser treffe bakken. Dette kan skade understellet eller delene som er installert der.
- ▶ Kontroller om fortellampen er slått av.

Produsenten påtar seg intet ansvar for ulykker eller skader som oppstår som følge av at disse punktene ikke er overholdt. Sikkerhetstiltakene som er oppført i kapittel 3, må følges.

5.2 Kjørehastighet

- ▶ Kjøretøyet er utstyrt med en kraftig motor. Derfor har du tilstrekkelige reserver tilgjengelig under vanskelige trafikkforhold. Denne høye ytelsen gir mulighet til høy slutthastighet og krever over gjennomsnittlig dyktighet fra førerens side.
- ▶ Kjøretøyet har en stor vindpåvirket flate. Særlig fare truer ved plutselig sidevind.
- ▶ Ujevn eller ensidig belastning endrer kjøreegenskapene.
- ▶ På ukjente veier kan det være vanskelige kjørebeforhold og overraskende trafikk situasjoner. Av hensyn til sikkerheten må du derfor tilpasse kjørehastigheten etter den aktuelle trafikk situasjonen og omgivelsesforholdene.
- ▶ De nasjonale fartsgrensene må følges.

Taklukene og vinduene er ikke konstruert for høye hastigheter. For høye hastigheter kan føre til sterk støyutvikling.

5.3 Bremsler

- ▶ Defekter ved bremseanlegget må straks repareres på autorisert fagverksted.

- ▶ Unngå bråbremsing. Når bremsene låser seg får dekkene mer eller mindre sterke "bremseflater". Dette reduserer kjørekomforten. Dekkene kan til og med bli ubrukelige.

Ved hver kjørestart

Kontroller med prøvebremsing ved hver kjørestart:

- Fungerer bremsene?
- Reagerer bremsene jevnt?
- Holder kjøretøyet sporet under bremsing?

5.4 Sikkerhetsbelter

I boenheten er kjøretøyet utstyrt med automatiske trepunktsbelter på de sitteplassene der det er påbudt med sikkerhetsbelte. De nasjonale forskriftene gjelder for bruk av sikkerhetsbelte.

- ▶ Fest sikkerhetsbelte før kjøring, og la det være på under hele turen.
- ▶ Beltene må ikke skades eller blokkeres. Skadde sikkerhetsbelter må repareres av et godkjent fagverksted.
- ▶ Du må ikke endre beltefestene, den automatiske innrulling eller beltelåsene.
- ▶ Kontroller fra tid til annen at forsikringsingene på sikkerhetsbeltene sitter godt fast.
- ▶ Bruk hvert sikkerhetsbelte bare til én voksen person.
- ▶ Ikke lås gjenstander sammen med personer.
- ▶ Sikkerhetsbeltene er ikke beregnet for personer med en kroppsstørrelse under 150 cm. I slike tilfeller må det brukes godkjent tilleggsutstyr. Ta hensyn til testsertifikatet.
- ▶ Fest barnesikringsutstyr bare på sitteplasser med fabrikkmonterte trepunktsbelter.
- ▶ Skift ut brukte sikkerhetsbelter etter uhell (av verksted).
- ▶ Under kjøring må rygglenet på setet ikke legges for langt bakover. Da garanteres ikke virkningen av sikkerhetsbelte lenger.

5.4.1 Riktig festing av sikkerhetsbelte

- ▶ Ikke vri sikkerhetsbelte. Sikkerhetsbelte skal ligge glatt mot kroppen.
- ▶ Sitt riktig i setet når du fester sikkerhetsbelte.

Sikkerhetsbelte ligger riktig hvis det er et mellomrom på en håndsbredde mellom kroppen og sikkerhetsbelte på skulderen.

5.5 Førersetet og passasjeretet

- ▶ Før avreise må alle dreibare seter snus i kjøretøretningen og låses.
- ▶ Hold setene låst under kjøring, og ikke vri dem.

- Førersetet og passasjeretet er del av basis-kjøretøyet, alt etter modell og utstyrsvariant. I så fall er regulering av setene beskrevet i bruksanvisningen for basiskjøretøyet.

5.6 Sitteplassforordning

- Under kjøring må passasjerene kun sitte på de godkjente sitteplassene. Se vognkortet for tillatt antall sitteplasser.
- Det er påbudt med sikkerhetsbelte på sitteplassene.

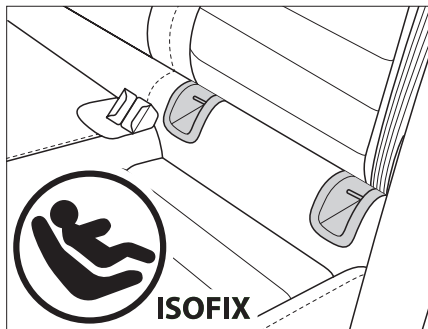
Bilde 7 Symbol Sitteplass

Sitteplasser som kan brukes under kjøring er merket med et klistremerke (Bilde 7).

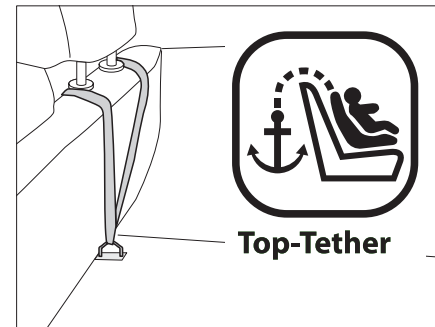
5.7 ISOFIX-system

- Ved montering og demontering av barnesetet med ISOFIX-systemet må bruksanvisningen fra produsenten av barnesetet følges.
- På festeringene for montering av barnesetet med ISOFIX-systemet må det ikke festes andre barneseter, belter eller gjenstander.
- Ved festing med TOP TETHER-systemet må alltid bare en rem på barnesetet festes til en festering.

Bilde 8 ISOFIX

Bilde 9 ISOFIX med Top-Tether-system

Setene kan på forespørsel utstyres med et ISOFIX-system. De er merket med klistremerker. Mellom ryggstøtten og overflaten på baksetene eller på passasjeretset foran er det to maljer for å feste et barnesete med ISOFIX-systemet (Bilde 8).

Maljen til å feste sikkerhetsselet til et barnesete med toppfestet system befinner seg på baksetet, mellom hodestøttene (Bilde 9).

5.8 Blendingsfoldegardiner for frontrute, fører- og passasjervindu

Under kjøring må blendingsfoldegardinene for frontruten, førervinduet og passasjervinduet være åpnet, festet og sikret.

► Se den separate bruksanvisningen fra produsenten for mer informasjon.

Se kapittel 4.7.

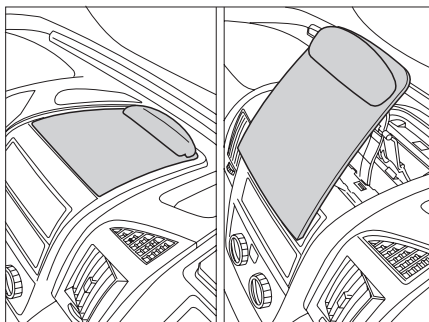
5.9 Skrive-/lesepult

Under kjøring må skrive-/lesepulten være lukket.

► Hvis bobilen har kollisjonspute på passasjersiden, er skrive-/lesepulten låst og kan ikke settes opp.

Bilde 10 Skrive-/lesepult

Avhengig av modellen, er bobilen utstyrt med en skrive/lesepult (Bilde 10).

5.10 Motorlokk

Det er en risiko for skader i motorrommet når panseret er åpent. Selv om motoren har vært slått av lenge, kan den fortsatt være varm. Fare for forbrenninger!

- Ikke arbeid i motorrommet mens motoren er i gang.
- Motorlokket må være lukket og låst under kjøring. Etter at den er lukket, kontroller at låsen er i inngrep. Trekk da i motorlokket.

5.11 Fylle diesel

Ved tanking, på ferger og i garasjen må ikke noe apparat (f.eks. varmeanlegg eller kjøleskap) være i drift når det drives med åpen flamme. Eksplosjonsfare!

► Plasseringen av påfyllingsstussene for drivstoff finner du i bruksanvisningen til basiskjøretøyet.

6 Sette opp bobilen

I dette kapitlet finner du opplysninger vedrørende oppstilling av kjøretøyet.

Anvisningene omfatter:

- Håndbremsen
- Stigtrinnene
- Støtteklosser
- 230 V-tilkoblingen
- Kjøleskapet
- Markisen

- ▶ Posisjoner kjøretøyet slik at det står så vannrett som mulig. Sikre kjøretøyet slik at den ikke begynner å trille.
- ▶ Dyr (spesielt mus) kan forårsake store skader inne i bilen. For å unngå dette må kjøretøyet kontrolleres regelmessig etter montering for å se etter skader eller tegn på dyr.

6.1 Håndbrems

Trekk til håndbremsen godt ved parkering av kjøretøyet.

- ▶ Ved frostfare må man løsne håndbremsen av og til og deretter dra den på igjen. Slik unngår du fastfrysing eller fastrusting. Sikre kjøretøyet slik at det ikke ruller før du løser håndbremsen.
- ▶ Den tiltrukne håndbremsen kan hindre dreining av passasjeret. Ved behov løsnes håndbremsen en kort stund.

6.2 Stigtrinn

- ▶ Stigtrinnet må være skjøvet helt ut før man går ut av kjøretøyet.

6.3 Støtteklosser

Når man parkerer kjøretøyet i oppover- eller nedoverbakker, må det brukes støtteklosser.

6.4 230 V-tilkobling

Kjøretøyet kan kobles til en 230 V-forsyning (se kapittel 9).

6.5 Kjøleskap

6.5.1 Absorpsjonskjøleskap

12 V-drift av kjøleskapet fungerer kun når kjøretøyetets motor er i gang. Når kjøretøyetets motor er stoppet, settes kjøleskapet på 230 V-drift eller gassdrift.

6.5.2 Kompressorkjøleskap

Kjøleskapet fungerer bare i 12 V-drift.

6.6 Markise

- ▶ Ved vind, kraftig regn eller snøbyger må markisen kjøres inn.
- ▶ Fare for materielle skader ved overslag når det er vind!
- ▶ Hvis kjøretøyet står uten tilsyn i lengre tid, må markisen kjøres helt inn.
- ▶ Ved lett regn kan en av støtteføttene forkortes slik at vannet kan renne av.
- ▶ Markisen må bare kjøres inn når stoffet er tørt. Hvis du må kjøre inn markisen når stoffet er vått: Kjør markisen ut igjen så snart som mulig for å tørke stoffet.
- ▶ Før du kjører inn markisen, må du fjerne løv og grov smuss.

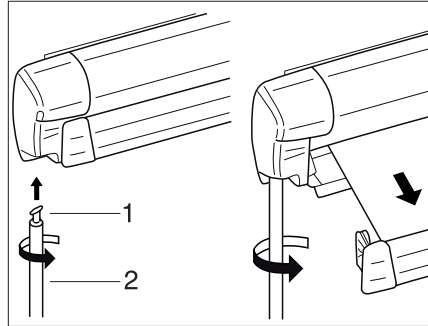

- Bruk bare markisen som beskyttelse mot sola.
- Les også bruksanvisningen fra produsenten.
- Sveiven til markisen befinner seg i bakre del.

Fordeler med markisen

Fordelene med en markise er:

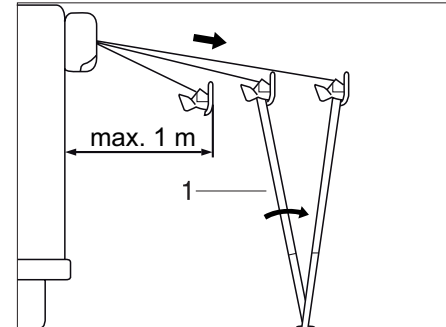
- Markisen lager skygge.
- Markisen lager et overdekket forrom og utvider på den måten den tilgjengelige plassen.
- Kjøretøyet virker mer som en bolig.

Bilde 11 Markise

Sette opp markisen

- ▶ Fest kroken (Bilde 11,1) på sveiven (Bilde 11,2) i girringen og dreii den 90°.
- ▶ Hold fast veivstangen med én hånd på den øvre enden og hold fast med den andre hånden på nedre dreiehåndtak.
- ▶ Drei sveiven mot urviseren, og kjør markisen ut maks. 1 meter.

Bilde 12 Sette opp markisen

- ▶ Slå opp støtteføttene (Bilde 12,1) og sett dem på bakken.
- ▶ Kjør markisen lenger ut.
- ▶ Stram markisen ved hjelp av støtteføttene.
- ▶ Fest støtteføttene til bakken med teltplugger.
- ▶ Drei sveiven 90° og hekt den av.

Kjøre markisen inn

- ▶ Fest kroken (Bilde 11,1) på sveiven (Bilde 11,2) i girringen og dreii den 90°.
- ▶ Fjern teltpluggene til støtteføttene (Bilde 12,1).
- ▶ Hold fast veivstangen med én hånd på den øvre enden og hold fast med den andre hånden på nedre dreiehåndtak.
- ▶ Drei sveiven med urviseren og kjør markisen inn til 1 meter.
- ▶ Legg sammen støtteføttene.
- ▶ Kjør markisen helt inn.
- ▶ Drei sveiven 90° og hekt den av.

7 Å bo i bobil

I dette kapitlet finner du opplysninger vedrørende det å bo i kjøretøyet.

Anvisningene omfatter:

- Åpning og lukking av dører og utvendige luker
- Lufting av kjøretøyet
- Åpning og lukking av vinduer og rullegardiner
- Åpning og lukking av takluker
- Dreining av setene
- Endre bordflater
- Ombygging av bord
- Betjening av sentrallåsen for kjøkkenbenken
- Innstilling av alle lampene
- Lysbryteren
- Utvide sittegruppen
- Bruk av sengene

7.1 Dører

Bare kjør med låste dører.

- Ved å låse dørene kan du forhindre at de åpner seg av seg selv, f.eks. ved uhell.
- Låste dører hindrer også uønsket inntrengning fra utsiden, f.eks. ved trafikklys. I nødsituasjoner gjør låste dører det vanskelig for hjelpemannskaper å ta seg inn i bilen.
- ▶ Steng alltid dørene når du forlater kjøretøyet.

7.2 Utvendige luker

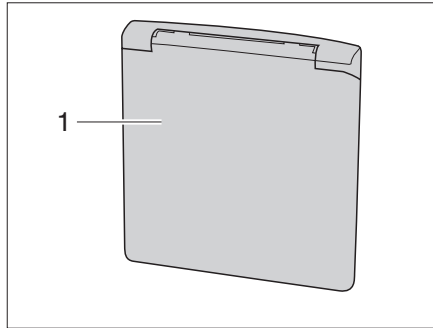

- ▶ Steng og lås samtlige utvendige luker før kjøreturen starter.

- ▶ Steng alle utvendige luker når du forlater kjøretøyet.

7.2.1 Luke til 230 V-tilkobling, kvadratisk

Bilde 13 Luke til 230 V-tilkobling

Åpne

- ▶ Ta tak i den utvendige luken (Bilde 13,1) og sving den opp.

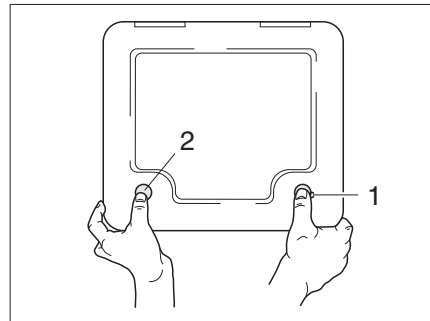
Lukke

- ▶ Sving den utvendige luken ned, og trykk den igjen.

7.2.2 Utvendig klaff Thetford-kassett

- ▶ For å unngå skader må du ikke la den utvendige luke igjen.

Bilde 14 Utvendig klaff Thetford-kassett med magnet

Åpne

- ▶ Stikk nøkkelen i låsesylinderen (Bilde 14,1) til tryklåsen og dreii den en kvart omdreining.
- ▶ Trekk ut nøkkelen.
- ▶ Trykk samtidig med tommelen på tryklåsen (Bilde 14,1) og den magnetiske trykknappen (Bilde 14,2) for å åpne den utvendige luken.

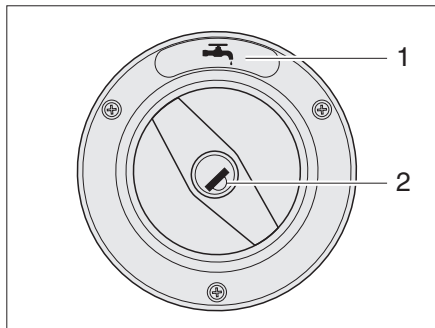
Den utvendige klaffen (Bilde 14) holdes av magnetisk trykknapp (Bilde 14,2) på ytterveggen på bobilen.

Lukke

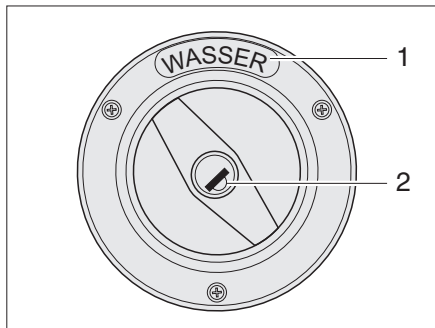
- ▶ Steng og trykk igjen utvendig luke.
- ▶ Stikk nøkkelen i låsesylinderen (Bilde 14,1) og dreii den en kvart omdreining.
- ▶ Trekk ut nøkkelen.

7.2.3 Deksel til vanntankens påfyllingsstuss for ferskvann

Bilde 15 Lokk til påfyllingsstussen for ferskvann (variant 1)

Bilde 16 Lokk til påfyllingsstussen for ferskvann (variant 2)

I tillegg er påfyllingsstussen for ferskvann merket med symbolet " " (Bilde 15,1) eller med teksten "WASSER" ("VANN") (Bilde 16,1).

Åpne

- ▶ Stikk nøkkelen inn i låsesylindere (Bilde 15,2 eller Bilde 16,2), og vri mot urviseren.
- ▶ Skru ut dekslet.

Lukke

- ▶ Skru dekselet på vanntankens påfyllingsstuss for ferskvann.
- ▶ Drei nøkkelen med urviseren.
- ▶ Trekk ut nøkkelen.

7.3 Lufting

Oksygenet inne i kjøretøyet forbrukes av pustende passasjerer og ved bruk av gassdrevne innebygde apparater. Derfor må oksygenet stadig fornyes. Derfor er det montert inn luftesystemer i kjøretøyet (f.eks. takluker med automatisk luftesystem). Luftesystemet må ikke blokkeres eller dekkes til, f.eks. med en vintermatte, verken fra innsiden eller utsiden.

- ▶ Hold det automatiske luftesystemet fritt for snø og løv. Det er fare for kvelning på grunn av høynet CO₂-konsentrasjon.

- Under enkelte værforhold kan det dannes kondens på metallgjenstander til tross for tilstrekkelig ventilasjon.
- Det kan også trekke ved skjøter og kanter (f.eks. ved takluker, stikkontakter, påfyllingsstusser, luker osv.).

Kondens

Sørg for stadig tilførsel av frisk luft ved hyppig og målrettet lufting.

Slik reduseres dannelsen av kondens i kaldt vær. Når oppvarming, luftfordeling og lufting er tilpasset hverandre, oppnår man et behagelig boklima i den kalde årstiden.

For å forhindre gjennomtrekk, stenges luftdyserne på dashbordet og luftspredningen i bobilen stilles på resirkulering. Ved lengre lagring bør kjøretøyet luftes godt med jevne mellomrom,

særlig om sommeren, på grunn av stillestående, varm luft.
Hvis kjøretøyet er parkert i et lukket rom (f.eks. en garasje), må også parkeringsplassen ventileres. Hvis det oppstår kondens, kan det føre til muggdannelse.

7.4 Vinduer

Vinduene er utstyrt med blendingsgardiner eller blendingsfoldegardiner og insektnettsjalusier eller sammenleggbare insektnett. Når låsen frigjøres, spretter insektnettsjalusien og blendingsgardinen automatisk tilbake i utgangsposisjonen.

- ▶ For ikke å skade trekkmekanikken, anbefales det å holde blendingsgardinen/insektnettsjalusiene fast og langsomt føre dem tilbake til utgangsposisjonen.

Blendingsfoldegardinen og den foldbare myggnettingen er laget av tynt vevet stoff.

- ▶ For at blendingsfoldegardinen eller myggnettingen ikke skal bli skadet, føres blendingsfoldegardinen og myggnettingen forsiktig tilbake til utgangsstillingen etter håndtaket.

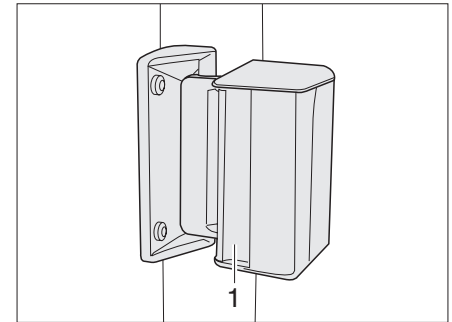
- ▶ **Hold ikke rullegardiner lukket over lengre tid, da man i så fall må regne med økt materialtrekthet.**
- ▶ **Nå blendingsgardinen hhv. blendingsfoldegardinen er helt lukket, kan det ved sterkt sollys bli svært varmt mellom blendingsgardinen/blendingsfoldegardinen og vindusruten. Vinduet kan skades. Lukk derfor blendingsgardinen/blendingsfoldegardinen bare 2/3 ved sterkt sollys.**
- ▶ Steng vinduene før kjøring.
- ▶ Hold vinduene lukket når været tilsier det, slik at det ikke kan trenge inn fuktighet.
- ▶ For å åpne eller lukke vinduet med åpning utover, må alle vinduets låsehåndtak åpnes eller stenges.

- ▶ Steng alltid vinduene når du forlater kjøretøyet.

Ved svært vekslende temperatur eller ekstreme værforhold kan det dannes et lett lag kondens inni dobbeltvinduet av akrylglass. Vinduet er konstruert slik at kondens kan fordampe når utetemperaturen stiger. Det er ingen fare for skader på akrylglass-dobbeltvinduet på grunn av kondens.

7.4.1 Skyvevindu uten lås

Bilde 17 Skyvevindu

Åpne

- ▶ Trykk håndtaket (Bilde 17,1) og skyv eller trekk det samtidig framover eller bakover.
- ▶ Åpne vindushalvdelen til ønsket stilling.

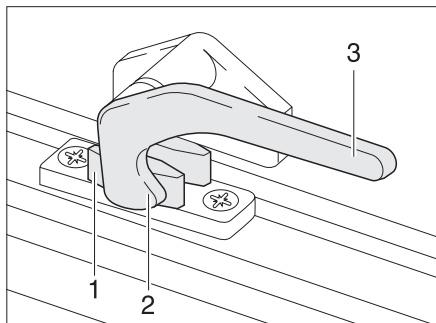
Lukke

- ▶ Lukk vinduet til anslag og la håndtaket smette i lås.

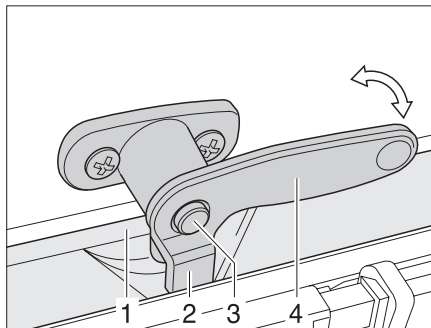
7.4.2 Vindu med åpning utover med dreiearm

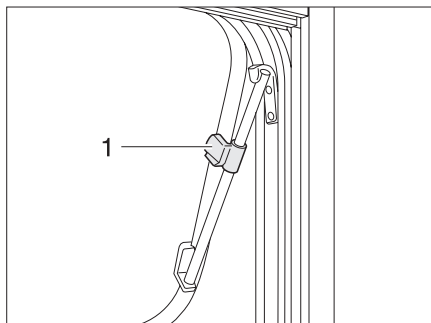
- Påse at vinduet med åpning utover ikke forvris når det åpnes. Åpne og lukk vinduet jevnt.

Bilde 18 Låsehåndtak i stilling "lukket"

Bilde 19 Låsehåndtak med sikringsknapp i stilling "lukket"

Bilde 20 Vindu med åpning utover med dreiearm, åpent

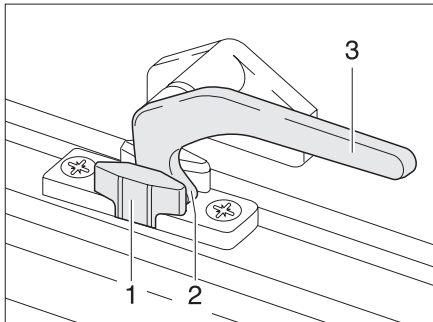
Åpne

- Trykk inn sikringsknappen (Bilde 19,3) hvis en slik er montert, og hold den inne.
- Vri låsehåndtaket (Bilde 18,3 eller Bilde 19,4) en kvart omdreining mot midten av vinduet.
- Åpne vinduet til ønsket posisjon og fest det med den riflete knappen (Bilde 20,1). Vinduet blir stående i ønsket posisjon.

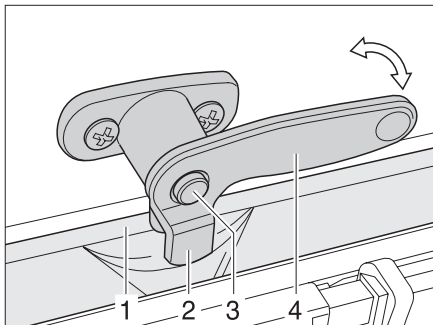
Lukke

- Skru på den riflete knappen (Bilde 20,1) helt til haken frigjøres.
- Lukk vinduet.
- Trykk inn sikringsknappen (Bilde 19,3) hvis en slik er montert, og hold den inne.
- Vri låsehåndtaket (Bilde 18,3 eller Bilde 19,4) en kvart omdreining mot vindusrammen. Låsetappen (Bilde 18,2 eller Bilde 19,2) ligger på innsiden av vinduslåsen (Bilde 18,1 eller Bilde 19,1).

Langvarig lufting

Bilde 21 Låsehåndtak i stilling "langvarig lufting"

Bilde 22 Låsehåndtak med sikringsknapp i stilling "langvarig lufting"

Vinduet med åpning utover kan stilles i 2 ulike posisjoner med låsehåndtaket:

- I stilling "langvarig lufting" (Bilde 21)
- I stilling "lukket" (Bilde 18)

For å stille vindu med åpning utover i posisjon for "langvarig lufting":

- ▶ Trykk inn sikringsknappen (Bilde 22,3) hvis en slik er montert, og hold den inne.
- ▶ Vri låsehåndtaket (Bilde 21,3 eller Bilde 22,4) en kvart omdreining mot midten av vinduet.
- ▶ Skyv vinduet litt utover.
- ▶ Trykk inn sikringsknappen (Bilde 22,3) hvis en slik er montert, og hold den inne.
- ▶ Vri låsehåndtaket tilbake igjen. Kjør da låsetappen (Bilde 21,2 eller Bilde 22,2) inn i utsparingen på vinduslåsen (Bilde 21,1 eller Bilde 22,1).
- ▶ Kontroller om nødvendig at sikringsknappen ikke er trykket inn, men at låsehåndtaket er sikret.

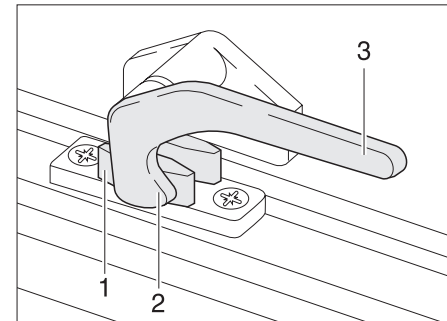
Under kjøring må vinduet ikke stå i stillingen "Langvarig lufting".

Ved regn kan det trenge vann inn i boenheten når vinduet står i stillingen "Langvarig lufting". Derfor bør vinduet stenges helt.

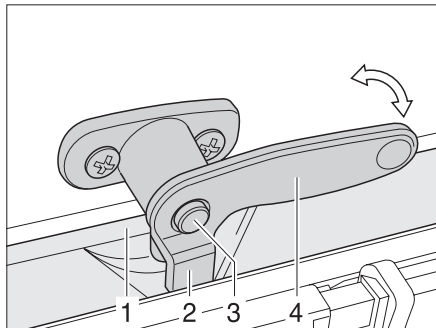
7.4.3 Vindu som kan åpnes utover med armer med automatisk låsing

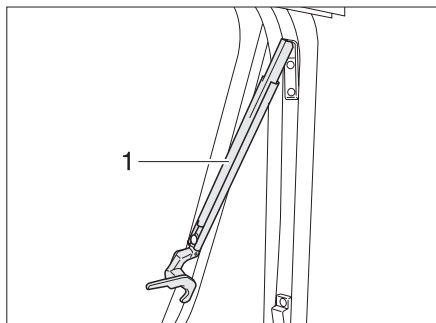
- ▶ Åpne vinduet helt for å aktivere låsingen. Når låsen ikke aktiveres og vinduet likevel lukkes, kan vinduet sprekke på grunn av det kraftige mottrykket.
- ▶ Påse at vinduet med åpning utover ikke forvrir når det åpnes. Åpne og lukk vinduet jevnt.
- ▶ Hvis låsespaken har en sikringsknapp, skal sikringsknappen alltid trykkes når låsespaken betjenes.

Bilde 23 Låsehåndtak i stilling "lukket"

Bilde 24 Låsehåndtak med sikringsknapp i stilling "lukket"

Bilde 25 Vindu som kan åpnes utover med armer med automatisk låsing, åpent

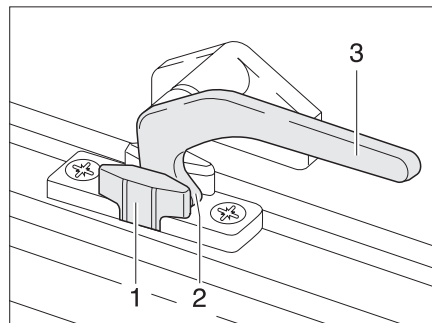
Åpne

- ▶ Trykk inn sikringsknappen (Bilde 24,3) hvis en slik er montert, og hold den inne.
- ▶ Drei låsehåndtaket (Bilde 23,3) en kvart omdreining mot midten av vinduet.
- ▶ Åpne vinduer med åpning utover til ønsket stilling. Armen (Bilde 25,1) låses automatisk. Vinduet blir stående i ønsket posisjon.

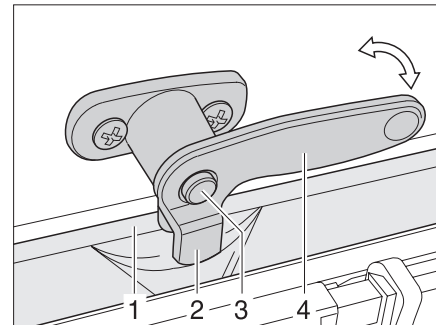
Lukke

- ▶ Åpne vinduet så mye at haken frigjøres.
- ▶ Lukk vinduet.
- ▶ Trykk inn sikringsknappen (Bilde 24,3) hvis en slik er montert, og hold den inne.
- ▶ Drei låsehåndtaket (Bilde 23,3) en kvart omdreining mot vindusrammen. Låsetappen (Bilde 23,2) ligger på innsiden av vinduslåsen (Bilde 23,1).

Langvarig lufting

Bilde 26 Låsehåndtak i stilling "langvarig lufting"

Bilde 27 Låsehåndtak med sikringsknapp i stilling "langvarig lufting"

Vinduet med åpning utover kan stilles i 2 ulike posisjoner med låsehåndtaket:

- I stilling "langvarig lufting" (Bilde 26)
- I stilling "lukket" (Bilde 23)

For å stille vindu med åpning utover i posisjon for "langvarig lufting":

- ▶ Trykk inn sikringsknappen (Bilde 27,3) hvis en slik er montert, og hold den inne.
- ▶ Drei låsehåndtaket (Bilde 26,3) en kvart omdreining mot midten av vinduet.
- ▶ Skyv vinduet litt utover.
- ▶ Trykk inn sikringsknappen (Bilde 27,3) hvis en slik er montert, og hold den inne.
- ▶ Vri låsehåndtaket i loddrett posisjon eller drei det en kvart omdreining mot vindusrammen. Låsetappen (Bilde 26,2) må gripe inn i utsparringen i vinduslåsen (Bilde 26,1).

- Kontroller om nødvendig at sikringsknappen ikke er trykket inn, men at låsehåndtaket er sikret.

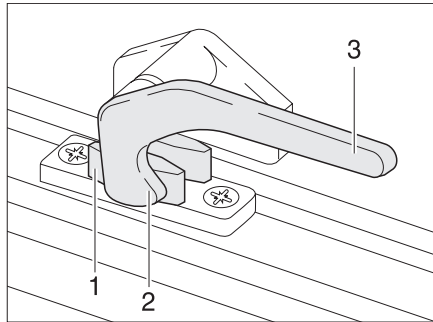
Under kjøring må vinduet ikke stå i stillingen "Langvarig lufting".

Ved regn kan det trenge vann inn i boenheten når vinduet står i stillingen "Langvarig lufting". Derfor bør vinduet stenges helt.

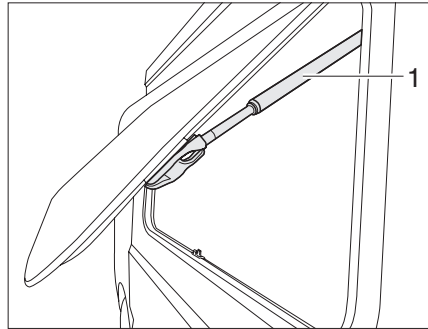
7.4.4 Vindu med åpning utover og demping

- Påse at vinduet med åpning utover ikke forvris når det åpnes. Åpne og lukk vinduet jevnt.

Bilde 28 Låsehåndtak i stilling "lukket"

Bilde 29 Vindu med åpning utover og demping, åpent

Åpne

Drei låsehåndtaket (Bilde 28,3) en kvart omdreining mot midten av vinduet.

Åpne vinduet til ønsket stilling.

Dempingen (Bilde 29,1) holder vinduet i ønsket stilling.

Lukke

Trykk vinduet i lukket stilling.

Drei låsehåndtaket (Bilde 28,3) en kvart omdreining mot vindusrammen. Låsetappen (Bilde 28,2) ligger på innsiden av vinduslåsen (Bilde 28,1).

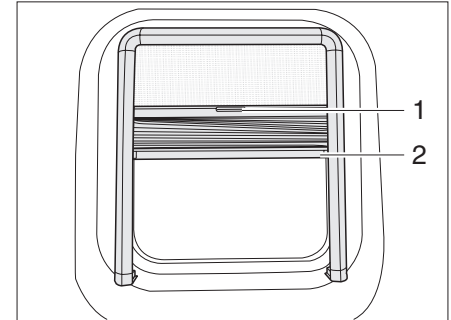
Langvarig lufting

Se kapittel 7.4.2.

7.4.5 Blendingsgardin og insektsskjerm

Vinduene er utstyrt med blendingsgardiner og insektnettsjalusier.

Blendingsgardin og insektnettsjalusi betjenes atskilt fra hverandre.

Bilde 30 Vindu med åpning utover og demping, åpent

Blendingsgardin

Lukke:

- Hold i hakket (Bilde 30,2), og trekk blendingsgardinen til ønsket høyde ovenfra og nedover.

Åpne:

- Grip inn i innsparingen (Bilde 30,2) og skyv blendingsgardinen opp.

Insektnettsjalusi

Lukke:

- ▶ Trekk ned insektnettsjalusi med håndtaket (Bilde 30,1).

Åpne:

- ▶ Skyv insektnettsjalusien oppover med håndtaket (Bilde 30,1).

7.4.6 Blendingsfoldegardiner for fører- og passasjervindu

Se kapittel 4.7.1.

7.4.7 Blendingsfoldegardin for frontruten

Se kapittel 4.7.2.

7.5 Skyvedør

- ▶ Pass på når du lukker skyvedøren at ingen fingrer eller andre kroppsdeler kommer i klem.

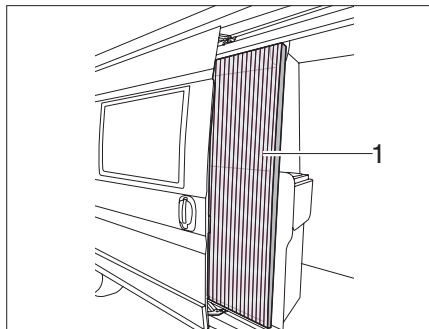
Ved åpning og lukking av skyvedøren skal det ikke befinne seg noen personer og barn i funksjonsområdet.

- ▶ Pass på at barn ikke bruker skyvedøren uten tilsyn.

7.5.1 Myggnetting på skyvedøren

- ▶ Åpne myggnettingen helt før inngangsdøren lukkes.

Bilde 31 Myggnetting

Lukke

- ▶ Trekk myggnettingen helt ut på listen (Bilde 31,1).

Åpne

- ▶ Skyv myggnettingen tilbake til utgangsstilling på listen (Bilde 31,1).

7.6 Takluker

Avhengig av modellen kan det være flere ulike tak med eller uten tvungen ventilasjon installert i bobilen.

- ▶ Ventilasjonsåpningene i det automatiske luftesystemet må alltid være åpne. Luftesystemet må aldri dekkes til, f.eks. med en vintermatte eller blokkeres.
- ▶ Hold det automatiske luftesystemet fritt for snø og løv.

Taklukene er utstyrt med blendingsgardiner eller blendingsfoldegardiner og insektnettsjalusier eller sammenleggbare insektnett. Når låsen frigjøres, spretter insektssjalusien og blendingsgardinen automatisk tilbake i utgangsposisjonen.

For ikke å skade trekkmekanikken, anbefales det å holde blendingsgardinen/insektnettsjalusiene fast og langsomt føre dem tilbake til utgangsposisjonen.

Blendingsfoldegardinen og den foldbare myggnettingen er laget av tynt vevet stoff. For at blendingsfoldegardinen eller myggnettingen ikke skal bli skadet, føres blendingsfoldegardinen og myggnettingen forsiktig tilbake til utgangsstillingen etter håndtaket.

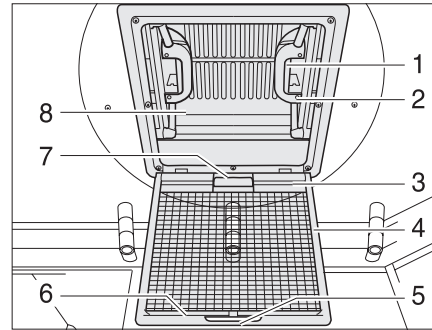

- ▶ Hold ikke rullegardiner lukket over lengre tid, da man i så fall må regne med økt materialtretthet.
- ▶ Nå blendingsgardinen hhv. blendingsfoldegardinen er helt lukket, kan det ved sterkt sollys bli svært varmt mellom blendingsgardinen/blendingsfoldegardinen og takluken. Takluken kan skades. Lukk derfor blendingsgardinen/blendingsfoldegardinen bare 2/3 ved sterkt sollys. Åpne takluken litt eller sett den i luftestilling.
- ▶ Hold taklukene lukket når været tilsier det, slik at det ikke kan trenge inn fuktighet.
- ▶ Ikke gå på taklukene.
- ▶ Steng taklukene før kjøring.
- ▶ Kontroller at takluken er stengt før avreise.
- ▶ Før avreisen startes skal blendingsgardiner eller blendingsfoldegardiner åpnes.
- ▶ **Tetningene til taklukene må gnis inn med talkum minst én gang i året.**

- ▶ Lukk takluken før du forlater kjøretøyet.

7.6.1 Takluke med smecklås

Bilde 32 Takluke med smecklås

Takluken kan åpnes på en eller begge sider. Avhengig av modellen er takluken utstyrt med en blendingsgardin.

Åpne

- ▶ Trekk i håndtaket (Bilde 32,5).
- ▶ Slå myggnettingen (Bilde 32,4) ned.
- ▶ Trykk smecklåsen (Bilde 32,1) mot innsiden av takluken (Bilde 32,8).
- ▶ Press samtidig takluken oppover med håndtaket (Bilde 32,2).
- ▶ Sving myggnettingen (Bilde 32,4) opp til den knepper inn i låsen.

Lukke

- ▶ Trekk i håndtaket (Bilde 32,5).
- ▶ Slå myggnettingen (Bilde 32,4) ned.
- ▶ Ta tak i håndtakene (Bilde 32,2) og trekk takluken (Bilde 32,8) hardt nedover til begge smecklåsene (Bilde 32,1) går i inngrep.
- ▶ Sving myggnettingen (Bilde 32,4) opp til den knepper inn i låsen.

Blendingsgardin

For å lukke og åpne blendingsgardinen:

Lukke:

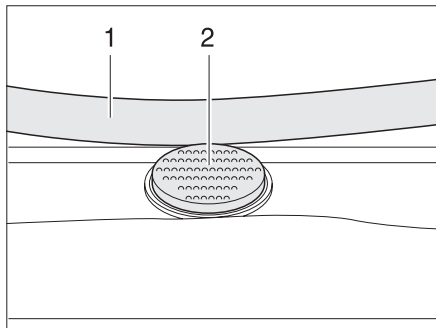
- ▶ Trekk i håndtaket (Bilde 32,7) på blendingsgardinen, og fest kroklisten (Bilde 32,3) i holdelisten (Bilde 32,6) på myggnettingen.

Åpne:

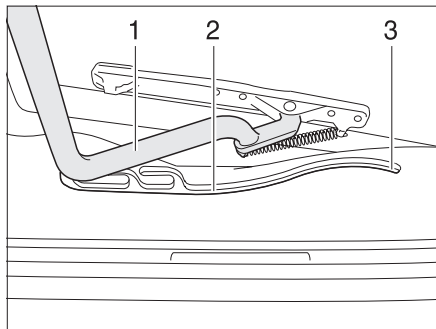
- ▶ Løsne kroklisten (Bilde 32,3) fra holdelisten (Bilde 32,6), og før blendingsgardinen langsomt tilbake.

7.6.2 Heki-takluke (mini og midi)

Bilde 33 Sikringsknapp på Heki-takluke

Bilde 34 Heki-takluke, føring

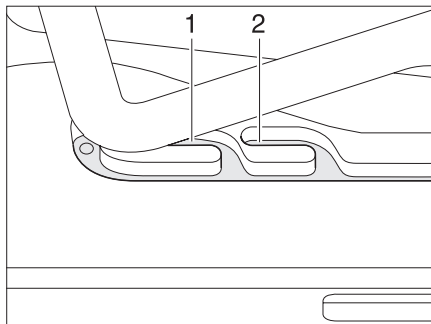
Heki-takluken åpnes en vei.

Åpne

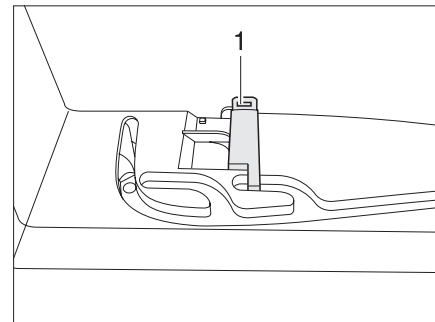
- ▶ Trykk sikringsknapp (Bilde 33,2) og trekk bøylene (Bilde 33,1) nedover med begge hender.
- ▶ Trekk bøylene (Bilde 34,1) i føringene (Bilde 34,2) til bakerste posisjon (Bilde 34,3).

Lukke

- ▶ Trykk bøylene (Bilde 34,1) lett oppover med begge hender.
- ▶ Skyv bøylene tilbake i føringene.
- ▶ Trykk bøylene oppover med begge hender, til bøylene ligger over sikringsknappen (Bilde 34,2).

Bilde 35 Heki-takluke i luftstilling

Bilde 36 Låsning av luftstilling

Luftstilling

Heki-takluken kan stilles i to luftstillinger: "Dårlig vær"-stilling (Bilde 35,1) og midtstilling (Bilde 35,2). Alt etter modell kan takluken låses i midtstilling med låsen (Bilde 36,1).

- ▶ Trykk sikringsknapp (Bilde 33,2) og trekk bøylene (Bilde 33,1) nedover med begge hender.
- ▶ Trekk bøylene i føringene (Bilde 34,2) til ønsket stilling.
- ▶ Trykk bøylene lett oppover og skyv den i valgt føring (Bilde 35,1 eller 2), og lås den eventuelt.

Blendingsfoldegardin

Lukke:

- ▶ Trekk blendingsfoldegardinen ut ved grepet og slipp den i ønsket posisjon.

Blendingsfoldegardinen blir stående i denne høyden.

Åpne:

- ▶ Ta tak i håndtaket og skyv blendingsfoldegardinen sakte til utgangsstilling.

Myggnetting

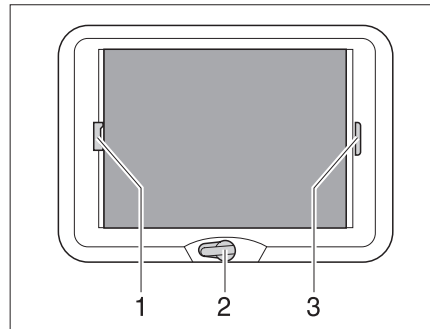
Lukke:

- ▶ Trekk myggnettingen i håndtaket til det ligger mot grepet på blendingsfoldegardinen.

Åpne:

- ▶ Trykk håndtaket til myggnettingen bakover. Hakene slipper taket.
- ▶ Ta tak i håndtaket og før myggnettingen forsiktig tilbake.

7.6.3 Takluke med sveiveløfting

Bilde 37 Takluke med sveiveløfting

Takluken med sveiveløfting kan åpnes med hånd sveiven.

Åpne:

- ▶ Vri hånd sveiven (Bilde 37,2) til det kjennes motstand (maks. åpningsvinkel 70°).

Lukke:

- ▶ Vri hånd sveiven til takluken med sveiveløfting er stengt. Deretter kan takluken med sveiveløfting låses ved å vri håndtaket to til tre ganger til.
- ▶ Kontrollere låsing. Dette gjøres ved å trykke med hånden mot akryl glasset.

Blendingsfoldegardin

Blendingsfoldegardinen kan om ønskelig lukkes. Når blendingsfoldegardinen er låst til myggnettingen, følger myggnettingen med ved lukking av blendingsfoldegardinen.

Lukke:

- ▶ Trekk blendingsfoldegardinen etter håndtaket (Bilde 37,3) og slipp i ønsket stilling. Blendingsfoldegardinen blir stående i denne høyden.

Åpne:

- ▶ Ta tak i håndtaket og skyv blendingsfoldegardinen sakte til utgangsstilling.

Myggnetting

Når myggnettingen er låst til blendingsfoldegardinen, vil blendingsfoldegardinen følge med når man lukker myggnettingen.

Lukke:

- ▶ Ta tak i håndtaket på myggnettingen (Bilde 37,1), trekk gardinen over til håndtaket på blendingsfoldegardinen (Bilde 37,3) på motsatt side og la det kneppe inn.

Åpne:

- ▶ Trykk håndtaket på myggnettingen (Bilde 37,1) bakover og oppover og heng myggnettingen på blendingsfoldegardinen (Bilde 37,3).
- ▶ Ta tak i håndtaket og skyv myggnettingen sakte til utgangsstilling.

7.7 Dreie seter

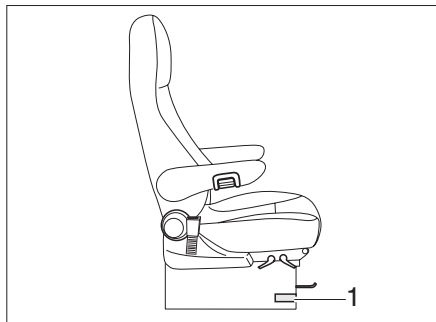

► Før avreise må alle dreibare seter snus i kjøreretningen og låses. Under kjøring må de dreibare setene hele tiden være låst i kjøreretningen.

► Kjør setene helt ned før de snus. Ellers er det ikke mulig å snu setene.

Spaken for dreining av setet er plassert foran eller på siden på setet, avhengig av modellen.

Bilde 38 Fører- og passasjer sete

Dreie:

- Still begge armlenene på fører sete/passasjer sete oppover.
- Skyv fører setet/passasjer setet bakover eller til midtstilling.

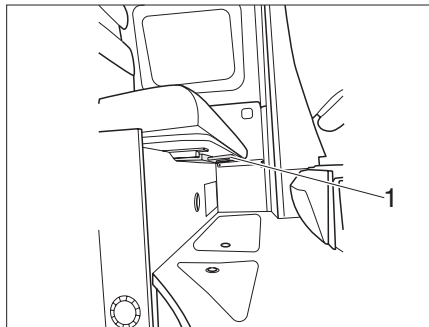
- Skyv eller trekk i setets rotasjonsspak (Bilde 38,1) for å dreie setet. Setet frigjøres. Dreieretningen kan innstilles etter eget ønske. Setet kan kun blokkeres i kjøreretning.

7.8 Stille inn setene (CVD540)

► Bare juster sittebenken når kjøretøyet står stille. Setebenken må ikke justeres under kjøring.

Benkesetet bak i kjøretøyet kan flyttes i lengderetningen.

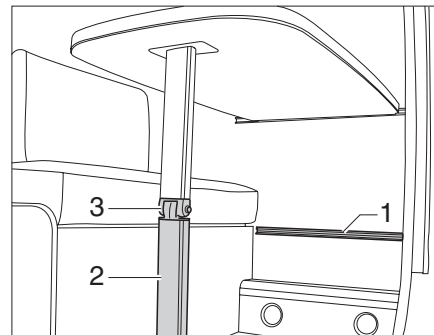

Bilde 39 Stille inn setet

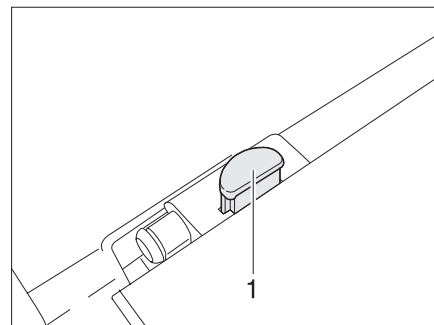
- Grip tak i spaken (Bilde 39,1) under setet og dra den forover.
- Forskyv sittebenken.
- Slipp spaken (Bilde 39,1) igjen.

7.9 Bord

7.9.1 Anhengsbord med leddet støtteben

Bilde 40 Anhengsbord med leddet støtteben

Bilde 41 Lås bordplate

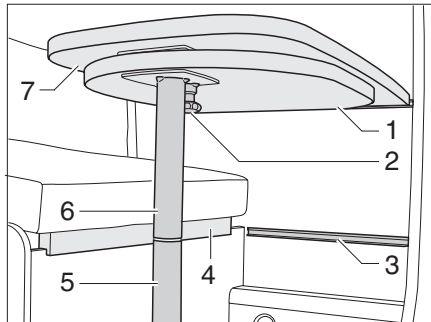
Anhengsbordet kan brukes som sengebunn.

Ominnredning til sengebunn

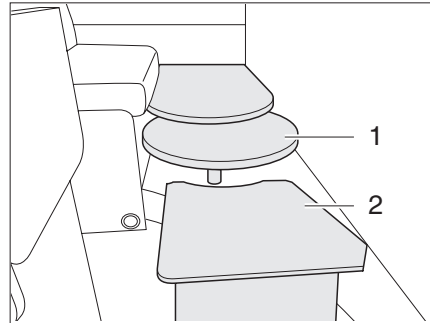
Løft bordplaten litt opp foran.

- ▶ Lås opp bordbenet (Bilde 40,2) på leddet og vipp det inn.
- ▶ Trykk på opplåsingsknappen for bordplaten (Bilde 41,1).
- ▶ Fest anhengsbordet på den øverste monteringskinnen.
- ▶ Fest anhengsbordet på den nederste monteringskinnen (Bilde 40,1) og sett det på bordfotleddet (Bilde 40,3).
- ▶ Lås bordplaten.

7.9.2 Anhengsbord med delbart støtteben

Bilde 42 Anhengsbord med delbart støtteben

Bilde 43 Sengeforlengelse (ekstra seng)

Bordflaten til anhengsbordet kan utvides ved å sette inn en ekstra bordplate.

Utvide

- ▶ Trekk knappen (Bilde 42,2) ned og sving ut den ekstra bordplaten (Bilde 42,1).

Forminske

- ▶ Sving den ekstra bordplaten (Bilde 42,1) under bordplaten (Bilde 42,7) til låsen smekker på plass.
- ▶ Anhengsbord med delbart støtteben kan brukes som sengebunn.

Ominnredning til sengebunn (ekstra seng)

- ▶ Sett eventuelt en multipleksliste (Bilde 42,4) på sittebenken.
- ▶ Sving ut den ekstra bordplaten (Bilde 42,1).
- ▶ Løft bordplaten (Bilde 42,7) ca. 45° foran.
- ▶ Skyv nedre del av støttefoten (Bilde 42,5) ned og legg den til side.
- ▶ Ta bordplaten ut av den øvre holdelisten.

- ▶ Fest bordplaten i 45°-vinkel med holderne på den nedre holdelisten (Bilde 42,3), og sett den på gulvet med den øvre del av støttefoten (Bilde 42,6).
- ▶ Lås bordplaten.
- ▶ Sett sengeforlengelsen (Bilde 43,2) til ekstra-sengen på den ekstra bordplaten (Bilde 43,1).

Ominnredning til sengebunn (nødseng)

- ▶ Snu føreriset og skyv det helt framover.
- ▶ Sving ut den ekstra bordplaten (Bilde 42,1).
- ▶ Løft bordplaten (Bilde 42,7) ca. 45° foran.
- ▶ Skyv nedre del av støttefoten (Bilde 42,5) ned og legg den til side.
- ▶ Ta bordplaten ut av den øvre holdelisten.
- ▶ Fest bordplaten i 45°-vinkel med holderne på den nedre holdelisten (Bilde 42,3), og sett den på gulvet med den øvre del av støttefoten (Bilde 42,6).
- ▶ Lås bordplaten.

7.10 Mekanisk låsing av kjøkkenbetjeningen

- ▶ Lås dørene og skuffene til kjøkkendelen manuelt før du starter kjøretøyet.

Kjøkkenbetjeningssdelen er utstyrt med en mekanisk lås.

For mer informasjon, se i kapittel 4.8.

7.11 Lamper

Lyspærer og lampeholdere kan være meget varme.

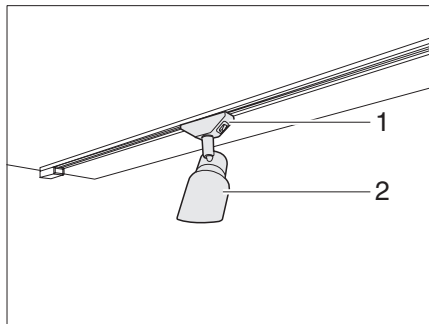
- ▶ Ikke berør lyspærene og lampeholderne før de er avkjølt.
- Når lampen slås på eller fremdeles er varm, må sikkerhetsavstanden til brennbare gjenstander som rullegardiner eller forheng være minst 30 cm. Brannfare!

Avhengig av modellen er lysene utstyrt med halogenpærer, lysstoffrør eller LED-lamper.

7.11.1 LED-spotlight

- ▶ Ikke skyv LED-spotlight i skinnen, men skru ut nedover, ta ut og sett på og skru inn igjen på ønsket posisjon.

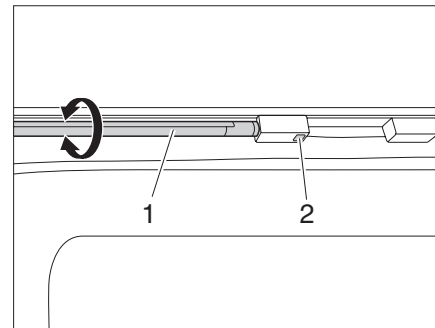

Bilde 44 LED-spotlight (eksempel)

Flytte LED-spotlight:

- ▶ Ta tak i holderen (Bilde 44,1) og drei 45°.
- ▶ Ta spotlighten (Bilde 44,2) ut av skinnesystemet.
- ▶ Sett LED-spotlighten (Bilde 44,2) på ønsket sted i skinnesystemet, og drei den 45°.

7.11.2 LED-lyslister

Bilde 45 LED-lyslister

Slå på/av LED-lyslister:

- ▶ Slå på/av LED-lyslisten (Bilde 45,1) med bryteren (Bilde 45,2).

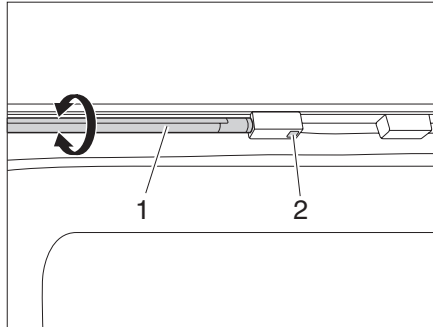
Dreie lyslistene:

- ▶ Hold i selve LED-lyslisten (Bilde 45,1) og drei den.

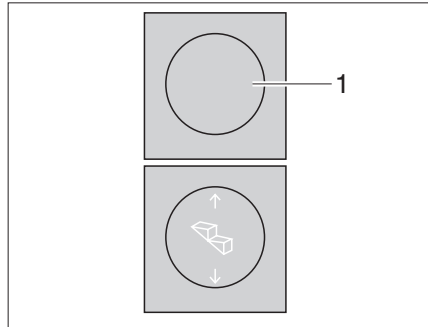
7.12 Lysbrytere og stikkontakter

Lysbryteren er plassert forskjellig avhengig av modell. Lysbryterne befinner seg enten direkte på lampen (Bilde 46,2) eller i lysområdet til denne, f.eks. i nærheten av sittegruppen.

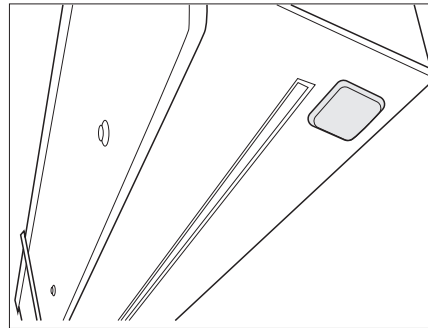

Bilde 46 Lysbryter på lampen

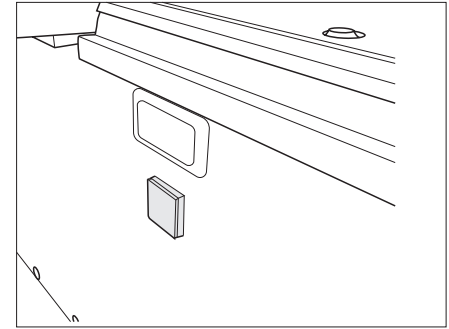

Bilde 47 Lysbryter i inngangsområdet

Avhengig av modell, befinner lysbryteren for belysning av innstigningen (Bilde 47,1) seg i inngangsområdet nede.

Bilde 48 Stikkontakt under hengeskapet (CVD540)

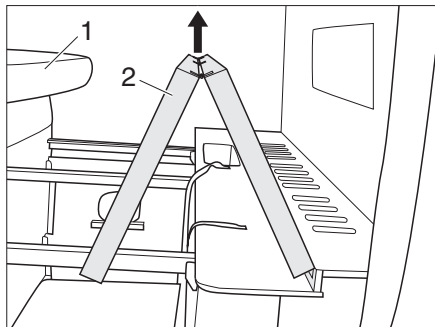
Bilde 49 12 V støpsel og lykter på venstre side bak (CVD540)

7.13 Senger

7.13.1 Fast seng (variant 1)

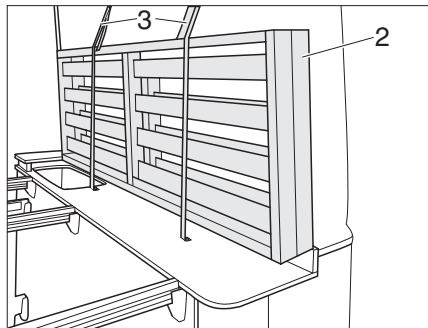
For å gjøre stueplassen større kan sengen demonteres helt, og stues bort.

Demontere sengen

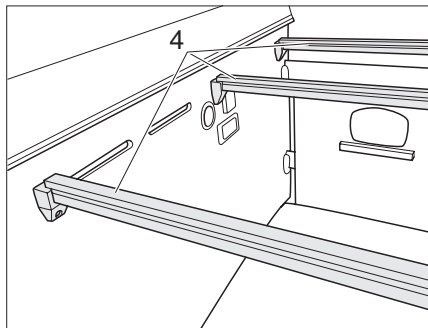
Bilde 50 Legge sammen lamellrammen

- ▶ Plasser madrassen (Bilde 50,1) på venstre side av kjøretøyet.
- ▶ Løft opp, og fold sammen lamellrammen (Bilde 50,2) .

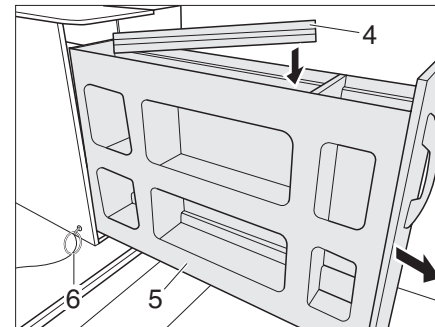
Bilde 51 Lagre lamellrammen

- ▶ Sett opp lamellrammen (Bilde 51,2) på høyre side av kjøretøyet, og sikre den med stropper (Bilde 51, 3).

Bilde 52 Støtter for lamellramme

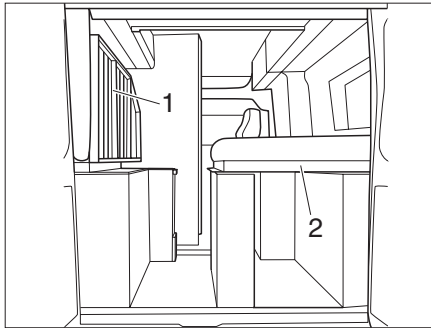
- ▶ 3 ta lamellskinnene (Bilde 52, 4) ut av holderne.

Bilde 53 Lagre lamellene

- ▶ Trekk i maljen (Bilde 53,6). Låsen til det uttrekkbare skapet frigjøres.
- ▶ Åpne uttrekksskapet (Bilde 53,5) på høyre side av kjøretøyet, for å oppbevare støtteskinnene (Bilde 53,4) der.

7.13.2 Fast seng (variant 2)

Bilde 54 Fast seng (variant 2)

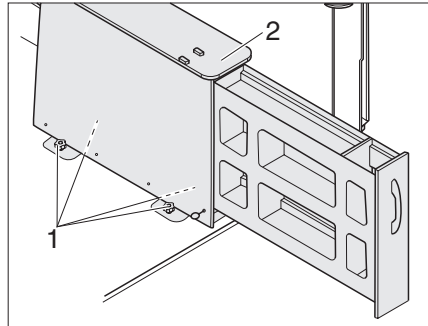
- ▶ Fold opp sengerammene (Bilde 54,1 og 2) mot høyre eller venstre, og sikre dem med stropper.

- ▶ De to sengene kan settes opp enkeltvis, eller side ved side.

7.13.3 Å ta ut den bakre skuffen i midten

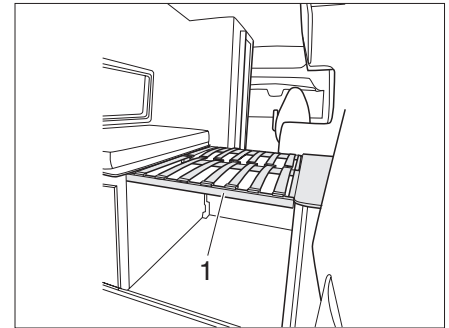
Du kan gjøre oppbevaringsplassen bak enda mer fleksibel ved å ta ut den bakre skuffen, om nødvendig.

Bilde 55 Ta ut den bakre skuffen

- ▶ 4 løsne de fire stjerneskrueene (Bilde 55,1) og ta av huset (Bilde 55,2) fra den bakre skuffen.

7.13.4 Liggeplass bak (CVD540)

Bilde 56 Liggeplass bak

- ▶ Legg lamellrammen (Bilde 56,1) på støttene.

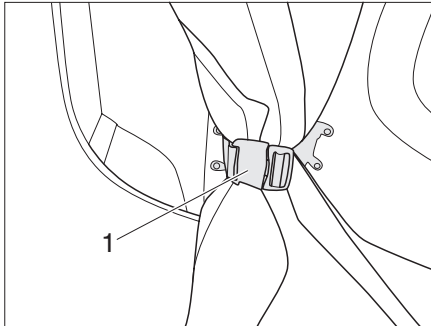

7.13.5 Seng i hevetak

- ▶ Fell opp sengen før avreise.
- ▶ Bruk sengen i hevetaket kun når fallsikringene er satt opp.
- ▶ Småbarn må ikke være uten tilsyn.
- ▶ Pass spesielt på at barn under 6 år ikke faller ut av sengen.
- ▶ I tillegg må du følge produsentens sikkerhetsanvisninger.

Åpne hevetaket

Bilde 57 Stropp til lufterindu

- ▶ Åpne stroppene (Bilde 57,1) på begge sider av lufterinduet.

Takvinduet (Bilde 58,1) skyves opp av gassfjærer.

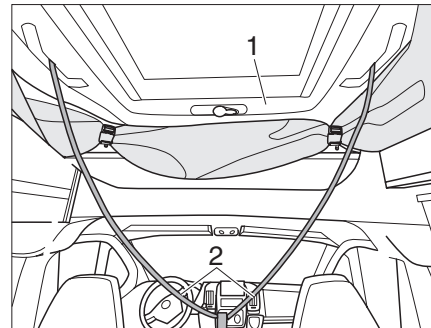
- ▶ Hold takluken i hjelpestroppene (Bilde 58,2) og skyv den opp på en kontrollert måte mot trykket fra gassfjærene.

Lukke hevetaket

Legg merke til følgende punkter før du lukker lufterinduet:

- ▶ Åpne minst én av dørene på kjøretøyet. Ellers er det fare for materialskader på grunn av overtrykk.
- ▶ Lukk glidelåsene og borrelåsbåndene på ventilasjonsåpningene.
- ▶ Ved lukking av hevetaket må man passe på at stofftrekket ikke kommer i klem.

Bilde 58 Lukke hevetaket

- ▶ Trekk ned takluken (Bilde 58,1) med hjelpestroppene (Bilde 58,2) som er festet til de to håndtakene til takluken stopper av seg selv.

Innretningene som kan trekkes inn må være bøyd innover ved lukking.

Hvis tilførselsenhetene ikke er bøyd innover:

- ▶ Åpne takluken igjen og lukk den saktere.
- ▶ Når takluken er 2/3 lukket, trekker du teltduken innover med tappene som er beregnet til dette.
- ▶ Hold taket i håndtaket på begge sider og trekk det ned parallelt til sidelåsene går i inngrep.
- ▶ Rull opp teltduken og legg den ved siden.
- ▶ Lukk stroppene (Bilde 57,1) på begge sider av lufterinduet.

8 Gassanlegg

I dette kapitlet finner du opplysninger om gassanlegget i kjøretøyet.

Anvisningene omfatter:

- Sikkerhet
- Gassforbruk
- Skifte av gassflasker
- Gassavstengeventilene
- Slangebruddsikringen
- Det automatiske omkoblingsanlegget

Betjeningen av de gassdrevne apparatene i kjøretøyet er beskrevet i kapittel 10.

8.1 Generelt

- ▶ Før avreise, når du forlater kjøretøyet og når gassapparatene ikke er i bruk, må alle gassavstengeventilene og hovedventilen på gassflasken lukkes.
- ▶ Ved tanking, på ferger og i garasjen må ikke noe apparat (f.eks. varmeanlegg eller kjøleskap) være i drift når det drives med åpen flamme. Eksplosjonsfare!
- ▶ Når et apparat drives med åpen flamme, må apparatet ikke brukes i lukkede rom (f.eks. garasjer). Forgiftings- og kvelningsfare!
- ▶ Gassanlegget skal alltid vedlikeholdes, repareres og endres på et autorisert fagverksted.

- ▶ Før igangsetting må du få kontrollert gassanlegget på et autorisert fagverksted i henhold til nasjonale forskrifter. Dette gjelder også for kjøretøy som ikke er registrert. Ved endringer på gassanlegget må gassanlegget straks sjekkes på autorisert fagverksted.
- Gasstrykkregulatoren og eksosrørene må også kontrolleres. Gasstrykkregulatoren må skiftes ut senest etter 10 år. Eieren av kjøretøyet er ansvarlig for at dette blir gjort.
- ▶ Ved defekt på gassanlegget (gasslukt, høyt gassforbruk) er det fare for eksplosjon! Steng snarest gassflaskens hovedventil.
- ▶ Åpne vinduer og dører og luft godt.
- ▶ Ved feil på gassanlegget: Ikke røyk, ikke bruk åpen ild og ikke betjen noen elektriske brytere (lysbrytere osv.).
- ▶ Luft godt før komfyren settes i gang. Åpne vindu eller takluke.

- ▶ Gasskomfyren eller gass-stekeovnen må ikke brukes som varmeapparat.
- Benyttes flere gassapparater, må hvert gasapparat ha en egen gassavstengeventil. Når enkelte gassapparater ikke er i bruk, skal de respektive gasavstengeventilene stenges.
- Tennsikringene må lukkes innen ett minutt etter at gassflammen går ut. I denne forbindelse høres en klikking. Kontroller funksjonen fra tid til annen.
- De installerte gassapparatene er utelukkende konstruert for drift med propan- eller butangass eller en blanding av disse gassene. Gasstrykkregulatoren og alle installerte gassapparater er konstruert for et driftstrykk på 30 mbar.
- Propangass beholder sin gassform til -42 °C, butangass derimot bare til 0 °C.
- Under denne temperatur forsvinner gasstrykket. Butangass er derfor ikke egnet til vinterdrift.
- ▶ Sjekk regelmessig at slangen er tett ved gassflaskekoblingen. Gasslangen må ikke ha sprekker eller være porøs.

- Gassslangen må skiftes senest 10 år etter produksjonsdato på et autorisert fagverksted. Brukeren av gassanlegget er ansvarlig for at utskiftingen blir utført.
- På grunn av sin funksjon og konstruksjon er gasskapet et rom som er åpent mot utsiden. Den standardinstallerte automatiske luftingen må ikke tildekkes eller blokkeres. En slik blokkering fører til at gass som strømmer ut ikke kan ledes ut.
- ▶ Gasskapet må ikke brukes som oppbevaringsrom. Brannfare!
- Gassflaskens hovedventil må være lett tilgjengelig.
- Koble kun til gassdrevne apparater (f.eks. gassgrill) som er konstruert for et gasstrykk på 30 mbar.
- Eksosrøret må kobles tett og fast til varmeanlegget og pipen. Eksosrøret må ikke være skadet.
- Eksos må slippe uhindret ut i det fri og friskluft må komme uhindret inn. Derfor skal eksosavtrekk og innsugningsåpninger holdes rene og fri (for f.eks. snø og is). Det må ikke ligge snøskavler eller is på kjøretøyet.

8.2 Gassflasker

- Gassflasker skal kun oppbevares i gasskapet.
- Plasser gassflasker stående i gasskapet.
- Surr gassflasker fast slik at de ikke kan snu seg eller velte.
- Sett alltid beskyttelseshetter på gassflaskene når de ikke er koblet til gassslangen.
  - ▶ Lukk hovedventilen på gassflasken før gasstrykkregulatoren eller gassslangen fjernes fra gassflasken.
  - ▶ Gasstrykkregulatoren eller gassslangen skal kun kobles til gassflasken for hånd. Ikke bruk verktøy.
  - ▶ Bruk kun spesielle gasstrykkregulatorer med sikkerhetsventil i bilen. Andre gasstrykkregulatorer er ikke tillatt og tåler ikke så store belastninger.
  - ▶ Ved temperaturer under 5 °C må det brukes avisingsanlegg (Eis-Ex) til gasstrykkregulatoren.
  - ▶ Bruk bare 11 kg- eller 5 kg-gassflasker. Campingflasker med innebygd tilbakeslagsventil (blå flasker med maks. 2,5 hhv. 3 kg) må kun brukes i unntakstilfeller hvis de har sikkerhetsventil.
  - ▶ Ikke blokker ventilasjonsåpningene i gulvet under gassflaskene.

- ▶ I noen modeller er åpningen av gasskapet rettet mot lagerplassen. I disse modellene må du ikke blokkere døråpningen med bagasje.

- Forskrningene på gasstrykkregulatoren er venstregjengnet.
- For gassdrevne apparater må gasstrykket reduseres til 30 mbar.
- ▶ Koble en ujusterbar gasstrykkregulator med sikkerhetsventil direkte på flaskeventilen. Gasstrykkregulatoren reduserer gasstrykket i gassflasken til gassapparatets driftstrykk.
- For tilkobling av gassflasker i Europa fører tilbehørsforretningen passende euro-flaskesett.
- Informasjon hos forhandler eller på servicestasjon.

8.3 Gassforbruk

Opplysningene om de enkelte gassapparatenes gassforbruk er gjennomsnittlige veiledende verdier.

Strømførbrukende apparater	Gassforbruk i gram/time
Varmeanlegg	Ca. 170 - 490 g/h
Kokeapparat, pr. kokeplass	Ca. 140 - 165 g/h

Eksempel

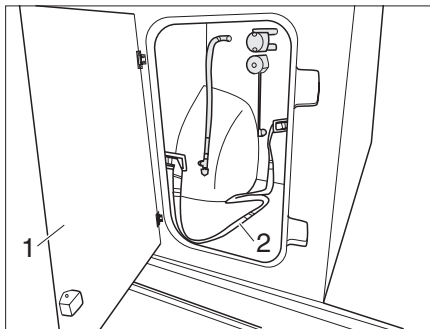
En full 11 kg gassflaske er tilstrekkelig til å:

- Koke i 3 dager på ett bluss eller
- Varme med full effekt i 22 timer.

8.4 Bytt gassflaske

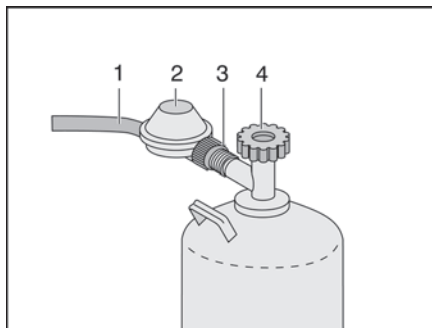

- ▶ Ved bytting av gassflasken må man ikke røyke og ikke antenne åpen flamme.
- ▶ Etter at gassflasken er byttet ut, må det kontrolleres om det siver ut gass fra koblingspunktene. Spray koblingspunktet med en lekkasjesøkingspray. Tilbehørsforhandleren har dette.

Bilde 59 Tilgangsklaff til gassflaske

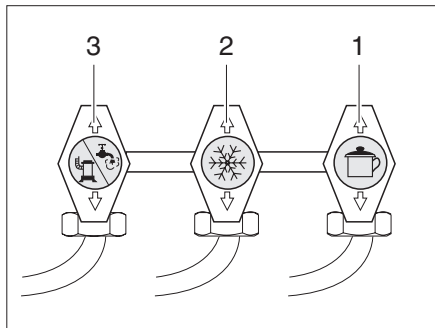
- ▶ Hold fast gasstrykkregulator (Bilde 60,2) og åpne fingerskruer (Bilde 60,3) (venstregjengget).
- ▶ Fjern gasstrykkregulatoren med gasslange (Bilde 60,1) fra gassflasken.
- ▶ Løsne remmene og ta ut gassflasken.
- ▶ Sett den fulle gassflasken inn i gasskapet.
- ▶ Fest gassflasken med remmene (Bilde 59,2).
- ▶ Sett gasstrykkregulator (Bilde 60,2) med gasslange (Bilde 60,1) på gassflasken, og skru fast fingerskruene (Bilde 60,3) for hånd (venstregjengget).
- ▶ Lukke tilgangsklaff (Bilde 59,1).

Bilde 60 Tilkobling gassflaske

- ▶ Åpne tilgangsklaffen (Bilde 59,1) til gassflasken.
- ▶ Steng gassflaskens hovedventil (Bilde 60,4). Vær oppmerksom på pilens retning.

8.5 Gassavstengeventiler

Bilde 61 Symboler på gassavstengeventilene

- 1 Kokeplass
- 2 Kjøleskap (uten funksjon ved kompres-sorkjøleskap)
- 3 Varmeanlegg/varmtvannsbereder

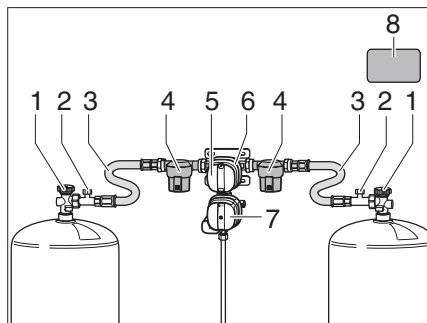
I kjøretøyet er det en gassavstengeventil (Bilde 61) for hvert gassapparat. Gassavstengingsventilen er inni kjøretøyet på forskjellige steder, og kan også monteres atskilt.

8.6 Omkoblingsanlegg DuoControl CS

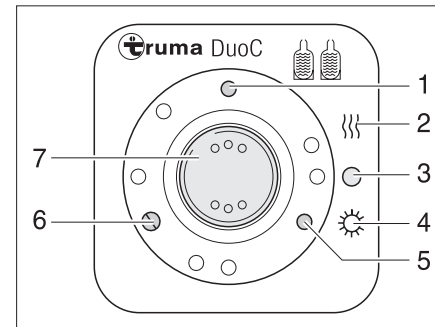

- ▶ Ikke bruk omkoblingsanlegget i lukkede rom.
- ▶ Under kjøring må gasssystemet bare drives med en kollisjonssensor og egnede høytrykkslanger med bruddsikring. Eksplosjonsfare!

DuoControl er et automatisk omkoblingsanlegg med fjernindikator for et gassanlegg med to flasker. DuoControl omkoblingsanlegg kobler automatisk om gasstilførselen fra driftsflasken til reserveflasken når driftsflasken er tom eller ikke er driftsklar lenger. På denne måten kan gassforbrukerne fortsatt være i drift. DuoControl omkoblingsanlegg passer til alle standard gassflasker fra 3 kg til 33 kg.

Bilde 62 DuoControl omkoblingsanlegg

Bilde 63 Kontrollpanel

Anleggets oppbygging

DuoControl omkoblingsanlegg består av en omkoblingsventil (Bilde 62,6) og kontrollpanelet (Bilde 63). Omkoblingsventilen er montert mellom høytrykks slangene (Bilde 62,3). Med dreiebryteren (Bilde 62,5) på omkoblingsventilen kan man bestemme hvilken av gassflaskene som skal brukes som driftsflaske og hvilken som skal brukes som reserveflaske.

Omkoblingsventilen (Bilde 62,6) er utstyrt med regulator-avisingsanlegget EisEx.

På denne måten unngår man at gassanlegget ødelegges om vinteren.

Foran omkoblingsventilen er det på begge sider et gassfilter (Bilde 62,4), som beskytter gassanlegget mot olje og forurensning.

På kontrollpanelet (Bilde 63) kan kun de elektriske funksjonene kobles. Hovedventilen (Bilde 62,1) på gassflaskene må åpnes for hånd. Omkoblingsventilen garanterer et konstant gasstrykk, uavhengig av hvilken gassflaske det er som leverer gass. De to kontrolllampene på kontrollpanelet indikerer fyllenivået for driftsflasken. Hvis den grønne kontrollampen (Bilde 63,6) lyser, er driftsflasken full. Hvis den røde kontrollampen (Bilde 63,5) lyser, er driftsflasken tom. Gassforsyningen foregår deretter via reserveflasken.

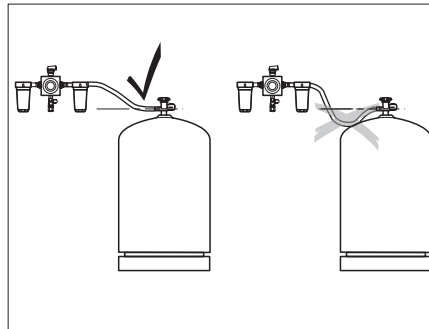
Driftsmåter

Omkoblingsanlegget DuoControl har to driftsmåter:

- Vinterdrift "På og oppvarming"
- Sommerdrift "På"

- ▶ Når du strekker høytrykks slangene må du sørge for at slangene stiger jevnt (Bilde 64).

Bilde 64 Legging av høytrykkslange

Ta i bruk:

- ▶ Åpne gassflaskens hovedventil (Bilde 62,1).
- ▶ Med dreiebryteren (Bilde 62,5) på omkoblingsventilen (Bilde 62,6) velger du gassflasken som først skal brukes (driftsflaske).

Drei dreiebryteren alltid til stopp.

Slå av:

- ▶ Sett vippebryteren (Bilde 63,7) på "O" (Bilde 63,3). Den gule kontrollampen (Bilde 63,1) slukker.
- ▶ Lukk gassflaskens hovedventil (Bilde 62,1).

Fjernindikator

Kontrolllampene på kontrollpanelet (Bilde 63,5 og 6) signaliserer inni kjøretøyet om driftsflasken er driftsklar.

Bytte gassflasker

Hvis den grønne kontrollampen (Bilde 63,6) slukker under drift og den røde kontrollampen (Bilde 63,5) begynner å lyse, er gassflasken som ble valgt som driftsflaske tom og må byttes. Reserveflasken forsyner gassforbrukeren videre med gass.

- ▶ Ved bytting av gassflaskene må man ikke røyke og ikke antenne åpen flamme.

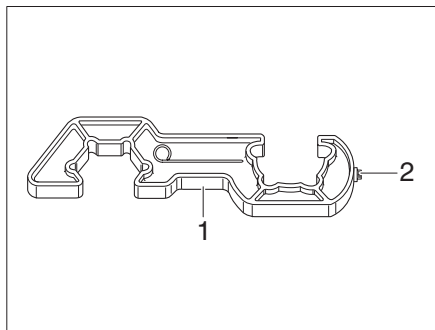

Bruk landsspesifikk tilkobling av gassflasker.

Bytte gassflasker:

- ▶ For å skru av og på høytrykkslangene brukes den vedlagte skruehjelpen. (Bilde 65,1). Det sikrer nødvendig tiltrekingsmoment og forhindrer skade på skrueforbindelsen som bruk av feil verktøy kan forårsake.

Bilde 65 Skruehjelp

- ▶ Steng hovedventilen (Bilde 62,1) på den tomme gassflasken.

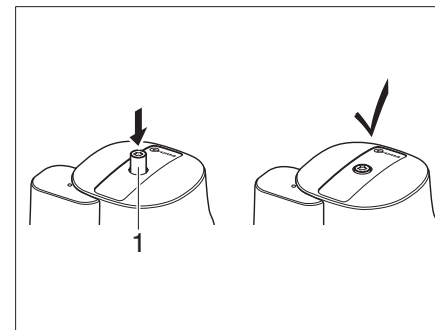
- ▶ Skru av høytrykkslangen (Bilde 62,3) med skruehjelpen (Bilde 65) fra gassflasken.
- ▶ Koble den fulle gassflasken til høytrykkslangan (Bilde 62,3).
- ▶ Åpne gassflaskens hovedventil (Bilde 62,1).
- ▶ Drei dreiebryteren (Bilde 62,5) på omkoblingsventilen (Bilde 62,6) en halv omdreining, slik at gassflasken som nettopp er skiftet fungerer som reserveflaske.
- ▶ Trykk på knappen (Bilde 62,2) for slangebruddsikringen på høytrykkslangan for å aktivere den.
- ▶ Trykk eventuelt på nullstillingsknappen (Bilde 66,1) på crash-sensoren.

Crash-sensor

Crash-sensoren beskytter mot utilsiktet gassutslipp. Ved et uhell, eller hvis kjøretøyet heller for mye, blir gasstilførselen automatisk avbrutt.

Varmeapparatet i boenheten må bare brukes ved kjøring hvis kjøretøyet er utstyrt med en kollisjonssensor og egne høytrykkslanger med bruddbeskyttelse.

Bilde 66 Crash-sensor

Crash-sensoren må låses opp manuelt hvis den har blitt utløst.

Løsne:

- ▶ Bruk Torx T20 (Bilde 65,2) på skruehjelpen for å trykke inn utløserknappen (Bilde 66,1), drei litt med klokken og hold den der i 5 sekunder.

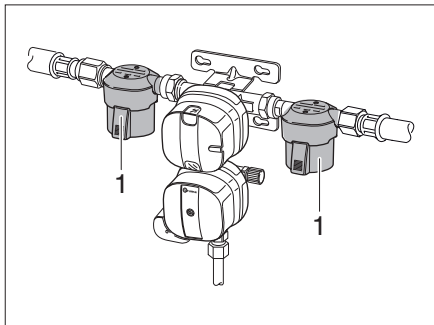
Kollisjonssensoren er driftsklar når utløserknappen (Bilde 66,1) forblir i tilbaketrukket stilling.

Gassfilter

Gassfilteret (Bilde 67) filtrerer fordampningsres-
ter som olefin, parafin og andre hydrokarbonfor-
bindelser ut av gassanlegget. Filterpatronene
må kontrolleres med jevne mellomrom og
skiftes ut minst annethvert år.

Følg anvisningene for bruk og monte-
ring av gassfilteret.

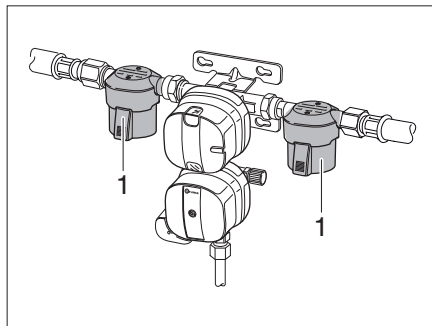
Bilde 67 Gassfilter

Slangebruddsikring

Slangebruddsikringen beskytter mot utslipp
av gass hvis høytrykkslangen løsner eller det
oppstår en feil på den.

- Bruk en passende høytrykkslange
med slangebruddsikring og lands-
spesifikk tilkobling for gassflasker.

Bilde 68 Høytrykkslanger med slangebruddsi-
kring (landsspesifikke varianter)

Aktivere:

- Etter at gassflasken er skiftet, trykk kraftig på
den grønne knappen (Bilde 62,2) på høytryk-
kslangen (Bilde 62,3).

Slangebruddsikringen er aktivert.

9 Elektrisk anlegg

I dette kapitlet finner du opplysninger om det elektriske anlegget i kjøretøyet.

Anvisningene omfatter:

- Sikkerhet
- Forklaring av faguttrykk vedrørende batteriet
- 12 V-spenningen
- Boenhetsbatteri
- Lade batteriene
- Strømsentralen
- Panelet
- 230 V-spenningen
- Tilkobling til 230 V-forsyning
- Sikringsutlegg

Betjeningen av de elektrisk drevne apparatene i boenheten er beskrevet i kapittel 10.

9.1 Generelle sikkerhetsanvisninger

- ▶ Arbeid på det elektriske anlegget må kun utføres av fagpersonell.
- ▶ Alle elektriske apparater (f.eks. mobiltelefoner, radioer, fjernsynsapparater og DVD-spillere) som er ettermontert i kjøretøyet og som brukes under kjøring, må tilfredsstillende bestemme merkinger: Dette er CE-merking, EMK-kontroll (elektromagnetisk kompatibilitet) og "E1"-kontrollen. Bare dette kan garantere funksjonssikkerheten til kjøretøyet under kjøring. Hvis dette ikke skjer kan kollisjonsputen bli utløst eller elektronikken i kjøretøyet bli forstyrret.

Kjøretøyet er en sikker oppholdsplass i tordenvær (Faradays bur).

- ▶ Koble for sikkerhets skyld 230 V-tilkoblingen fra strømmettet og trekk inn antennen for å beskytte de elektriske apparatene.

9.2 Begreper

Hvilespenning

Hvilespenning er batteriets spenning i hviletilstand, dvs. når det ikke tas ut strøm og batteriet ikke lades.

Hvilestrøm

Noen elektriske komponenter, som f.eks. klokke og kontrollamper trenger kontinuerlig strøm. De betegnes som kontinuerlig innkoblede forbrukere. Denne hvilestrømmen finnes også når 12 V-forsyningen er slått av.

Fullstendig utlading

Det er fare for fullstendig utlading av batteriet når et batteri belastes av innkoblede forbrukere og av hvilestrøm.

Fullstendig utlading skader batteriet, lad batteriet straks opp igjen.

Kapasitet

Kapasitet er elektrisitetmengden som et batteri kan mate.

Kapasiteten til et batteri angis i amperetimer (Ah). Når batteriet har en kapasitet på 80 Ah, kan batteriet i 80 timer avgi en strøm på 1 A eller 2 A i 40 timer.

Ytre påvirkninger som temperatur og strømuttak forandrer mateevnen til batteriet.

Den angitte merkekapasiteten er ikke lik den faktisk tilgjengelige kapasiteten som batteriet stiller til rådighet. Den faktisk uttakbare kapasiteten er lavere enn merkekapasiteten.

9.3 12 V-spenning

- ▶ For å koble alle elektriske 12 V-forbrukere fra spenningsforsyningen, koble boenhets-batteriet fra 12 V-spenningen. Bruk da bryteren på strømsentralen eller aktiver batteri-adskillelsen på panelet, alt etter modell.
- Radioapparatet i førerhuset og kupévarmeren er fra fabrikken koblet til boenhetsbatteriet over en separat sikring. Når boenhetsbatteriet er koblet fra spenningen over batteriskillebryter på strømsentralen eller over batteri-adskillelsen på panelet, forblir disse apparatene driftsklare.

Hvis kjøretøyet ikke er koblet til 230 V-forsyningen eller 230 V-forsyningen er slått av, forsyner boenhetsbatteriet boenheten med 12 V likespenning. Boenhetsbatteriet har kun et begrenset energiforråd. Bruk derfor ikke elektriske forbrukere som for eksempel radio eller lys uten 230 V-forsyning i lengre tid.

Ved oppvarmingsdrift blir resirkuleringsventilatoren koblet inn og ut ved hjelp av termostatstyring. Dermed blir boenhetsbatteriet belastet når det ikke er tilkoblet noen 230 V-forsyning.

Når motoren er i gang, lades boenhets-batteriet og startbatteriet med kjøretøyets dynamo. 12 V-forsyningen kan slås av på panelet med hovedbryteren 12 V. Avhengig av modellen kan det være at oppvarming, grunnbelysning og stigtrinn eller bare det elektriske stigtrinnet er montert.

Kjøleskapet blir forsynt med strøm fra batteriet i boenheten, med 12 V, og må skrues av separat.

9.3.1 Boenhetsbatteri

- ▶ Ved utskifting av boenhetsbatteriet må man kun bruke batterier som tilsvarer minimumskapasiteten til ladeapparatet. Følg bruksanvisningen til ladeapparatet. Batterier med for lav kapasitet blir for varme under ladingen. Eksplosjonsfare!
- ▶ Apparater med maks. 10 A kan kobles til det 12-volts elektriske anlegget. Brannfare!

- ▶ Bruk tilgjengelig lademodul i strømsentralen for lading av boenhetsbatteriet. Ved ekstern lading skal det brukes et godkjent ladeapparat som er egnet for batteritypen og kapasiteten til boenhetsbatteriet.
- ▶ Start alltid reisen med et fulladet boenhetsbatteri. Lad derfor boenhetsbatteriet i minst 24 timer før du starter reisen.
- ▶ Benytt enhver anledning til å lade opp boenhetsbatteriet under kjøring.
- ▶ Lad alltid boenhets-batteriet minst 24 timer etter reisen.
- ▶ Lad batteriet i minst 24 timer før midlertidig opphold i driften, og i minst 48 timer ved lengre opphold.
- ▶ Bryt strømkretsen ved lengre stillstand enn 24 timer.
- ▶ Ved lengre opphold i driften (2 uker eller mer) må boenhetsbatteriet kobles fra det 12-volts elektriske anlegget og lades opp regelmessig (lad i minst 24 timer minst hver 12. uke).
- ▶ Lagre det ladede batteriet kjølig og frostfritt om vinteren, og lad det opp hver 12. uke.
- ▶ Erstatt alltid boenhetsbatteriet med et batteri av samme type.

- ▶ Før fra- og tilkobling av batteriet må kjøretøyets motor slås av, 230 V-forsyningen og 12 V-forsyningen samt alle strømforbrukere kobles ut. Kortslutningsfare!
- ▶ Tenningen må ikke aktiveres når startbatteriet og boenhetsbatteriet er koblet fra. Kortslutningsfare!
- ▶ Ta hensyn til batteriprodusentens vedlikeholdsanvisning og bruksanvisning.

Batteriet er vedlikeholdsfritt. Vedlikeholdsfritt betyr:

- Man trenger ikke å kontrollere syrenivået.
- Man trenger ikke å smøre batteripolene.
- Man trenger ikke å etterfylle destillert vann.

Også et vedlikeholdsfritt batteri må langsomt lades ut og lades opp med en spesiell lader.

Monteringssted

Avhengig av modellen, er batteriet i boenheten installert under førersetet eller under fremre passasjersete.

Utladning

Hvilestrømmen, som forbrukes kontinuerlig av noen elektriske forbrukere, lader ut boenhetsbatteriet.

- ▶ Fullstendig utlading skader batteriet.
- ▶ Lad opp batteriet i tide.

Batteriets selvutlading er avhengig av temperaturen. Ved 20 °C til 25 °C er selvutladingsraten ca. 3 % av kapasitet/måned. Selvutladingsfrekvensen tiltar ved stigende temperaturer: Ved 35 °C er selvutladingsraten ca. 20 % av kapasitet/måned.

Batteriets kapasitet reduseres ved lave utetemperaturer.

Et eldre batteri har ikke lenger full kapasitet. Jo fler elektriske forbrukere som er innkoblet, desto raskere forbrukes boenhetsbatteriets energiforråd.

- Ombygging av batterianlegget må kun foretas av en autorisert forhandler.
- Ved montering av et ekstra boenhetsbatteri må de to batteriene være fra samme produsent og av samme type, og de må være like gamle.
- Et ekstra batteri, eller batterimodeler med større kapasitet, fører til at ladetiden blir tilsvarende lengre (for eksempel fordobles ladetiden ved montering av et ekstra batteri).

9.4 Lade boenhets- og startbatteriet

- ▶ Batterisyren er giftig og etsende. Unngå enhver kontakt med hud eller øyne.
- ▶ Eksplosjonsfare under lading med eksternt ladeapparat. Batteriet må kun lades i godt ventilerte rom og på god avstand fra åpen ild eller gnister.
- ▶ For lading av boenhetsbatteriet eller startbatteriet med eksternt batterilader skal batteriet alltid tas ut av kjøretøyet.

- ▶ Batterikablene må kobles til de riktige polene.
- ▶ Tenningen må ikke aktiveres når startbatteriet og boenhetsbatteriet er koblet fra. Kortslutningsfare!
- ▶ Før fra- og tilkobling av batteriet må kjøretøyets motor slås av, 230 V-forsyningen og 12 V-forsyningen samt alle strømforbrukere kobles ut. Kortslutningsfare!

- ▶ Før lading av batteriet må man kontrollere om det eksterne ladeapparatet er godkjent for batteritypen.
- ▶ Ta hensyn til bruksanvisningene for basiskjøretøy og batterilader.
- ▶ Hvis boenhetsbatteriet er overladet, blir det skadet og kan ikke repareres.

Startbatteriet kan kun fullades med eksternt ladeapparat.

Ved 230 V-forsyning får startbatteriet kun vedlikeholdslading via strømsentralen. Det er heller ikke mulig å oppnå fullstendig lading av startbatteriet med dynamoen ved kjøring.

9.4.1 Lading over 230 V-forsyning

Når kjøretøyet er tilkoblet 230 V-forsyningen, blir boenhetsbatteriet og startbatteriet ladet via lademodulen i strømsentralen. Startbatteriet lades da bare med vedlikeholdslading. Ladestrømmen tilpasses batteriets ladetilstand. Overlading er derfor ikke mulig.

Slå av alle strømforbrukende apparater under lading slik at lademodulen i strømsentralen kan benyttes med full kapasitet.

9.4.2 Lading med kjøretøyets motor

Når motoren er i gang, lades boenhetsbatteriet og startbatteriet med kjøretøyets dynamo. Oppladingen av batteriet til oppholdsrommet støttes av en ladeforsterker.

Hvis kjøretøyets motor er avslått, blir batteriene automatisk skilt av et relé i strømsentralen. Det hindrer at startbatteriet utlades av strømforbrukende apparater i boenheten. Dette sikrer kjøretøyets startevne.

Boenhetsbatteriets ladetilstand kan avleses på panelet.

9.4.3 Å lade med eksternt ladeapparat

For lading av boenhetsbatteriet og startbatteriet med ekstern batterilader er fremgangsmåten som følger:

- ▶ Slå av kjøretøyets motor.
- ▶ Slå av 12 V-hovedbryteren på panelet. Kontrolllampen slukner.
- ▶ Koble boenhetsbatteriet fra 12 V-spenningen.
- ▶ Trekk nettpluggen ut av strømsentralen.
- ▶ Steng samtlige gassapparater, alle gassavstengeventiler og gassflaskens hovedventil.
- ▶ Fare for kortslutning når batteripolene frakobles. Koble derfor først fra minuspolen på boenhetsbatteriet eller startbatteriet og til slutt plusspolen.
- ▶ Ta boenhetsbatteriet eller startbatteriet ut av kjøretøyet.
- ▶ Sjekk at det eksterne ladeapparatet er av.
- ▶ Koble det eksterne ladeapparatet til boenhetsbatteriet eller startbatteriet. Påse at polene kobles til i riktig rekkefølge: Koble først polklemmen "+" på plusspolen på batteriet og koble deretter polklemmen "-" til minuspolen på batteriet.
- ▶ Slå på det eksterne ladeapparatet.
- ▶ Informasjon vedrørende ladetid for batteriet finnes i bruksanvisningen for ladeapparatet.
- ▶ Informasjon vedrørende styrken på batteriet finner du i dataene for batteriet.
- ▶ Koble fra ekstern batterilader i omvendt rekkefølge.

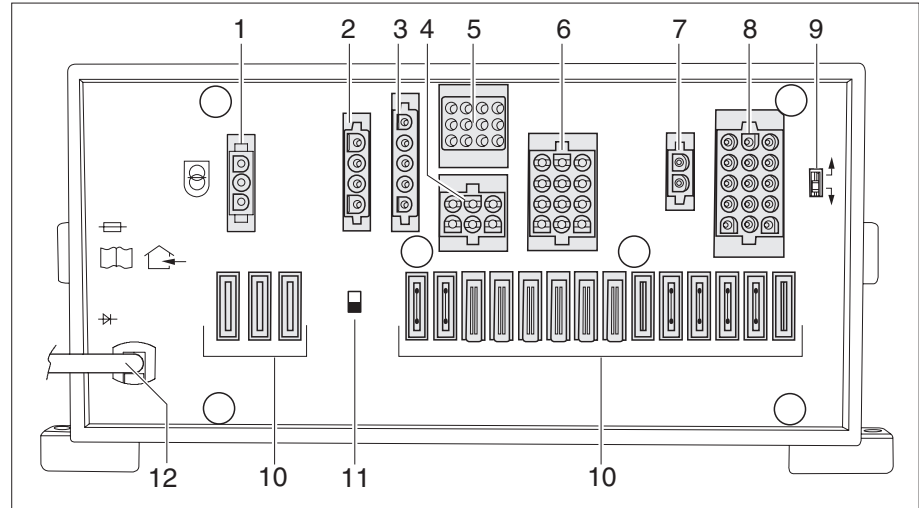
9.5 Strømsentral EBL 31

Ventilasjonsåpningen må ikke tildekkes. Fare for overheting!

- ▶ Det er ikke alltid at alle sikringspluggplassene er bestykket, dette avhenger av modellen.
- ▶ Se den separate bruksanvisningen fra produsenten for mer informasjon.

Bilde 69 Strømsentral (EBL 31)

1	Tilkoblingsblokk solcellekontroll	7	Tilkoblingsblokk for ekstra lader
2	Tilkoblingsblokk kjøleskap	8	Tilkoblingsblokk for kontakt 1, pumpe, krets 1, 2 og 3, multimedia, reserve 1
3	Terminalblokk for kjøleskap D+, batteriføler/styreledninger	9	Vender for blygel/AGM-batteri
4	Tilkoblingsblokk for frostsikringsventil, oppvarming og bakkelys/stigtrinn	10	Bladsikringer
5	Tilkobling av betjenings- og styringspanel IT	11	Batteri-skillebryter
6	Tilkoblingsblokk for lys 4B/radio, oppvarming, tankoppvarming, USB-kontakt	12	Strømkabel med WAGO-kontakt

Oppgaver

Strømsentralen har følgende oppgaver:

- Strømsentralen lader boenhets-batteriet. Startbatteriet blir kun vedlikeholdsladet av strømsentralen.
- Strømsentralen overvåker spenningen i boenhets-batteriet.
- Strømsentralen fordeler strømmen til 12 V-strømkretsene og sikrer disse.
- Strømsentralen har tilkoblinger for en laderegulator for solcelleanlegg, ekstra ladeapparat, samt ytterligere styre- og overvåkingsfunksjoner.
- Strømsentralen skiller startbatteriet elektrisk fra boenhetsens batteri når kjøretøyets motor er slått av. På denne måten kan 12 V-forsyningen i boenheten ikke lade ut startbatteriet.

Strømsentralen virker kun i sammenheng med et panel.

Når strømsentralen er sterkt belastet, reduserer den innebygde laderen ladestrømmen for å beskytte ladeapparatet mot overoppheting. På den måten beskytter laderen seg mot overoppheting. Strømsentralen blir f.eks. sterkt belastet når et tomt boenhetsbatteri lades, når eksterne elektriske apparater er tilkoblet og det er høye omgivelsestemperaturer.

Monteringssted

Alt etter modell befinner strømsentralen seg i setekonsollen under førersetet eller passasjer-setet.

9.5.1 Batteri-skildebryter

- Batteri-skildebryteren (Bilde 69,11) kobler alle forbrukere som er koblet til strømsentralen, fra 12 V-nettet.
- Etter at batteri-skildebryteren er slått på igjen:
- Sett på bakkelampen (belysning i inngangspartiet), innstigningstrinnet og varmen igjen (avhengig av modell). Dette gjøres ved å slå på hovedbryter 12 V. Dette gjelder også når boenhetsbatteriet er koblet fra og ble koblet til igjen.

Batteri-skildebryteren (Bilde 69,11) slår av alle 12 V-forbrukerne i boenheten, også sikkerhets-/avtappingsventilen. Dermed unngås langsom utladning av boenhetsbatteriet dersom kjøretøyet ikke brukes over lengre tid (f.eks. midlertidig driftsopphold).

Batteriene kan videre lades fra strømsentralen, også når batteri-skildebryteren er avslått.

Slå batteri på/av

- ▶ Trykk batteriskildebryteren (Bilde 69,11) oppover: Batteri På.
- ▶ Trykk batteriskildebryteren (Bilde 69,11) nedover: Batteri Av.

9.5.2 Batterivalgbryter

Hvis batterivalgbryteren (Bilde 69,9) er feil innstilt, kan det dannes knallgass. Eksplosjonsfare!

Feil stilling for batterivalgbryteren skader boenhetsbatteriet.
▶ Ikke endre fabrikkinnstillingen for batterivalgbryteren.

På batterivalgbryteren (Bilde 69,9) kan lademodulen i strømsentralen stilles inn på den typen boenhetsbatteri som er montert i kjøretøyet ("blygel", "blysyre" eller AGM).

9.5.3 Batteriovervåking

Et utladet boenhetsbatteri må lades opp igjen så fort som mulig.

Batteriovervåkeren i strømsentralen kontrollerer spenningen i boenhets-batteriet. Hvis batterispenningen synker til under 10,5 V, slår batteriovervåkingen i strømsentralen av alle 12-V-forbrukerne.

Forholdsregler

- ▶ Alle strømforbrukere som ikke er helt nødvendige, slås av med den tilhørende bryteren.
- ▶ Hvis nødvendig slå på 12 V-forsyningen med hovedbryteren 12 V en liten stund igjen. Dette er kun mulig, når batterispenningen ligger over 11 V. Hvis spenningen ligger under dette, kan 12 V-forsyningen først kobles inn når boområdebatteriet er ladet.

9.5.4 Batterilading

Når motoren er i gang, lades boenhets-batteriet og startbatteriet med kjøretøyets dynamo. Oppladningen av batteriet til oppholdsrommet støttes av en ladeforsterker.

Hvis kjøretøyets motor er avslått, blir batteriene automatisk skilt av et relé i strømsentralen. Det hindrer at startbatteriet utlades av strømforbrukende apparater i boenheten. Dette sikrer kjøretøyets startevne. Boenhetsbatteriets ladetilstand kan avleses på panelet.

Når kjøretøyet er tilkoblet 230 V-forsyningen, blir boenhetsbatteriet og startbatteriet ladet via lademodulen i strømsentralen. Startbatteriet lades da bare med vedlikeholdslading. Ladestrømmen tilpasses batteriets ladetilstand. Overlading er derfor ikke mulig.

- ▶ Slå av alle strømforbrukende apparater under lading slik at lademodulen i strømsentralen kan benyttes med full kapasitet.

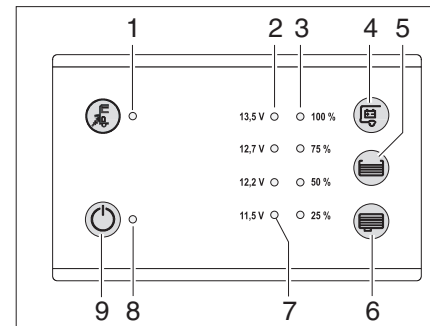
9.6 Panel LT 100

9.6.1 Karosseri

LT 100 betjenings- og styringspanel er den sentrale driftsenheten for EBL 31 strømfor- syning, som forsyner alt 12 V forbruk i det elektriske systemet ombord i kjøretøyet. Den er vanligvis plassert nær døren øverst på kjøretøyet på et lett tilgjengelig sted.

Betjenings- og styringspanelet er utstyrt med sensorstyrte, berørings- sensitive knappfelt. Disse tastene reagerer på berøring med en enkelt finger. Hvis du bruker hansker (f.eks. ved camping om vinteren), kan betje- nings- og kontrollpanelet ikke registre- re berøringen. Derfor må du ta av deg hanskene før du betjener panelet.

Bilde 70 Panel LT 100

- 1 LED strømkontroll (gul): LED-lampen lyser når det er nettspenning på inngangen av strømforsyningen til kjøretøyet.
- 2 4 LED-lamper (rød – gul – grønn): Visning av batterispenningen i fire trinn med spenningsangivelse og advarsel mot dyputlading
- 3 4 lysdioder (blå): Indikator for tanknivåer i vann- og spillvannstank i fire trinn
- 4 Undersøk batterispenningen til batteriet i boenheten.
- 5 Forespørsel tanknivået i vanntanken
- 6 Forespørsel tanknivået i spillvannstanken
- 7 Varsel-LED dyputlading
- 8 12 V-kontrolllampe (grønn) ved innkoblet system
- 9 Hovedbryter 12 V PÅ/AV

9.6.2 Igangsetting

- ▶ Slå på panel LT 100 (se i kapittel 9.6.3).
  - ▶ Koble kjøretøyet til 230 V strømnnett.
- LED strømkontroll lyser. Batteriet i boenheten lades opp.

9.6.3 Slå på

12 V spenningsforsyningen til kjøretøyet slås på med knappen for dette. Kontroll av kjøleskapet er et unntak. Den er også klar til bruk når 12 V strømforsyningen er slått av.

- ▶ Berør sensorknappen for hovedbryteren 12 V PÅ/AV (Bilde 70,9) .
  - Den grønne LED kontrollampen lyser.
  - Nå er 12-V-forsyningen til boenheten slått på.

Hvis LED-lampen blinker "11,0 V", kan ikke strømforsyningen slås på fordi batterispenningen er for lav (batterialarm, se i kapittel 9.6.5).

9.6.4 Forespørsel om batterispenning

Fullstendig utlading fører til skade på batteriet til boenheten.

- En lav batteriladning, angitt med en lav spenning, må unngås.
  - Hvis kjøretøyet elektriske system er overbelastet, må noe av forbruket kobles ut.
  - Før du slår av kjøretøyet, pass på at det ikke er noe stille strømforbruk som er tilkoblet.
- ▶ Berør sensorknappen for å undersøke batterispenningen til batteriet i boenheten (Bilde 70,4) :
    - Rød LED lyser: Batterispenning over 11,0 V
    - Rød og gul LED lyser: Batterispenning over 12,2 V
    - Rød, gul og nedre grønn LED lyser: Batterispenning over 12,7 V
    - Alle LED-ene lyser: Batterispenning over 13,5 V

Tabellen nedenfor viser hvordan batterispenningen til batteriet i boenheten som vises på skalaen skal tolkes riktig.

Verdiene gjelder ved drift, ikke for hvilespenning

Batterispenning	Batteridrift	Kjøredrift	Nettdrift
under 11,0 V	Fullstendig utlading	nesten utladet og ingen lading av dynamoen	nesten utladet og ingen lading via strømforsyning EBL 31
mindre enn 12,2 V risiko for dyp utlading	Når forbrukere er utkoblet: Batteriet tomt	ingen lading av dynamoen	ingen lading via strømforsyning EBL 31
	når mange forbrukere er innkoblet: eventuelt batteriet overbelastet	12 V-spenning overbelastet	12 V-spenning overbelastet
12,2 V til 12,7 V	Normalt område	Ingen lading med dynamo ¹⁾	ingen lading via strømforsyning EBL 31 ¹⁾
		12 V-spenning overbelastet ¹⁾	12 V-spenning overbelastet ¹⁾
13,5 V	Forekommer bare under lading (bare med tilgjengelig solcelleregulator) eller kort tid eller oppladingen	Batteriet lades	Batteriet lades

¹⁾ Når spenningen ikke overstiger dette området etter flere timer

Måling av hvilespenning

Målingen av hvilespenning er en enkel måte å kontrollere tilstanden til batteriet. Hvilespenning er spenningen til batteriet når det er i ro, uten at det tilføres eller trekkes strøm.

Målingen bør gjøres flere timer etter siste opplading. I mellomtiden må ikke batteriet ha blitt belastet mye, dvs. at det ikke har blitt trukket noen strøm. Hvis batteriet allerede har en hvilespenning på 12,2 V eller mindre, er det en fare for dyputladning.

Den følgende tabellen angir hvordan den viste åpne kretsspenningen skal tolkes riktig. Verdiene som er angitt er veiledende verdier for Gel-batterier.

Verdi for hvilespenning	Batteriets ladetilstand
11,0 V eller mindre	Fullstendig utladning
12,2 V	ca. 25 %, utladet til kraftig utladet
12,7 V	Ca. 50 %
Mer enn 12,7 V	full

9.6.5 Alarmer

Fullstendig utladning fører til skade på batteriet til boenheten.

- ▶ Unngå lav batterilading, vises gjennom lav spenning.
- ▶ Gjennomfør spenningskontroller regelmessig (se i kapittel 9.6.4).

- ▶ Det er best å utføre kontrollene om morgenen, før 12 V-forbrukerne er innkoblet.

Alarm	Mulig årsak	Tiltak
LED-lampen for advarsel om dyp utladning (Bilde 70,7) tennes	Kraftig, dyp utladning av batteriet i boenheten.	Skru av alt 12-V-forbruk.
12 V spenningsforsyningen kan ikke slå på mer	Spenningen til batteriet i boenheten har falt under 11 V.	Lad opp batteriet omgående: ▶ Start motor eller ▶ Koble til 230 V strømforsyning.

9.6.6 Undersøk tanknivåer

- ▶ Berør sensorknappen for å undersøke vannstanden (Bilde 70,5) i vann-tanken eller avløpsvannet (Bilde 70,6).

Påfyllingsnivået til tanken det dreier seg om vises:

- Vann: 100 %, 75 %, 50 %, 25 %; hvis LED-lampen blinker 25 % etter forespørselen, er tanken tom.
- Spillvann: 100 %, 75 %, 50 %, 25 %

9.7 230 V-spenning

- Arbeid på det elektriske anlegget må kun utføres av fagpersonell.
- Det elektriske anlegget må kontrolleres av en autorisert elektriker minst én gang i året.

230 V integrert strømnnett forsyner følgende komponentdelene:

- Stikkontaktene med jordet kontakt for apparater med maks. 10 A
- Strømsentralen
- Elektrisk varmeanlegget

De strømforbrukende apparatene som er tilkoblet 12 V-spenningen i boenheten, forsynes med strøm fra boenhets-batteriet. Koble kjøretøyet til en ekstern 230 V-forsyning så ofte som mulig. På denne måten lader lademodulen i strømsentralen boenhets-batteriet automatisk. I tillegg blir startbatteriet vedlikeholdsladet med 2 A.

9.7.1 230 V-tilkobling

Den eksterne 230 V-forsyningen må sikres via en jordfeilbryter (FI-bryter, 30 mA).

- ▶ Kontroller jordfeilbryteren hver gang den er koblet til 230 V strømforsyningen, og minst hver 6. måned.

For koblingssteder på campingplasser (campingfordelere) kreves det høyømfintlige jordfeilbrytere (FI-brytere, 30 mA).

Kjøretøyet kan tilkobles en ekstern 230 V-forsyning. Kabelen kan ha en lengde på maks. 25 m.

Kontroller feilstrømsvernebryter:

- ▶ Hvis kjøretøyet er koblet til 230 V forsyning, trykk på kontrolltasten til feilstrømsvernebryteren (FI-bryteren) i sikringsskapet. Feilstrømsvernebryteren må utløses.
- ▶ Koble inn feilstrømsvernebryteren igjen.

9.7.2 Forsyningsledning for ekstern 230 V-tilkobling

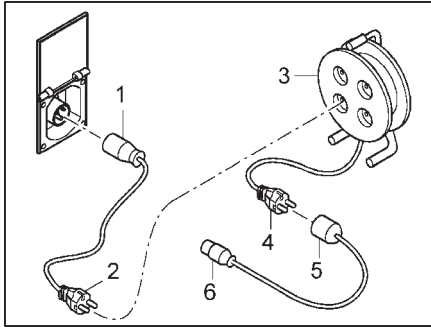
For å unngå overoppheting må kabelen være helt utrullet ved kabeltrommel. Brannfare!

Forsyningsledning

- tretrådig (3 x 2,5 mm²) fleksibel gummislangeledning
- Maks. lengde 25 m
- 1 støpsel med jordet kontakt
- 1 tilslutningskontakt med jordet kontakt (Koblinger i henhold til EN 60309)

Tilkoblingsmuligheter

Vi anbefaler som forsyningsledning en CEE-forbindelseskabel med CEE-plugg og CEE-kobling. Når denne tilkoblingsmuligheten ikke er gitt, anbefaler vi følgende kombinasjon med en schuko-støpsel:

Bilde 71 Tilkoblingsmuligheter 230 V-tilkobling

- Adapterkabel:
CEE 17 tilslutningskontakt med jordet kontakt (Bilde 71,1) – støpsel med jordet kontakt (Bilde 71,2)
- Kabeltrommel:
Stikkontakt med jordet kontakt (Bilde 71,3) – støpsel med jordet kontakt (Bilde 71,4)
- Adapterkabel:
Tilslutningskontakt med jordet kontakt (Bilde 71,5) – CEE17 støpsel med jordet kontakt (Bilde 71,6)

Alt etter modell er luken for 230 V-tilkobling merket med symbolet "⚡".

- Koble til forsyningsledning:
- ▶ Åpne den utvendige luken.
  - ▶ Alt etter modell vipres dekslet opp.
  - ▶ Sett i støpselet.

- ▶ Alt etter modell låses støpslet opp før det trekkes ut.

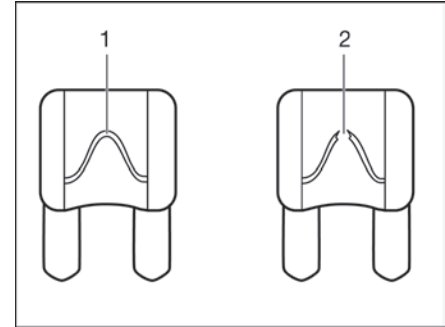
9.8 Sikringer

- Defekte sikringer skal kun byttes ut når årsaken til feilen er kjent og feilen er utbedret.
- Defekte sikringer må ikke skiftes før strømforsyningen er slått av.
- Sikringer må aldri kortsluttes eller repareres.

9.8.1 12 V-sikringer

De strømbrukende apparatene som i nærheten er tilknyttet 12 V-forsyningen, er sikret med separate sikringer. Sikringene er montert i nærheten av startbatteriet eller i nærheten av strømsentralen.
Ved kjøretøy på Fiat-basis er sikringene montert i nærheten av startbatteriet og i B-stolpen nede på passasjersiden.

Bilde 72 Sikring 12 V

- 1 Uskadd sikringselement
- 2 Avbrutt sikringselement

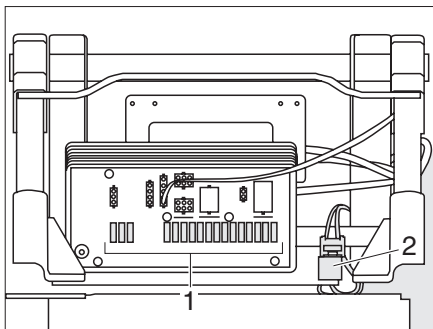
En intakt 12 V sikring kan registreres på det uskadede sikringselementet (Bilde 72,1). Når sikringselementet er avbrutt (Bilde 72,2), må sikringen byttes.

Skift kun ut sikringer i spenningsfri tilstand!

Før du skifter sikringene, må du følge angivelserne nedenfor vedr. funksjon, verdi og farge til de aktuelle sikringene.
Ved skifting av sikringer, bruk kun bladsikringer med verdier som er angitt nedenfor.

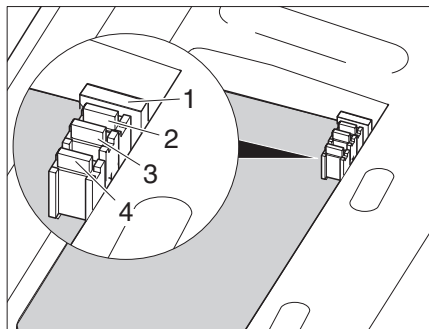
Sikring under føreriset

Bilde 73 Sikring under føreriset

- 1 Sikringer EBL 31
- 2 5 A: Forteltlampe

Sikringer ved startbatteriet

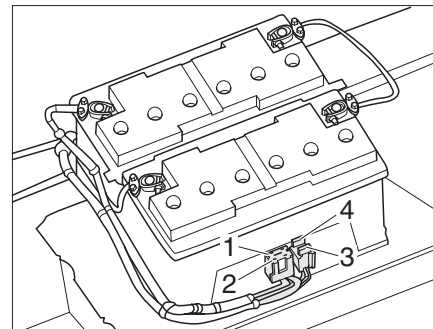

Bilde 74 Sikringer ved startbatteriet

- 1 30/50 A: Lader for forsterker; sikringen er avhengig av forsterkeren.
- 2 15 A: Kl.30 Startbatteri
- 3 10 A: Mottaksladning
- 4 2 A: Spenningssensor fra forsterkeren

Sikringer ved boenhetsbatteriet

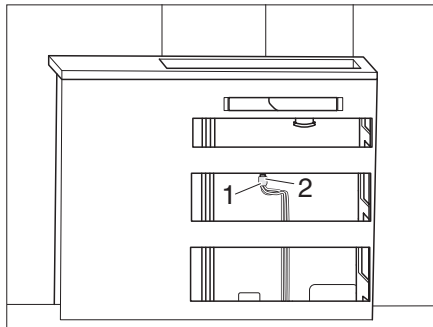
12 V-sikringene befinner seg i batteriskapet på venstre side ved siden av kjøretøyet.

Bilde 75 Sikringer i batterikassen

- 1 Maksi flat sikring 40 A (Lastsikring EBL 31)
- 2 Sikring 20 A til kjøleskap
- 3 2 A sikring for spenningssensor EBL fra EBL 31
- 4 Sikring 2A for K15 (SIG IN) D+ Generator

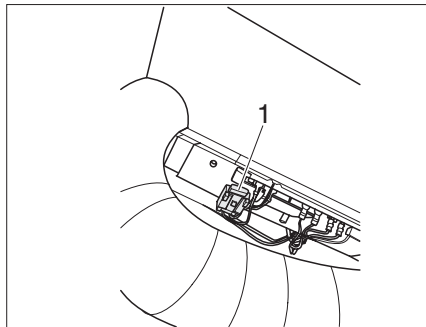
Sikringer i kjøkkendelen

Bilde 76 Sikringer i kjøkkendelen

- 1 2A: Indirekte belysning
- 2 2A: Takflekker

Sikring under sittegruppen

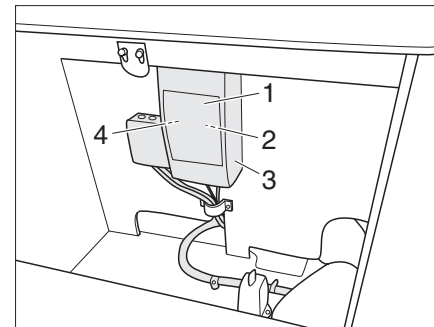
Bilde 77 Sikring under sittegruppen

- 1 2 A: Tankvarmer/Duo Control/CP-Plus (bare CVD540/600)

9.8.2 Sikring 230 V

Den 230 V automatsikringen (Bilde 78,2) befinner seg under en tilgangsklaff ved setet på venstre siden av kjøretøyet.

Bilde 78 230 V-sikringsautomat

► Åpne dekselluken (Bilde 78,1).
230 V-tilkoblingen er sikret med en topolet sikringsautomat (Bilde 78,2).

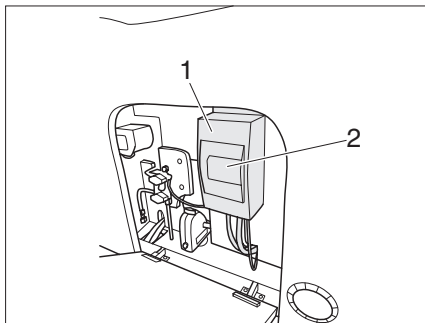

▫ FI-bryteren (Bilde 78,4) for 230 volt bør utløses én gang i året, slik at mekanismen ikke blir "klissete" og utløsertiden ikke blir forlenget.

CVD540/600

Den 230 V automatsikringen (Bilde 79,1) er plassert bak servicekaffinen i setebunnen.

Bilde 79 230 V automatsikring (CVD540/600)

9.9 Sikringsboks

9.9.1 Tilkobling

- ▶ Før du kobler bobilsystemet til strømforsyningen, må du kontrollere følgende punkter:
  - at strømforsyningen som er tilgjengelig via strømforsyningen på biloppstillingsplassen er egnet for det elektriske systemet og enhetene i bobilen når det gjelder spenning, frekvens og strømstyrke.
  - er kablene/ledningene og koblingene egnet?
  - er bobilens hovedsikring i av-stilling.

- ▶ Vikle ut den fleksible tilførselskabelen til bobilen helt for å unngå skader på grunn av overoppheting.

- ▶ Kontroller at kabler/ledninger, støpsler og koblinger ikke er skadet.
- ▶ Hvis det er tilgjengelig, åpne dekelet for tilkobling på bobilen og sett den inn i koblingen til den fleksible kabelen.
- ▶ Sett inn støpselet på den fleksible kabelen i stikkkontakten som er tilknyttet strømforsyningen på campingplassen.
- ▶ Skru på hovedbryteren i bobilen.
- ▶ Kontroller funksjonen til jordfeilbryterne (RCD-er):
  - Trykk på testknappene.

Skru på anlegget igjen.

I tvilstilfelle eller hvis strømforsyningen er defekt eller ikke tilgjengelig etter at du har gjennomført prosedyren ovenfor, må du informere eieren av oppstillingsplassen for campingvogner.

9.9.2 Bryte forbindelsen

- ▶ Slå av hovedenheten til bobilens og ta ut kabelen/ledningen i følgende rekkefølge.
  - Ved strømforsyningsanlegget på oppstillingsplassen for bobiler
  - Hvis tilgjengelig, på bobiltilkoblingen.

9.9.3 Gjentakende testing

Det elektriske anlegget til bobilen bør helst inspiseres og kontrolleres minst hvert tredje år, eller hvert år hvis bobilen brukes ofte. Dette må gjøres av en autorisert elektriker, som må avgir rapport om tilstanden.

10 Innebygde apparater

I dette kapitlet finner du opplysninger om innbyggingsapparatene i kjøretøyet. Informasjonen gjelder kun betjeningen av innbyggingsapparatene.

Ytterligere informasjon om innbyggingsapparatene finner du i bruksanvisningene til innbyggingsapparatene, som er vedlagt kjøretøyet separat.

Anvisningene omfatter:

- Varmeanlegg
- Gasskomfyr
- Kjøleskapet

10.1 Generelt

- Varveksleren til varmluftsvarmeanlegget Truma må skiftes ut etter 30 år. Varveksleren må bare monteres av produsenten av varmeanlegget eller et autorisert fagverksted. Brukeren av varmeanlegget er ansvarlig for at utskiftingen blir utført.
- Av sikkerhetsgrunner må reservedeler for varmeapparater tilsvare produsentens spesifikasjoner, og produsenten må ha godkjent dem som reservedeler. Disse reservedelene må bare monteres av produsenten selv eller på et autorisert fagverksted.

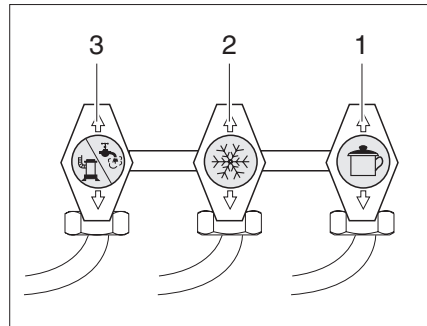

- ▶ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen for apparatet. Denne er vedlagt separat.

Avhengig av versjonen, er det innebygd oppvarming, kokeområde og kjøleskap i kjøretøyet.

I denne bruksanvisningen beskrives kun betjeningen av disse apparatene og deres spesifikasjoner.

Før et gassdrevet innbyggingsapparat settes i gang, må man åpne gassflaskens hovedventil og gassavstengeventilen.

Bilde 80 Symboler på gassavstengeventilene

- 1 Kokeplass
- 2 Kjøleskap
- 3 Varmeanlegg/varmtvannsbereder

10.2 Varmeanlegg

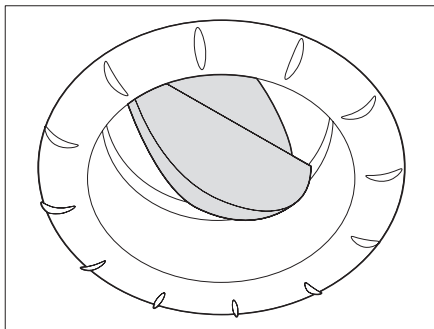

- På grunn av eksplosjonsfaren må det aldri slippes ut gass uten at flammen brenner.
- Ved tanking, på ferger og i garasjer, må varmeanlegget aldri drives med gass. Eksplosjonsfare!
- Ikke ha varmeanlegget på i lukkede rom (f.eks. garasjer). Forgiftnings- og kvelningsfare!

Første igangsetting

Når varmeanlegget settes i gang for første gang, vil det for en kort tid avgi røyk og lukt. Still umiddelbart varmeanlegget på bryteren på høyeste trinn. Åpne vinduer og dører og luft godt. Røyk og lukt forsvinner av seg selv etter kort tid.

10.2.1 Riktig oppvarming

Bilde 81 Luftdyse

Varmluftfordeling

I kjøretøyet finnes det flere luftdyser (Bilde 81). Rør fører varmluften til dysene.

- ▶ Still dysene slik at varmluften kommer ut der den er ønsket.
- ▶ For å forhindre gjennomtrekk, stenges luftdysene på dashbordet og luftspredningen i bilen stilles på resirkulering.

Innstilling av ventilasjonsdysene

- Helt åpnet: full varmluftsstrøm
- Halv- eller delvis åpen: redusert varmluftsstrøm

Når 5 dyser er helt åpne, kommer det mindre varmluft ut fra hver enkelt dyse. Når bare 3 dyser er åpne, strømmer det mer varmluft ut av hver enkelt dyse.

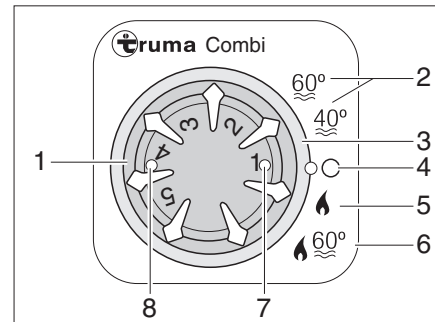
10.2.2 Varmluftvarmeanlegg Truma Combi

Ikke bruk rommet over og bak varmeanlegget som oppbevaringsrom. Brannfare!

- ▶ Hvis varmeanlegget er ute av drift på grunn av frostfare, må man tømme hele anlegget.

Bilde 82 Kontrollpanel for varmeanlegg/varmtvannsbereider

- 1 Temperaturregulator
- 2 Sommerdrift vanntemperatur 40 °C eller 60 °C
- 3 Dreiebryter
- 4 Av
- 5 Vinterdrift "Varmeanlegg uten varmtvannsbereider"
- 6 Vinterdrift "Varmeanlegg og varmtvannsbereider"
- 7 Grønn kontrollampe:
lyser = "Drift varmeanlegg"
blinker = "Utkoblingsforsinkelse for reduksjon av apparatets temperatur er aktiv"
- 8 Gul/rød kontrollampe:
lyser gult = "Varmtvannsbereider oppvarmingsfase"
blinker/lyser rødt = "Feil"

Driftsmåter

Varmeanlegget har to driftsmåter:

- Vinterdrift
- Sommerdrift

Oppvarming av kjøretøyet er kun mulig i driftsmåte "Vinter". I driftsmåte "Sommer" varmes kun vannet i varmtvannsbereder. Oppvarming av kjøretøyet er ikke mulig med denne driftsmåten.

Velg driftsmåte:

- ▶ Still inn driftsmåten med dreiebryteren (Bilde 82,3).

Spenningsforsyningen til varmeanlegget kan ikke avbrytes via 12 V-hovedbryteren.

Vinterdrift

Avhengig av innstilt varme velger varmeanlegget automatisk nødvendig brennervivå. Ved driftsmåte "Varmeanlegg og varmtvannsbereder" (Bilde 82,6) varmes også vannet i varmtvannsberederen opp. I driftsmåten "Varmeanlegg uten varmtvannsbereder" (Bilde 82,5) kan varmeanlegget brukes med tom varmtvannsbereder.

Slå på:

- ▶ Åpne hovedventilen på gassflasken og den gassavstengeventilen "Varmeanlegg/varmtvannsbereder".
- ▶ Still temperaturknappen (Bilde 82,1) på kontrollpanelet på ønsket varme.
- ▶ Still dreiebryteren (Bilde 82,3) på vinterdrift "Varmeanlegg uten varmtvannsbereder" (Bilde 82,5) eller på vinterdrift "Varmeanlegg og varmtvannsbereder" (Bilde 82,6).

Den grønne kontrollampen (Bilde 82,7) lyser.

Resirkuleringsvifte slår seg på automatisk når varmeanlegget settes i drift.

Slå av:

- ▶ Sett dreiebryteren (Bilde 82,3) på "O" (Bilde 82,4).
- ▶ Steng gassavstengeventilen "Varmeanlegg/varmtvannsbereder" og hovedavstengeventilen på gassflasken.

Etter at varmeanlegget er slått av, kan resirkuleringsviften stå på for å utnytte restvarmen.

Sommerdrift

Oppvarming av kjøretøyet er ikke mulig med driftsmåten "Sommer". I denne driftsmåten varmes kun vannet i varmtvannsberederen.

- ▶ Se den separate bruksanvisningen "Gassvarmeanlegg" for mer informasjon.
- ▶ For mer informasjon for betjening av varmtvannsberederen, se kapitlet "Varmtvannsbereder".

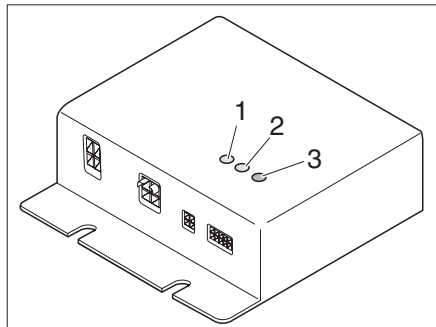
10.2.3 Varmeanlegg for spillvannstank og spillvannsledninger (vinterkomfort-pakke)

- Følg med på batteriforbruket! Driften av varmeanlegget for spillvannstanken og spillvannsledningene er bare i en viss grad mulig uten ekstern strømforsyning.
- Følg bruksanvisningen, som er vedlagt separat.

For å hindre at spillvannsanket fryser kan spillvannstanken og spillvannsledningene varmes opp elektrisk.

Når varmeanlegget er på, overvåker temperaturløperne temperaturen i spillvannstanken og spillvannsledningene. Synker temperaturen under 5 °C, slår varmeelementene seg på og varmer opp spillvannstanken og spillvannsledningene. Varmeelementene slår seg av når temperaturen stiger over en bestemt verdi.

Bilde 83 Automatisk kontrollenhet

Den automatiske kontrollenheten (Bilde 83) er montert i klesskapet. Kontrolllampene på den automatiske kontrollenheten har følgende betydning:

- Kontroll-LED (Bilde 83,1) VK1 lyser grønt: Varmekrets 1 er i drift
- Kontroll-LED (Bilde 83,2) VK2 lyser grønt: Varmekrets 2 er i drift
- Feil-LED (Bilde 83,3)

Bruk reservebryteren på panelet for å slå oppvarmingen av spillvanstanken på og av.

10.2.4 Sikkerhets-/avtappingsventil

Bobilen er utstyrt med en sikkerhets-/avtappingsventil (Bilde 84). Sikkerhets-/avtappingsventil hindrer at vannet i varmtvannsberederen fryser når varmeanlegget ikke er på når det er frost.

Ved overtrykk tømmes vannet støtvis ut via en utløpsstuss når det er fare for frost (ved en omgivelsestemperatur på ca. 3 °C).

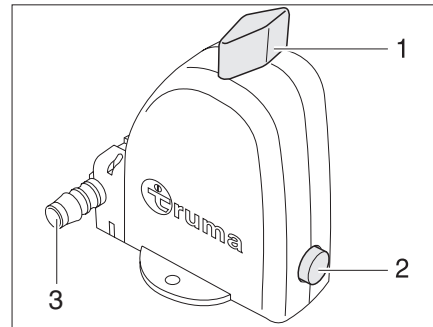
Først når omgivelsestemperaturen er kommet opp i frostsikkert område (omgivelsestemperatur på ca. 7 °C), kan sikkerhets-/avtappingsventilen lukkes manuelt.

- Åpne sikkerhets-/avtappingsventilen, og tøm varmtvannsberederen når kjøretøyet ikke brukes over lang tid.
- Sikkerhets-/avtappingsventilen beskytter ikke vannpumpen og armaturene mot frost.

Tømmestussen (Bilde 84,3) til sikkerhets-/avtappingsventilen må alltid holdes fri for smuss, f.eks. løv og is.

Bilde 84 Sikkerhets-/avtappingsventil for varmtvannsbereder - Stilling drift

Ved fare for frost (under ca. 3 °C) åpnes sikkerhets-/avtappingsventilen automatisk.

Åpne sikkerhets-/avtappingsventilen.

- ▶ Drei dreiebryteren (Bilde 84,1) 90° langs med sikkerhets-/avtappingsventilen. Trykkknappen (Bilde 84,2) spretter ut automatisk. Varmtvannsberederen tømmes via tømmestussen (Bilde 84,3) på sikkerhets-/avtappingsventilen.

Stenge sikkerhets-/avtappingsventilen:

- ▶ Drei dreiebryteren (Bilde 84,1) 90° på tvers av sikkerhets-/avtappingsventilen.
- ▶ Trykk inn trykkknappen (Bilde 84,2).

10.3 Kokeplass

- På grunn av eksplosjonsfaren må det aldri slippes ut gass uten at flammen brenner.
- Luft godt før komfyren settes i gang. Åpne vindu eller takluke.
- Ikke bruk gasskomfyr til oppvarming.
- Når man håndterer varme gryter, panner og lignende gjenstander må man bruke votter eller grytekluter. Fare for personskade!

10.3.1 Gasskomfyr

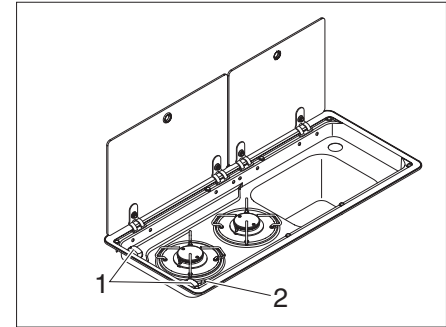
- Mens den slås på og når gasskomfyren er i bruk, må det ikke være noen brennbare eller lett antenkelige gjenstander i nærheten av gasskomfyren, som oppvaskkluter, servietter osv. Brannfare!
- Hele tenningsprosessen må være synlig ovenfra og må ikke dekkes til av kasseroller.
- Gasskomfyrdekslet lukkes ved hjelp av fjærkraft (modellavhengig). Fare for skader når dekslet lukkes!

- Gasskomfyrdekslet av glass skal ikke brukes som kokefelt.
- Lukk ikke gasskomfyrdekslet når komfyren er i bruk.
- Ikke belast gasskomfyrdekslet med trykk når det er lukket.
- Ikke still varme kasseroller på gasskomfyrdekslet.
- Hold gasskomfyren åpen etter matlagingen så lenge brenneren er varm. Ellers kan glassplaten sprekke.

- Bruk bare gryter og kasseroller med en diameter som passer til brenneristen på gasskomfyren.
  - Når flammen slukkes, stenger tennsikringsventilen automatisk gasstilførselen.
  - Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen "Integrert komfyr med gass" som er vedlagt separat.
- Kjøkkenbenken i kjøretøyet er utstyrt med en gasskomfyr med 2 flammer.
Avhengig av modellen kan komfyren ha elektronisk tenning.

Bilde 85 Brytere for gasskomfyr

Slå på

- ▶ Åpne hovedventilen (Bilde 60,4) på gassflasken og gassavstengeventilen "Kokeplass" (Bilde 80,1).
  - ▶ Åpne gasskomfyrdekslet.
  - ▶ Drei dreieregulatoren (Bilde 85,1) til ønsket brennerplassering til tenningsposisjon (stor flamme).
  - ▶ Trykk inn dreieregulatoren, og hold den inne.
  - ▶ Lag en gnist ved å trykke på tenningsknappen (Bilde 85,2) (bare CVD540/600).
- eller
- ▶ Tenn brenner med en gasstenner, en fyrstikk eller andre egnede tennere.
  - ▶ Når flammen brenner, fortsetter du å trykke på dreieregulatoren i 10 til 15 sekunder, helt til tennsikringsventilen holder gasstilførselen åpen.
  - ▶ Slipp dreieregulatoren løs og drei den til ønsket innstilling.

- ▶ Hvis tenningen mislykkes, gjentas fremgangsmåten fra begynnelsen.

Slå av

- ▶ Vri dreieregulatoren (Bilde 85,1) til 0-posisjon. Flammen slukkes.
- ▶ Steng gassavstengeventilen "Kokeplass" (Bilde 80,1) og hovedventilen (Bilde 60,4) på gassflasken.

10.4 Kjøleskap

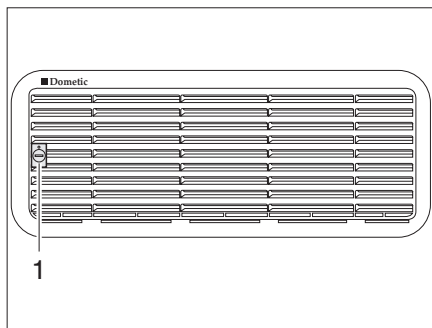
Under kjøring må kjøleskapet kun drives via 12 V-spenning. Ved høye omgivelsestemperaturer kommer ikke kjøleskapet opp i full kjøleeffekt lenger. Ved høye utetemperaturer har kjøleaggregatet full kjøleeffekt kun ved tilstrekkelig lufttilførsel.

For å oppnå en bedre ventilasjon, kan ristene i kjøleskapsventilasjonen tas av absorbasjonshetene.

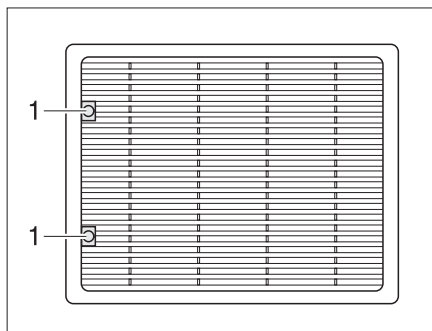

Sett alltid på kjøleskapets luftgitter når du forlater kjøretøyet. Ellers kan det trenge inn vann når det regner.

10.4.1 Dometic grill for kjøleskapsventilasjon

Bilde 86 Kjøleskapets luftgitter (Dometic lite)

Bilde 87 Kjøleskapets luftgitter (Dometic stort)

Demontering

- ▶ Bruk en mynt til å skru skruen (Bilde 86,1 hhv. Bilde 87,1) en kvart omdreining.
- ▶ Ta av kjøleskapets luftgitter.

10.4.2 Drift (Dometic 10er-serie)

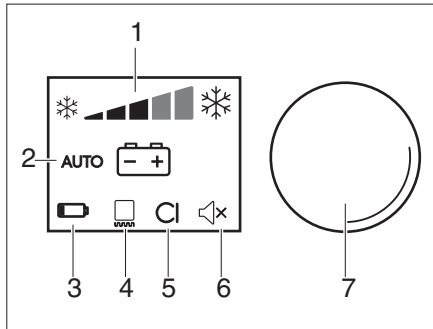
Driftsmåter

Kjøleskapet har 2 driftsmåter:

- Gassdrift
- Elektrisk drift (230 V vekselspanning eller 12 V likespenning)

Kjøleskapet er utstyrt med en automatisk driftsmodus, som velger den optimale energikilden automatisk. Det er ikke nødvendig å foreta manuelle inngrep når det gjelder energivalg, men det er mulig.

Brytere og indikeringer

Bilde 88 Brytere for kjøleskapet (Dometic 10er-serien)

- 1 Indikering kjøleeffekt
- 2 Driftsmodus (vekselstrøm, likespenning, gass eller AUTO)
- 3 Indikering batteripakke lagt inn (valgfritt)
- 4 Driftsindikering rammeoppvarming fryseskap
- 5 Indikering CI-buss (valgfri)
- 6 Indikering akustisk signaltone på/av
- 7 Bryter

Automatisk drift

I automatisk modus velger kjøleskapet automatisk den gunstigste driftstypen etter følgende prioritet:

- 230 V vekselspenning
- 12 V likespenning
- Gass

Slå på:

- ▶ Still driftsmodus på "AUTO" (Bilde 88,2).
- ▶ Still inn kjøletemperaturen med bryteren (Bilde 88,7).

Slå av:

- ▶ Trykk og hold inne bryter (Bilde 88,7) i 4 sekunder. Kjøleskapet er slått av.

Gassdrift

- På grunn av eksplosjonsfaren må det aldri slippes ut gass uten at flammen brenner.
- Drift av kjøleskapet med autogass er ikke tillatt.

Slå på:

- ▶ Åpne hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen "Kjøleskap".
- ▶ Sett driftsmodus på "G".
- ▶ Still inn kjøletemperaturen med bryteren (Bilde 88,7).

Slå av:

- ▶ Trykk og hold inne bryter (Bilde 88,7) i 4 sekunder. Kjøleskapet er slått av.
- ▶ Steng gassavstengeventilen "Kjøleskap" og hovedventilen på gassflasken.

Elektrisk drift

- ▶ Lukk gassavstengeventilen "Kjøleskap" når kjøleskapet drives elektrisk.

Kjøleskapet kan drives av følgende spenninger:

- 230 V vekselspenning
- 12 V likespenning

Velg 230-V-drift hvis energiforsyningen er forbundet med et vekselstrømnett.

Slå på 230 V-drift:

- ▶ Sett driftsmodus på "A" .
- ▶ Still inn kjøletemperaturen med bryteren (Bilde 88,7).

Slå av 230 V-drift:

- ▶ Trykk og hold inne bryter (Bilde 88,7) i 4 sekunder. Kjøleskapet er slått av.

Slå på 12 V-drift:

- ▶ Sett driftsmodus på "B" .
- ▶ Still inn kjøletemperaturen med bryteren (Bilde 88,7).

Slå av 12 V-drift:

- ▶ Trykk og hold inne bryter (Bilde 88,7) i 4 sekunder. Kjøleskapet er slått av.

I 12 V-drift forsynes kjøleskapet kun med spenning fra kjøretøyets startbatteri. Startbatteriet forsyner kjøleskapet med 12V bare når kjøretøymotoren går. Slås motoren av, skilles kjøleskapet fra strømtilførselen til boenheten. Skift derfor over til gassdrift ved lengre pauser i kjøringen.

Kjøleskapets kjøleeffekt i likestrømsdrift er en tanke redusert.

- ▶ Driv kjøleskapet med vekselstrøm eller gass til ønsket kjøletemperatur er nådd. Slå deretter over på 12-V-drift.

Se den separate bruksanvisningen fra produsenten for mer informasjon.

Batteripakke for uavhengig gassdrift (valgfritt)

Kjøleskapet kan utstyres med et valgfritt batterirom i elektronikkhuset. Batterirommet (med batteripakker) sørger for uavhengig strømfor- syning for å sikre gassdriften når ingen ekstern likespenningsforsyning er tilgjengelig.

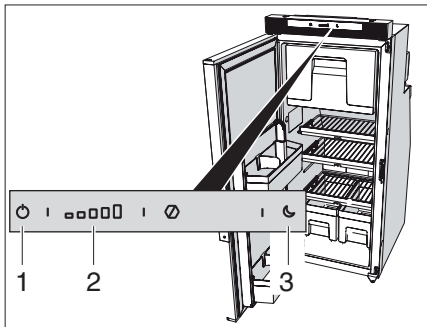
Batteripakkene er ikke del av leve- ringsomfanget.

Se den separate bruksanvisningen fra produsenten for mer informasjon.

10.4.3 Drift (Thetford T2090)

Driftsmåter

Kjøleskapet drives bare med 12 V likespenning.

Bilde 89 Brytere i kjøleskapet

- 1 På/Av-knapp
- 2 Temperaturinnstillingsknapp kjøleskap
- 3 Knapp Nattnodus

Slå på

- ▶ Trykk på på/av-tasten (Bilde 89,1) og hold den trykket i noen sekunder.

Slå av

- ▶ Trykk på på/av-tasten (Bilde 89,1) og hold den trykket i noen sekunder.

Stille inn kjølenivå kjøleskap

- ▶ Trykk eller skyv på symbolene på temperatu- rinnstillingstasten til kjøleskapet (Bilde 89,2) for å velge ønsket kjøletrinn.

Etter noen sekunder lagrer betjeningsfeltet innstillingene og skifter til sperret standbymo- dus.

Temperaturen i kjøleskapet avhenger av omgivelsestemperaturen (monter- ingssted), hvor ofte døren åpnes og utstyret.

Hvis nødvendig må kjøletrinnet etter- justeres.

- ▶ Se den separate bruksanvisningen fra produsenten for mer informas- jon.

10.4.4 Kjøleskapsdør-lås

Avhengig av modellen har kjøleskapet et sepa- rat fryseskap. Opplysningene i dette kapittelet gjelder også døren til fryseren.

Under kjøring må kjøleskapsdøren all- tid være lukket og låst i låseposisjon.

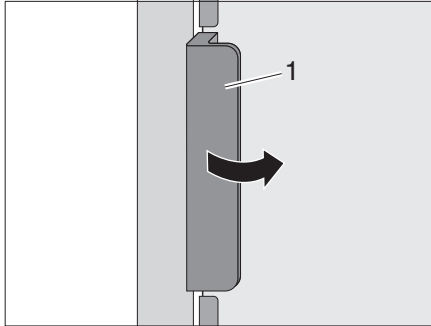

- ▶ Når kjøleskapet er slått av, må kjøleskapsdøren låses i luftestil- ling. På denne måten unngår man blæredannelse.

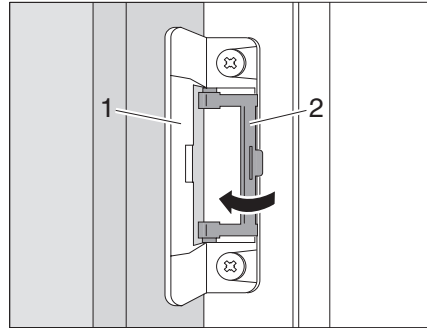
Kjøleskapsdøren kan stå i to stillinger:

- Lukket kjøleskapsdør mens man kjører og når kjøleskapet er i bruk
- Kjøleskapsdøren litt åpen for å luften når kjøleskapet er avslått

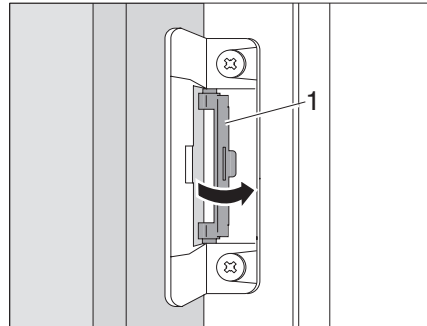
Thetford, lås på siden

Bilde 90 Åpne kjøleskapsdøren

Bilde 91 Låse i luftstilling

Bilde 92 Drei låsen tilbake i utgangsstilling

Åpne:

- ▶ Åpne kjøleskapsdøren ved hjelp av håndtaket (Bilde 90,1). Låsen (Bilde 91,1) løses automatisk.

Lukke:

- ▶ Lukk kjøleskapsdøren ordentlig.
- ▶ Pass på at låsen går helt igjen.

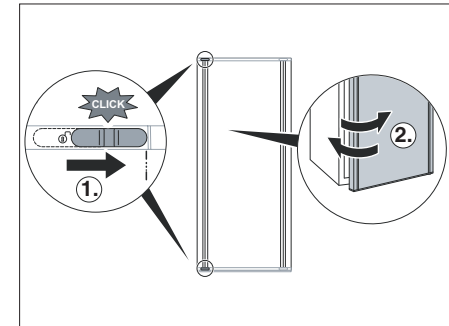
Låse i luftstilling:

- ▶ Åpne kjøleskapsdøren.
- ▶ Fell ut låsen (Bilde 91,2).
- ▶ Lukk kjøleskapsdøren til du hører et klikk.
- ▶ Kontroller at kjøleskapsdøren er litt åpen.

Ta ut av luftstilling:

- ▶ Drei låsen (Bilde 92,1) tilbake i utgangsstilling.
- ▶ Kontroller at kjøleskapsdøren lukkes.

Dometic låsing

Bilde 93 Dometic lås på kjøleskapsdør

11 Sanitæranlegg

I dette kapitlet finner du opplysninger om sanitæranlegget i kjøretøyet.

Anvisningene omfatter:

- Vanntanken
- Spillvannstanken
- Det komplette vannanlegget
- Toalettrommet
- Toalett

11.1 Vannforsyning, generelt

- Vanntanken skal kun fylles med ferskvann.
- Vann som blir stående i vanntank og i vannledninger blir ubrukelig etter kort tid. Derfor skal alle vannledninger og vanntanken gjennomspyles med flere liter ferskvann hver gang kjøretøyet brukes. Åpne samtlige vannkraner. Sørg for at vanntanken og vannledningene tømmes helt etter bruk av kjøretøyet.

- ▶ Dersom kjøretøyet ikke skal benyttes på flere dager, eller dersom det står på varme ved frostfare, skal hele vannanlegget tømmes. La vannkranene stå åpne i midtstilling. La sikkerhets-/avtappingsventilen (der den finnes) og alle tappekranene stå åpne. Derved unngås fare for frostskafer på innbyggingsapparatene, frostskafer på kjøretøy og avlagringer i vannførende komponenter.
- ▶ Hvis den er tom for vann, går vannpumpen varm og kan skades. Bruk aldri vannpumpen når vanntanken er tom.

Kjøretøyet er utstyrt med en vanntank. En elektrisk vannpumpe pumper vann til de ulike kranene. Når en vannkran åpnes, slår vannpumpen seg automatisk på og pumper vann til uttappingspunktet. Spillvannstanken fanger opp spillvannet. På panelet vises hvor full vanntanken eller spillvannstanken er.

- Før man benytter vannarmaturene, må 12 V-forsyningen på panelet være slått på. Ellers arbeider ikke vannpumpen.
- Vannforsyningsanlegget er i samsvar med teknikkens stand 03/2009 (direktiv 2002/72/EF).

11.2 Vanntank

På vanntanken er det 2 deksel (Bilde 94.1).

- ▶ Kontroller før kjøring at begge dekslene er stengt. Følg varselskiltet (Bilde 96).

Fyllemengde

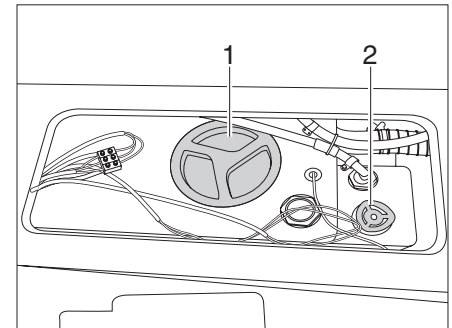
Vanntanken rommer ca. 100 l.

Vanntankens påfyllingsstuss for ferskvann

Påfyllingshalsen for ferskvann er plassert på høyre eller venstre side av kjøretøyet.

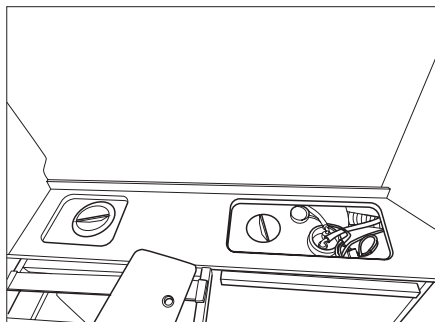
I tillegg er vanntankens påfyllingsstuss for ferskvann merket med symbolet eller teksten "WASSER" ("VANN").

Dekslet åpnes og lukkes med nøkkelen til de utvendige lukene (se kapittel 7).

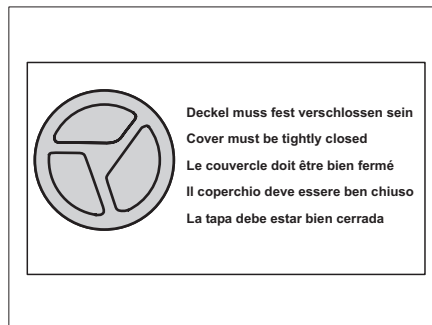

Bilde 94 Vanntank

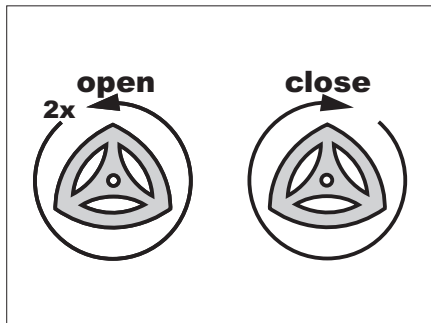

Bilde 95 Vanntank (CVD540/600)

Bilde 96 Varselskilt på deksel

Bilde 97 Fylle - tappe vanntanken

Fylle på vann:

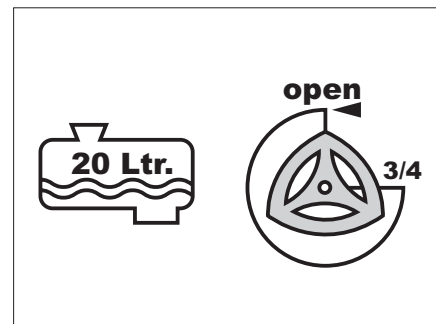
- ▶ Drei hjulet (Bilde 94,2) til anslag med urviseren. Avløpsåpningen i vanntanken er stengt.
- ▶ Åpne kjøretøyets påfyllingsstuss for ferskvann.
- ▶ Fyll ferskvann på vanntanken. Bruk vannslange, vannkanne med trakt eller lignende til å fylle på vann.
- ▶ Steng vanntankens påfyllingsstussen for ferskvann.

Tappe av vann:

- ▶ Skru av dekselet (Bilde 94,1).
- ▶ Drei hjulet (Bilde 94,2) 2 omdreiningar mot urviseren (se også Bilde 97). Tappeåpningen i vanntanken åpnes og vannet tappes av.
- ▶ Skru dekslet (Bilde 94,1) på vanntanken igjen.

11.2.1 20 l-maksimal påfylling

For å oppnå tillatt last kan det tappes 20 liter vann fra vanntanken.

Bilde 98 20 l-maksimal påfylling

Tapp inntil 20 l vann:

- ▶ Drei hjulet (Bilde 94,2) ¾-omdreining mot urviseren.
- Det tappes inntil 20 liter ferskvann (se også Bilde 98).

11.3 Spillvannstank

- ▶ Fyll tilstrekkelig med frostvæske (f.eks. koksalt) på spillvannstanken, slik at ikke spillvannet fryser ved frostfare.
- ▶ Hell aldri kokende vann rett i utslagsvasken. Kokende vann kan føre til deformasjon eller utettheter i rørsystemet.

- ▶ Spillvannstanken må kun tømmes på deponier, campingplasser eller oppstillingsplasser.

Spillvannstanken er plassert under gulvet i kjøretøyet.

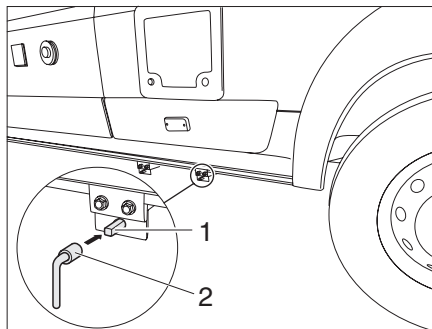
Tappekranen og rengjøringsåpningen befinner seg på undersiden av spillvannstanken.

Fyllemengde

Avfallsvanntanken holder ca. 90 l.

Rengjøre

Rengjør spillvannstanken flere ganger i året (se kapittel 12).

Bilde 99 Betjening spillvannskran

Bilde 100 Symbol spillvannstank

Firkant for åpning av spillvannskran kan nå direkte under gulvet av kjøretøyet.

For å tømme:

- ▶ Stikk nøkkelen (Bilde 99,2) på firkanten (Bilde 99,1).
- ▶ For å åpne spillvannskranen må firkanten (Bilde 99,1) dreies en kvart omdreining mot urviseren.
- ▶ Tøm spillvannstanken fullstendig.
- ▶ For å stenge spillvannskranen skal firkanten dreies tilbake til anslag mot urviseren.

11.4 Vannanlegg

Ved fylling av vanntanken må man følge teknisk tillatt totalvekt til kjøretøyet.

Hvis den er tom for vann, går vannpumpen varm og kan skades.

- ▶ Bruk aldri vannpumpen når vanntanken er tom.
- ▶ Dersom kjøretøyet ikke skal benyttes på flere dager, eller dersom det står på varme ved frostfare, skal hele vannanlegget tømmes. La vannkranene stå åpne i midtstilling. La sikkerhets-/avtappingsventilene (der den finnes) og alle tappekranene stå åpne.

Derved unngås fare for frostskafer på innbyggingsapparatene, frostskafer på kjøretøy og avlagringer i vannførende komponenter.

Man kan kontrollere vannmengden på panelet mens vanntanken fylles.

Påfylling:

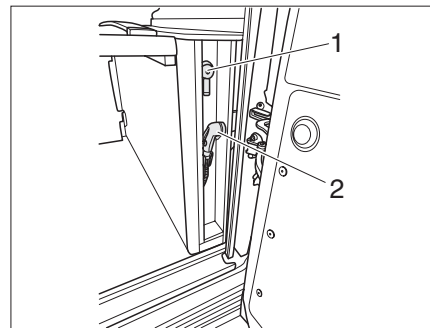
- ▶ Still kjøretøyet vannrett.
- ▶ Steng alle vannkraner.
- ▶ Slå på 12 V-forsyningen på panelet.
- ▶ Steng sikkerhets-/avtappingsventilen (Truma). Drei dreiebryteren på tvers av sikkerhets-/avtappingsventilen, og trykk inn tryknappen.
- ▶ Det er ikke mulig å slå på sikkerhets-/avtappingsventilen ved temperaturer under ca. 7 °C. Slå derfor på varmeanlegget i boenheten og vent til romtemperaturen er over ca. 7 °C.
- ▶ Fyll ferskvann på vanntanken. Bruk vannslange, vannkanne med trakt eller lignende til å fylle på vann.
- ▶ Still alle vannkraner på "Varmt" og åpne dem. Vannpumpen slås på. Varmtvannsrørene fylles med vann.
- ▶ La kranene være åpne til vannet som renner ut er uten luftbobler. Dette er den eneste måten å garantere at varmtvannsberederen er fylt med vann.
- ▶ Still alle vannkraner på "Kaldt" og la dem stå åpne. Kaldtvannsrørene fylles med vann.
- ▶ La kranene være åpne til vannet som renner ut er uten luftbobler.
- ▶ Steng alle vannkraner.

For å tømme:

- ▶ Still kjøretøyet vannrett.
- ▶ Slå av 12 V-forsyningen på panelet.
- ▶ Slå av 230 V-forsyningen på 230 V-sikringsboksen.
- ▶ Åpne alle vannkraner og still dem i midtstilling.
- ▶ Trekk ut hånddusjen (Bilde 102,1) og la den renne tom.
- ▶ Slå av varmtvannsberederen.
- ▶ Åpne sikkerhets-/avtappingsventilen. Drei dreiebryteren langs med sikkerhets-/avtappingsventilen. Tryknappen spretter ut automatisk.
- ▶ Drei hjulet (Bilde 94,2) 2 omdreininger mot urviseren.
- ▶ Kontroller tømningen.
- ▶ Tøm spillvannstanken. Følg miljøvernansvisningene i dette kapitlet.
- ▶ Tøm Thetford-kassett-toalettet. Følg miljøvernansvisningene i dette kapitlet.
- ▶ Spyl vanntanken grundig.
- ▶ La vannanlegget tørke så lenge som mulig.
- ▶ La alle vannkraner stå åpne i midtstilling etter tømning.
- ▶ La alle tappekranene stå åpne.

11.5 Utedusj (CVD540)

Utendørsdusjen er plassert bak, på høyre side av kjøretøyet.

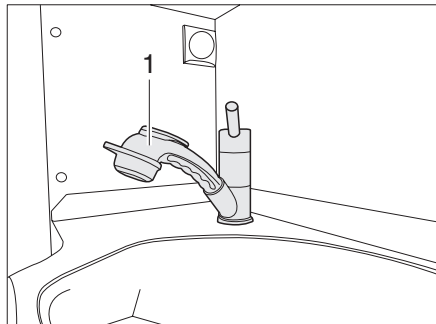
Bilde 101 Utedusj

Utendørsdusjen består av et blandebatteri (Bilde 101,1) og et dusjhode med slange (Bilde 101,2).

11.6 Toalettrom

Ikke transporter last i dusjkaret. Dusjkaret eller andre innredningsgjenstander i toalettet kan ta skade.

Bilde 102 Hånddusj

- ▶ For å luften under eller etter bruk av dusjen eller til tørking av våte klær; lukk toalettromsdøren og åpne vinduet eller takluken i toalettrommet. Da sirkulerer luften bedre.
- ▶ Bruk hånddusjen til dusjingen (Bilde 102,1). Trekk ut hånddusjen for å gjøre dette.
- ▶ Lukk dusjforhengeren helt under dusjingen slik at det ikke kommer vann mellom vaskeromsveggen og dusjkaret.

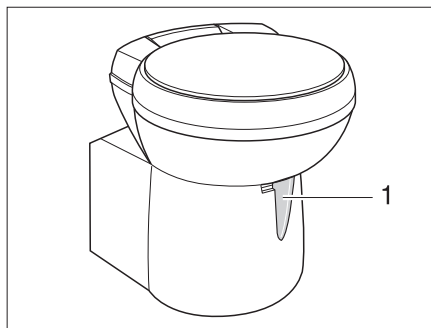
- ▶ Tørk dusjen etter bruk, ellers kan det dannes fuktighet.
- ▶ Du finner mer informasjon om rengjøring av toalettområdet i kapittel 12.2.

11.7 Svingbart toalett (Thetford)

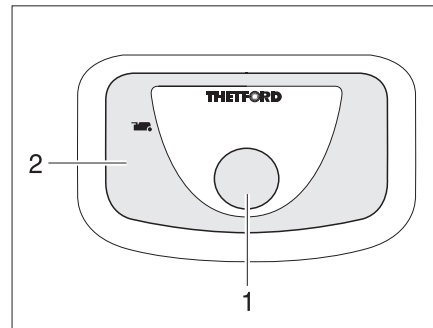
Det svingbare toalettet er konstruert for en maksimal belastning på 100 kg.

Thetford-toalettet spyles direkte via kjøretøyet vannsystem. Om nødvendig kan toalettsskålen snus i ønsket posisjon.

Bilde 103 Thetford-toalettsskål, svingbar

Kontrollpanelet befinner seg i nærheten av toalettsskålen.

Bilde 104 Spyleknapp/kontrolllampe Thetford-toalett

For å spyle ned:

- ▶ Før det spyles ned må skyverer på Thetford-toalettet åpnes. Skyv skyvearmen (Bilde 103,1) mot urviseren.
- ▶ Trykk den blå spyleknappen (Bilde 104,1) for å spyle ned.
- ▶ Lukk skyverer etter skylling. Skyv skyvearmen med urviseren.

Kontrolllampen (Bilde 104,2) lyser når Thetford-kassetten må tømmes.

Tømming av vanntank:

- ▶ Åpne skyver. Skyv skyvearmen (Bilde 103,1) mot urviseren.
- ▶ Hold spyleknappen inne til det ikke renner vann i bekkenet lenger.
- ▶ Lås skyverer igjen. Skyv skyvearmen med urviseren.
- ▶ Tøm Thetford-kassett-toalettet.

Tømme Thetford-kassett-toiletet:

- ▶ Skyv skyvearmen (Bilde 103,1) med urviseren. Skyveren lukkes.

Skyveren må stenges før Thetford-toiletet tømmes.

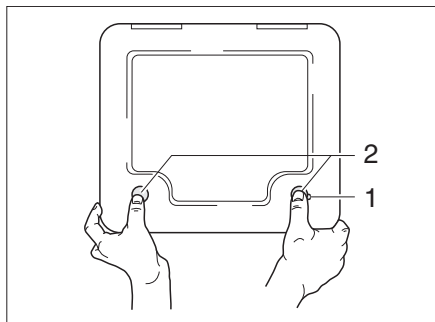
- ▶ Ta ut og tøm Thetford-kassetten som beskrevet i kapitlene 11.7.1 og 11.7.2.

11.7.1 Ta ut kassett

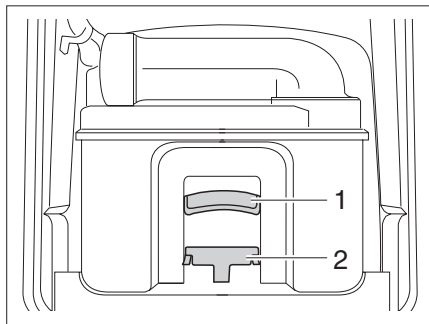

Kloakktanken (kassett) kan kun tas ut når skyveren er lukket.

Kloakktanken (kassett) er tilgjengelig via en spesiell serviceluke på utsiden av kjøretøyet.

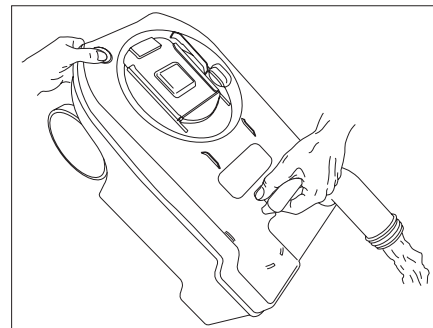
Bilde 105 Luke på toalett-kassett

Bilde 106 Thetford-kassett

- ▶ Åpne luken på kassetten på utsiden av kjøretøyet. For å gjøre dette stikker du nøkkelen i låsesylinderen til trykklåsen (Bilde 105,1) og dreier den en kvart omdreining.
- ▶ Trekk ut nøkkelen.
- ▶ Begge trykklåser (Bilde 105,2) trykkes samtidig med tomlene og luken til kassetten åpnes.
- ▶ Trekk holdebøylen (Bilde 106,2) forover for å løsne toalett-kassetten, og trekk i håndtaket (Bilde 106,1) for å ta ut kassetten.

11.7.2 Tømme kassett

Bilde 107 Tøm Thetford-kassetten

- ▶ Bring kassetten til et tømme sted som er beregnet til dette. Pek tømme stussene oppover.
  - ▶ Drei eventuelt tømme stussene oppover.
  - ▶ Fjern dekslet til tømme stussen.
  - ▶ Rett kassetten med tømme stussen nedover.
- Ved Thetford-kassett-toalett:
- ▶ Betjen løfteknappen med tommelen. Kassetten tømmes.
  - ▶ Lås tømme stussen med dekslet.
  - ▶ Drei eventuelt tømme stussen tilbake.
  - ▶ Skyv kassetten tilbake på plass.

12 Stell

I dette kapitlet finner du opplysninger om stell av kjøretøyet.

Anvisningene omfatter:

- Kjøretøyets eksteriør
- Innvendig
- Vannanlegget
- Toalettene
- Vinterdrift

På slutten av kapitlet finner du sjekklister med forholdsregler som må tas når kjøretøyet ikke skal brukes over lengre tid.

Sjekklistene omfatter:

- Midlertidig lagring
- Lagring om vinteren
- Igangsetting etter lagring

12.1 Utvendig stell

12.1.1 Vaske med høytrykksspyler

- Dekkene må ikke vaskes med høytrykksspyler. Dekkene kan ta skade av det.
- Ikke sprut direkte på klistremerkene (pyntefolier) med høytrykksspyleren. Klistremerkene kan løse seg opp.

Les bruksanvisningen for høytrykksspyleren før denne brukes til å vaske kjøretøyet.

Ved vasking med rundstråledyse mellom kjøretøyet og rengjøringsdysen må det være en minimumsavstand på ca. 700 mm.

Påse at vannstrålen kommer ut av rengjøringsdysen med trykk. Ukyndig håndtering av høytrykksspyleren kan føre til skader på kjøretøyet.

Vanntemperaturen må ikke overskride 60 °C. Beveg vannstrålen under vasking. Vannstrålen må ikke rettes direkte mot dørsprekken, elektriske deler, stikkontakter, pakninger, luftegitter eller takluker. Kjøretøyet kan bli skadet eller det kan trenge inn vann.

12.1.2 Vaske kjøretøy

Ikke vask kjøretøyet i vaskehaller. Vann kan trenge inn i risten til kjøleskapet, avgassrøret eller den tvungne ventilasjonen. Kjøretøyet kan skades.

- Rengjør kjøretøyet kun på vaskeplasser som er beregnet for vasking av kjøretøyer.
- Unngå direkte sollys. Ta hensyn til miljøet.
- Til rengjøringen av utvendige klistremærker og deler av plast skal det utelukkende brukes rikelig med varmt vann, oppvaskmiddel og en myk klut.
- Vask kjøretøyet med rikelig vann, en ren svamp eller en myk børste. Vanskelige flekker fjernes ved å tilsette vaskevannet litt oppvaskmiddel.
- Bruk bare et mildt rengjøringsmiddel til rengjøring av overflater av glassfiberforsterket plast (GRP). Rengjøringsmidler og pussemidler for GRP-overflater fås i spesialforretninger.
- Etterbehandle deler i glassfiberforsterket plast (GRP) regelmessig med et poleringsmiddel. Dermed unngår du at delene gulner, og forseglingen på overflaten opprettholdes.

- Gummitetninger på dører og luker til oppbevaringsrom gnis inn med talkum.
- Låsesylindere på dører og luker til oppbevaringsrom behandles med grafitstøv.

12.1.3 Vindusruter av akrylglass

Fordi vindusrutene av akrylglass er så ømfintlige, trenger de særlig nøyaktig behandling.

- Tørk aldri av vindusruter av akrylglass med en tørr klut. Støvkorn kan skade overflaten.
- Til rengjøringen av vindusruter med akrylglass skal det utelukkende brukes rikelig med varmt vann, oppvaskmiddel og en myk klut.

- Glassrens med kjemiske, slipende eller alkoholholdige tilsetningsstoffer må under ingen omstendigheter brukes. Resultatet vil da være at rutene blir sprø fortere og deretter danner sprekker.
- Rengjøringsmidler som brukes i karosseriområdet (f.eks. tjære- eller silikonfjerner) må ikke komme i kontakt med akrylglass.
- Kjør ikke i vaskehaller.
- Ikke lim klistremerker på vindusru-ter av akrylglass.
- Etter at kjøretøyets vindusru-ter av akrylglass er rengjort, skal de spyles med rikelig rent vann.
- Gummipakninger behandles med glyserin.

Akrylglass-rengjøringsmiddel med antistatisk virkning er godt egnet til etterbehandling. Små riper kan behandles med akrylglass-politur. Tilbehørsforhandleren har dette.

12.1.4 Spillvannstank

Rengjør spillvannstanken hver gang kjøretøyet har vært i bruk.

Rengjøre:

- ▶ Tømme spillvannstanken.
- ▶ Skyll spillvannstanken grundig med rent vann.
- ▶ Avløpssonden rengjøres for hånd gjennom rengjøringsåpningen hvis mulig.

12.1.5 Stigtrinn

Når stigtrinnene smøres kan store smussbiter feste seg i smøremidlet under kjøring og dermed ødelegge funksjonen til trinnene eller føre til skade på stigtrinnene.

Stigtrinnets bevegelige deler skal ikke smøres med fett eller olje.

12.1.6 Hevetak

Pleie- og vedlikeholdsanvisningene under må utføres flere ganger, men minst én gang i året, avhengig av brukshyppigheten til taket:

- For fagmessig pleie av stofftrekket anbefales det å behandle med et vanlig impregneringsmiddel før starten på sesongen.
- Stofftrekket skal luftes flere ganger om året, slik at det ikke oppstår mugglukt.
- Stofftrekket skal aldri lukkes i fuktig eller våt tilstand. Hvis dette likevel skjer en gang, må trekket tørkes helt så snart som mulig.

- Ved lukking av taket skal bruksanvisningen absolutt overholdes.
- Gni inn tetningsgummien på takskallet med talkum eller et tilsvarende produkt før vintermånedene, slik at pakningen ikke fryser fast på karosseriet i kulden.
- Ved utførelse av taklåsingen må lukkeboltene samt alle bevegelige deler av låsen smøres inn med fett for å garantere denne lette bevegeligheten.
- For utførelsen med stroppe-lås må båndene og kroklaskene kontrolleres mht. funksjon eller skader.
- Stell av taket utføres i henhold til lakkpleie-anvisningene fra den aktuelle kjøretøypro-duktsenten. Til dette kan det brukes vanlige lakkpleieprodukter.

12.2 Innvendig stell

- Hvis mulig skal flekker fjernes umiddelbart.
- Akrylglass-vindusruter trenger på grunn av sin følsomhet en helt spesiell behandling (se kapittel 12.1.3).
- Fordi kunststoffdeler i bad og boenhet er så ømfintlige, trenger de særlig nøyaktig behandling. Det må ikke brukes løsemidler eller alkoholholdige rengjøringsmidler eller sandholdige skuremidler. Slik unngår du at delene blir sprø og får riper.
- Ikke tøm etsende midler i avløpsåpningene. Ikke tøm kokende vann i avløpsåpningene. Etsende middel og kokende vann skader avløpsrørene og vannlås.
- Ikke bruk eddikessens til rengjøring av toalettet og vannanlegget, heller ikke når vannanlegget skal avkalkes. Eddikessens kan skade pakninger eller deler på anlegget. Til avkalking skal det brukes avkalkingsmidler som er å få i vanlig handel.
- Ikke bruk for mye vann. Tørk bort alle vannrester.
- Støvsug tepper og trekk jevnlig med en egnet børste.
- Våre representanter og servicetasjoner står til disposisjon for ytterligere informasjon om bruk av midler til vedlikehold.

- Misfarging på grunn av tekstiler er unntatt fra produsentgarantien. Det dreier seg her på ingen måte om en feil med trekket, men om en feil på bekledningsstoffet, som det må klages på overfor klesprodusenten.
- Møbelflater, møbelhåndtak, lamper og samtlige plastdeler i bad og boenhet rengjøres med vann og en ullklut. Vannet kan tilsettes et mildt rengjøringsmiddel. Stell ved behov lakkflater med møbelpolitur.
- Putetrekk rengjøres med tørrskum eller skum fra et mildt vaskemiddel. Putetrekkene skal ikke vaskes, kun rengjøres. Beskytt putene mot direkte sollys slik at de ikke falmer.
- Kunstlærtrekk må rengjøres minst en gang i uken med en absorberende klut eller svamp og en blanding av vann og nøytralt såpeskum. Ettervask med rent vann, men ikke bruk for nye vann. Hårdnakkede flekker kan rengjøres med en blanding av alkohol og vann (30 % alkohol og 70 % vann) eller med en blanding av 10 % fortynt etanol (10 % etanol og 90 % vann) og deretter skylles med vann. Det er likevel ikke sikkert du får bort alt.
- Ikke bruk løsemiddelholdige eller slipende produkter, og heller ikke ufertynt alkohol og/eller acetone.
- Gardiner og markiser skal renses kjemisk på renseri.

- Teppegulvene skal rengjøres med teppeskum og støvsuges ved behov.
- PVC-gulvbelegg rengjøres med et mildt, såpeholdig rengjøringsmiddel for PVC-gulv. Ikke legg teppegulv på vått PVC-gulv. Teppegulv og PVC-belegg kan klisteres sammen.
- Utslagsvaskene og gasskomfyren må ikke vaskes med sandholdige skuremidler. Unngå alt som kan forårsake riller og furer.
- Gasskomfyren må kun rengjøres med en fuktig klut e.l. Vann må ikke komme inn i gasskomfyrens åpninger. Vann kan skade gasskomfyren.
- Børst myggnettingen på dører, vinduer og takluker med en myk børste eller sug av med støvsugerens børste.
- Børst blendingsgardinen med en myk børste eller sug av den med støvsugerens børsteoppsats. Fett og vanskelige flekker fjernes med såpevann (kjernesåpe) på 30 °C.
- Børst blendingsfoldegardinen med en myk børste eller sug av den med støvsugerens børste. Fett og vanskelige flekker fjernes med såpevann (kjernesåpe) på 30 °C.
- Sikkerhetsbeltet kan rengjøres med varmt såpevann når det er rullet ut. Sikkerhetsbeltene må være helt tørre før de rulles opp igjen.

12.3 Vannanlegg

12.3.1 Rengjøring av vanntanken

- ▶ Rengjør vanntanken med et plastrengjøringsmiddel som fås hos faghandelen. Følg informasjonen fra produsenten.

12.3.2 Rengjøring av vannslanger

Bare bruk egnede rengjøringsmidler fra forhandleren.

- ▶ Samle opp, og kast den brukte blandingen av vann og desinfiseringsmiddel på riktig måte.

- ▶ Tømme vannanlegg.
- ▶ Steng alle avløpsåpninger og tappekraner.
- ▶ Hell en blanding av vann og rengjøringsmiddel i vanntanken. Følg produsentens instruksjoner når det gjelder blandingsforhold.
- ▶ Åpne avløpskranene én etter én.
- ▶ La avløpskranene stå åpne til blandingen av vann og rengjøringsmiddel har nådd avløpet.
- ▶ Så stenger du avløpskranene igjen.
- ▶ Still alle vannkraner på "Varmt" og åpne dem.
- ▶ Vannkranene må stå åpne til blandingen av vann og rengjøringsmiddel har nådd utløpet.
- ▶ Still alle vannkraner på "Kaldt" og åpne dem.
- ▶ Vannkranene må stå åpne til blandingen av vann og rengjøringsmiddel har nådd utløpet.
- ▶ Steng alle vannkraner.
- ▶ Toalettet må spyles flere ganger.
- ▶ La rengjøringsmiddelet virke i henhold til

produsentens instruksjoner.

- ▶ Tømme vannanlegg. Samle opp blandingen med vann og rengjøringsmiddel og kast det på riktig måte.
- ▶ For å skylle hele vannanlegget, fyll det flere ganger med drikkevann, og tøm det ut igjen.

12.3.3 Desinfisering av vannanlegge

Bare bruk egnede desinfiseringsmidler fra en faghandel.

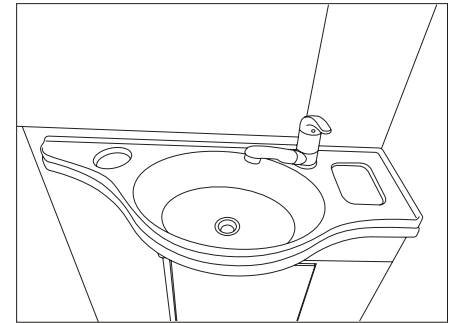

- ▶ Samle opp, og kast den brukte blandingen av vann og desinfiseringsmidler på riktig måte.

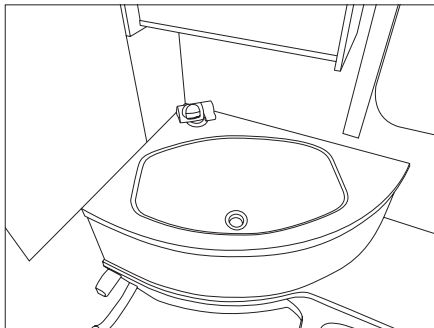
- ▶ Tømme vannanlegg.
- ▶ Steng alle avløpsåpninger og tappekraner.
- ▶ Hell en blanding av vann og desinfiseringsmiddel i vanntanken. Følg produsentens instruksjoner når det gjelder blandingsforhold.
- ▶ Åpne avløpskranene én etter én.
- ▶ La avløpskranene stå åpne til blandingen av vann og desinfiseringsmiddelet har nådd avløpet.
- ▶ Så stenger du avløpskranene igjen.
- ▶ Still alle vannkraner på "Varmt" og åpne dem.
- ▶ Vannkranene må stå åpne til blandingen av vann og desinfiseringsmiddel har nådd utløpet.
- ▶ Still alle vannkraner på "Kaldt" og åpne dem.
- ▶ Vannkranene må stå åpne til blandingen av vann og desinfiseringsmiddel har nådd utløpet.
- ▶ Steng alle vannkraner.

- ▶ Toalettet må spyles flere ganger.
- ▶ La desinfiseringsmiddelet virke i henhold til produsentens instruksjoner.
- ▶ Tømme vannanlegg. Samle opp blandingen med vann og desinfiseringsmiddel og kast det på riktig måte.
- ▶ For å skylle hele vannanlegget, fyll det flere ganger med drikkevann, og tøm det ut igjen.

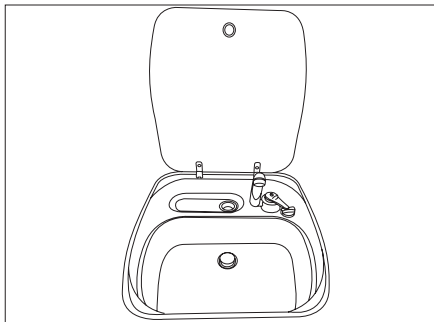
12.4 Vask/utslagsvask

Bilde 108 Vask (variant 1)

Bilde 109 Vask (variant 2)

Bilde 110 Utslagsvask

12.4.1 Vask/utslagsvask i rustfritt stål

- Må ikke rengjøres med blekemidler, produkter som inneholder klor eller saltsyre, bakepulver eller sølvpuss.
- Bruk ikke skurekrem og grove svamper.

- ▶ Kontroller på et lite synlig sted at rengjøringsproduktet ikke skader overflaten.
- ▶ Etter rengjøringen tørkes overflaten grundig av, slik at kalkstriper unngås.
- ▶ Tørk i sliperetningen på overflater i børstet rustfritt stål.
- ▶ Rengjør og behandle vasken/utslagsvasken minst 2 ganger i året med et vanlig rengjøringsmiddel for rustfritt stål.
- ▶ Spyl vasken/utslagsvasken etter bruk, og tørk med husholdningskluter.

Fjerne vanskelig skitt:

- ▶ Rengjør vasken/utslagsvasken med en vanlig husholdningssvamp og rengjøringskrem.
- Spyl vasken/utslagsvasken, og tørk med husholdningskluter.

Fjerne fett og olje:

- ▶ Fukt en kjøkkenklut med litt white sprit, og gni på vasken/utslagsvasken.
- ▶ Spyl vasken/utslagsvasken, og tørk med husholdningskluter.

Fjerne fingeravtrykk:

- ▶ Rengjør vasken/utslagsvasken med en oppvaskmiddelløsning og en rengjøringsklut av skinn.

Spyl vasken/utslagsvasken, og tørk med husholdningskluter.

12.4.2 Vask/utslagsvask i plast

- Bruk ikke skurekrem/skurepulver og grove svamper.

- ▶ Kontroller på et lite synlig sted at rengjøringsproduktet ikke skader overflaten.
- ▶ Etter rengjøringen tørkes overflaten grundig av, slik at kalkstriper unngås.

Fjerne normal skitt:

- ▶ Rengjør vasken/utslagsvasken med vanlig oppvaskmiddel eller husholdningsrengjøring uten skureeffekt.

Fjerne vanskelig skitt:

- ▶ Gni inn flekk- eller oppvaskmaskinsalt med en fuktig svamp, og la saltet virke i noen timer.
- ▶ Fjern saltet, og rengjør vasken med et næringsmiddelsikkert plastrengjøringsmiddel.
- ▶ Skyll vasken/utslagsvasken.

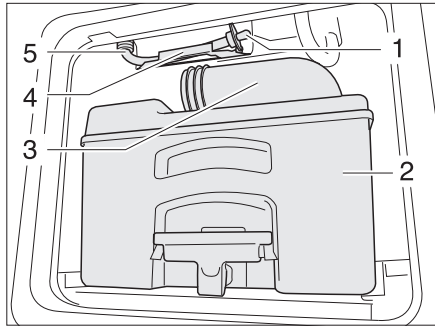
Fjerne kalkavleiringer:

- ▶ Rengjør vasken/utslagsvasken med eddik eller kalkfjerner.
- ▶ Skyll vasken/utslagsvasken.

12.5 Toaletter

Dersom toalettet ikke skal benyttes på lang tid, f.eks. ved lagring over vinteren, skal toalettet rengjøres og tømmes helt.

12.5.1 Toalett med egen vanntank

Bilde 111 Avløpsslange vanntank toalett

Tømme tank:

- ▶ Trykk på spyleknappen for å aktivere betjeningsfeltet.
- ▶ Åpne skyveren og bruk spylingen helt til det ikke kommer mer vann.
- ▶ Lås skyveren.
- ▶ Kassetten (Bilde 111,2) tømmes på et godkjent tømmested og rengjøres.
- ▶ Tømmestussen (Bilde 111,3) skal stå åpen.

- ▶ Avløpsslange (Bilde 111,5) tas ut av festeanordningen (Bilde 111,4).
- ▶ Sett et tilstrekkelig stort kar under avløpsslangen.
- ▶ Avløpsstøpselet (Bilde 111,1) fjernes og restvannet renner ut.
- ▶ Når det ikke kommer mer vann, sett avløpsstøpselet i avløpsslangen.
- ▶ Sett avløpsslangen tilbake i festeanordningen.

12.6 Vintervedlikehold

Veisalt skader understellet og de delene som er utsatt for skvettvann. Vi anbefaler å vaske kjøretøyet oftere om vinteren. Mekaniske og overflatebehandlede deler og bilens understell er spesielt utsatt, og de må derfor rengjøres grundig.

- ▶ Ved frostfare må varmeanlegget alltid drives med minst 15 °C. Sett resirkuleringsviften (hvis montert) på automatikk. Ved ekstreme utetemperaturer bør også møbelklaffer og -dører stå litt på gløtt. Innstrømming av varmluft kan forhindre frysing av f.eks. vannledninger og at det dannes kondens i oppbevaringsrommene.
- ▶ Ved frostfare må i tillegg vinduene på utsiden av kjøretøyet dekket til med vinterisolasjonsmatter.

12.6.1 Forberedelser

- ▶ Kontroller om kjøretøyet har lakk- og rustskader. Utbedre evt. skader.
- ▶ Kontroller at det ikke kan komme vann inn i luftkanalene i gulv og varmeanlegg.
- ▶ Understallets metaldeler skal behandles med voksbasert rustbeskyttelse.
- ▶ Lakkerte utvendige flater skal behandles med egnet middel.

12.6.2 Vinterdrift

Om vinteren oppstår det kondens når kjøretøyet brukes ved lave temperaturer. God ventilasjon er viktig for å sikre god luftkvalitet i boenheten og for å unngå skader på kjøretøyet på grunn av kondens.

- Sett varmeanlegget på maksimal oppvarming og åpne takskap, gardiner samt rullegardiner i oppvarmingsfasen. Slik oppnås optimal ventilasjon.
- Sett opp alle putene om morgenen, luft ut av oppbevaringsrom og tørk bort fuktighet.

- ▶ Dannes det likevel kondens på enkelte steder, må det tørkes bort.

12.6.3 Etter vintersesongen

- ▶ Gjennomfør en grundig vask av understell og motor. Slik fjernes korrosjonsfremmende smeltemidler (veisalt, lutrester).
- ▶ Vask bobilen utvendig og polér lakkflatene med bilvoks.

12.7 Driftsopphold

12.7.1 Midlertidig driftsopphold

- Har kjøretøyet stått stille over lengre tid (ca. 10 måneder), må bremse- og gassanlegg kontrolleres på fagverksted.
- Ta hensyn til at vannet er ubrukelig etter kort tid.
- Kabelskader forårsaket av dyr kan føre til kortslutning. Brannfare!

Dyr (spesielt mus) kan forårsake store skader inne i bilen. Det gjelder spesielt dersom dyr får oppholde seg uforstyrret i det parkerte kjøretøyet. Dyrene kan komme seg inn i kjøretøyet i et ubevoktet øyeblikk og skjule seg der.

For å unngå eller begrense skader forårsaket av dyr som har kommet seg inn, bør du regelmessig kontrollere kjøretøyet for skader eller spor etter dyr.

Dette bør spesielt gjøres ca. 24 timer etter at kjøretøyet er parkert.

Hvis du oppdager spor etter dyr, må du kontakte en autoriserte forhandler eller servicestasjon. Dersom det foreligger kabelskader, kan disse skadene føre til kortslutning. Kjøretøyet kan begynne å brenne.

Gjennomgå følgende sjekkliste før driftsopphold:

Basiskjøretøy

Ting å gjøre	Utført
Fyll drivstofftanken helt. Det kan hindre korrosjonsskader på tankanlegget	
Sett kjøretøyet på bukkes slik at hjulene blir avlastet eller beveg kjøretøyet hver 4. uke. Dette forhindrer trykkpunkter på dekkene og hjullager	
Beskytt dekkene mot direkte sollys. Fare for sprekkdannelse!	
Pumpe opp dekkene til anbefalt maksimumstrykk	
Kontrollere reservehulet eller dekkreparasjonssettet	
Sørg for tilstrekkelig lufttilførsel til undergulvet. Fuktighet eller mangel på oksygen, f.eks. når det brukes plastfolie til å dekke til, kan føre til synlige uregelmessigheter på undergulvet	
I tillegg må anvisningene i bruksanvisningen for basiskjøretøyet følges	

Karosseri

Ting å gjøre	Utført
Steng alle avløp med egnede deksler og tett alle andre åpninger (med unntak av nødvendig ventilasjon). Slik forhindres inntrenging av dyr (f.eks. mus).	

Ting å gjøre	Utført
For å unngå at det dannes kondens og medfølgende muggvekst, må interiøret luftes, og det samme gjelder alle oppbevaringsplasser som er tilgjengelige fra utsiden på en egnet parkeringsplass (f.eks. i en garasje) hver 3. uke.	

Inne

Ting å gjøre	Utført
Still opp putene til lufting og dekk dem til	
Vask kjøleskapet	
La dørene til kjøleskap og frysenskap stå på gløtt	
Let etter spor etter dyr som har kommet seg inn	
Koble flatskjermen fra strømmettet og ta den eventuelt ut av kjøretøyet	

Gassanlegg

Ting å gjøre	Utført
Steng gassflaskens hovedventil	
Lukk alle gassavstengeventiler	
Ta alltid gassflasken ut av gasskapet, selv om de er tomme	

Elektrisk anlegg

Ting å gjøre	Utført
Boenhets- og startbatteriet skal lades helt opp ▶ Lad alltid batteriet minst 20 timer før midlertidig driftsopphold	
Koble boenhets-batteriet fra 12 V-spenningen	

Vannanlegg

Ting å gjøre	Utført
Tøm hele vannanlegget. La vannkranene stå åpne i midtstilling. La sikkerhets-/avtappingsventilen (hvis montert) og alle tappekranene stå åpne. Se anvisningene i kapittel 11	
Koble ut sikkerhets-/avtappingsventilen på strømsentralen. Hvis dette ikke blir gjort, utlades batteriet for raskt.	
Hvis sikkerhets-/avtappingsventilen er utkoblet, er ikke vannanlegget lenger beskyttet mot frost.	

12.7.2 Lagring over vinteren

Følgende ekstra forholdsregler er nødvendige ved lagring over vinteren:

Basiskjøretøy

Ting å gjøre	Utført
Karosseriet og understellet må rengjøres grundig og sprayes med varmvoks eller med lakkpleiemiddel	
Fylle drivstofftanken med vinterdiesel	
Kontroller frostvæsken i kjølevannet	
Utbedre lakkskader	
Pumpe opp dekkene til anbefalt maksimumstrykk	

Karosseri

Ting å gjøre	Utført
Luftesystemet må stå åpent	
Samtlige dør- og klaffehengsler må rengjøres og smøres	
Låser skal pensles med olje eller glyserin	
Samtlige gummipakninger må gnis inn med talkum	
Lukkesylindrene skal behandles med grafitstøv	

Inne

Ting å gjøre	Utført
Sett inn et luftavfuktingsapparat	
Putene må tas ut av kjøretøyet og oppbevares på et tørt sted	
Luft boenheten med jevne mellomrom	
Tøm gamle skap og oppbevaringsrom. Åpne luker, dører og skuffer	
Rengjør boenheten grundig	
Ved frostfare må flatskjermen tas ut av kjøretøyet	

Elektrisk anlegg

Ting å gjøre	Utført
▶ Start- og boenhets-batteriet må tas ut og lagres på et frostsikkert sted (se kapittel 9)	

Vannanlegg

Ting å gjøre	Utført
▶ Rengjør vannanlegget med et spesielt rengjøringsmiddel som fås hos faghandelen	

Hele kjøretøyet

Ting å gjøre	Utført
Plasser tildekkningen slik at lufteråpningene ikke tildekkes, eller bruk plater som tillater luftgjennomstrømning	

12.7.3 Igangsetting av kjøretøyet etter midlertidig driftsopphold og etter lagring over vinteren

Gjennomarbeid følgende sjekklister før idriftsetting:

Basiskjøretøy

Ting å gjøre	Utført
Kontroller trykket i dekkene	
Kontrollere dekktrykket og tilstanden til reservehjulet eller dekkreparasjonssettet	

Karosseri

Ting å gjøre	Utført
Kontroller at dører, vinduer og hevetak fungerer	
Kontroller at alle utelåser fungerer	
Fjern dekslet foran eksosavtrekket (der det finnes)	
Fjern vinterdekslet foran kjøleskapgitteret (der det finnes)	

Gassanlegg

Ting å gjøre	Utført
Sett inn en gassflaske i gasskapet, surr den fast og koble dem til gasstrykkregulatoren	

Elektrisk anlegg

Ting å gjøre	Utført
Koble til 230 V-forsyning via utvendig stikkontakt	
Boenhets- og startbatteriet skal lades helt opp Etter driftsopphold skal batteriet lades opp i minst 24 timer.	
Koble boenhets-batteriet til 12 V-spenningen (se kapittel 9)	
Kontroller at det elektriske anlegget, f.eks. innelamper, stikkontakter og installerte elektriske apparater, fungerer	

Vannanlegg

Ting å gjøre	Utført
Desinfisere vannledninger og vanntank	
Kontroller at betjeningshendelen på spillvannstanken fungerer	
Steng sikkerhets-/avtappingsventil, tappekraner og vannkraner	
Kontroller at sikkerhets-/avtappingsventilen, vannkranene, tappekranene og vannfordelerne er tette	

Innebygde apparater

Ting å gjøre	Utført
Kontroller at kjøleboksen fungerer	
Kontroller at varmeanlegget/varmtvannsberederen fungerer	
Kontroller at gasskomfyren fungerer	

13 Vedlikehold

I dette kapittelet vil du finne opplysninger om offentlige tester i tillegg til inspeksjons- og vedlikeholdsarbeid på kjøretøyet.

Instruksjonene om vedlikehold gjelder skifte av lyspærer og lysrør.

På slutten av kapitlet finner du viktige råd om bestilling av reservedeler.

13.1 Offentlige kontroller

På kjøretøy som er tillatt i Tyskland, skal det regelmessig gjennomføres en offentlig hovedkontroll ifølge §29 StVZO (HU) ("TÜV", "DEKRA") (se i tabellen nedenfor).

Denne undersøkelsen inkluderer en kontroll av eksosen.

I andre land må gjeldende nasjonale forskrifter følges.

Annethvert år må et autorisert fagverksted kontrollere gassanlegget.

Dette gjelder også for kjøretøy som ikke er registrert. Ved endringer på gassanlegget må gassanlegget straks sjekkes på autorisert fagverksted.

Det autoriserte fagverkstedet bekrefter kontrollen og forskriftsmessig stand med en gasstillatelse. Gasskontrolletiketten festes på kjøretøyets

hekk i nærheten av registreringsnummeret.

Gasstrykkregulatoren må senest skiftes ut etter 10 år.

Kontrollfrister

	Motor	Teknisk tillatt totalvekt	Kontroll
Hovedundersøkelse (HU) TÜV/DEKRA med eksosundersøkelse	Diesel	Inntil 3,5 t	Første HU etter 3 år; deretter annethvert år
	Diesel	Over 3,5 t opp til 7,5 t	Annethvert år; årlig fra det 7.året etter registrering
Kontroll av gassanlegget	Diesel	Inntil 3,5 t	Annethvert år
	Diesel	Over 3,5 t opp til 7,5 t	Annethvert år

13.2 Inspeksjonsarbeider

I likhet med alle tekniske apparater, må kjøretøyet undersøkes med jevne mellomrom. Fagfolk må utføre disse inspeksjonsarbeidene. Dette arbeidet forutsetter spesielle fagkunnskaper som ikke kan beskrives innenfor rammen av denne bruksanvisningen. Denne fagkunnskapen fås hos alle autoriserte forhandlere og servicestasjoner.

Fabrikkens erfaring og regelmessige tekniske anvisninger herfra, samt innretninger og verktøy garanterer faglig korrekt inspeksjon utfra den nyeste kunnskapen.

Servicestasjonen som utfører arbeidet bekrefter arbeidet som er utført.

Inspeksjonsarbeider på chassis skal bekreftes av chassisprodusenten i kundeserviceheftet.

- Følg de angitte inspeksjonene fra produsenten, og sørg for at de utføres i de foreskrevne intervaller. På denne måten tas kjøretøyet godt vare på.
- Bekreftelsen på gjennomførte inspeksjonsarbeider gjelder som bevis ved eventuelle skader og garantiasaker.

13.3 Vedlikeholdsarbeid

Som ethvert annet teknisk apparat trenger kjøretøyet vedlikehold. Omfang og hyppighet retter seg etter de ulike drifts- og bruksforholdene.

- ▶ Vanskeligere driftsforhold krever hyppigere vedlikehold.
- ▶ Vedlikehold basiskjøretøyet og innbyggingsapparatene ved intervallene som er oppgitt i de aktuelle bruksanvisningene.

13.4 Bytte av lyspærer og lysstoffrør

- Lyspærer og lampeholdere kan være meget varme. La dem derfor alltid avkjøles før de byttes ut.
- Før du skifter glyspære, må strømtilførselen på jordfeilbryteren kobles av i 230 V-sikringsboksen.
- Oppbevar lyspærer utilgjengelig for barn.
- Ikke bruk lyspærer som er falt ned eller som har riper i glasset. Lyspærene kan sprekke.

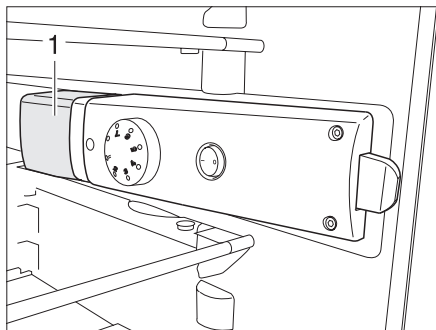

- Lamper kan bli svært varme. Når lampen er slått på, må sikkerhetsavstanden på 30cm til brennbare gjenstander alltid overholdes. Brannfare!

- Ikke ta på nye lyspærer med fingrene. Bruk en klut når du skal sette inn en ny lyspære.
- Bruk kun lyspærer av samme type og med riktig styrke.
- Når lysdiodene i lampene er defekte, oppsøk en autorisert forhandler eller servicestasjon.

13.4.1 Kjøleskapslys

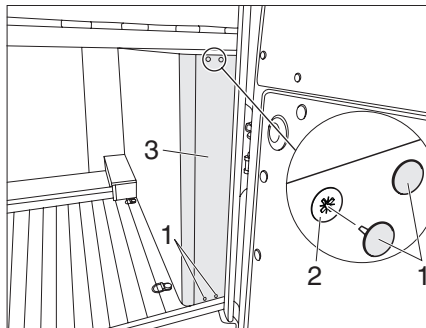
Bilde 112 Kjøleskapslys

Skifte lyspære:

- ▶ Slå av kjøleskapet med den eksterne bryteren.
- ▶ Hold under lampedekselet (Bilde 112,1) fra baksiden, og løft lampedekselet ca. 3 mm.
- ▶ Ta av lampedekselet på siden.
- ▶ Ta ut lyspæren.
- ▶ Sett inn ny lyspære.
- ▶ Sett sammen lampen i omvendt rekkefølge.

13.4.2 Skifte ut kjøretøyllys bak

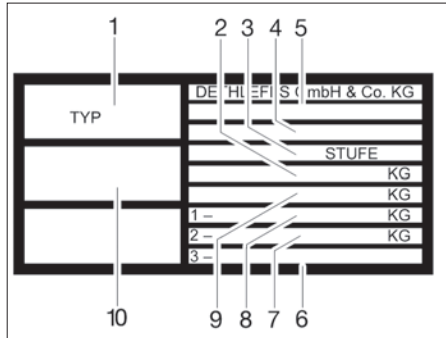
For å få tilgang til de bakre kjøretøylsene på høyre side må først dekselet (Bilde 113,3) løsnes.

Bilde 113 Deksel på kjøretøyhekk

- ▶ Trekk av fire skruedeksler (Bilde 113,1).
- ▶ Skru ut fire stjerneskruer (Bilde 113,2).
- ▶ Ta av dekselet (Bilde 113,3). Nå er kjøretøylsene tilgjengelige.

13.5 Typeskilt

Bilde 114 Typeskilt

- 1 Type
- 2 Teknisk tillatt vogntogvekt for kjøretøyet med tilhenger
- 3 Stigtrinnprodusent (utbyggingstrinn)
- 4 Chassisnummer
- 5 EG-driftstillatelse-nr.
- 6 Tillatt akseltrykk bakaksel (ved tandemaksel)
- 7 Tillatt akseltrykk bak
- 8 Tillatt akseltrykk foran
- 9 Teknisk tillatt totalvekt for kjøretøyet
- 10 Serienummer

Typeskiltet (Bilde 114) med serie-nr. er montert i området ved passasjer døren.

Ikke fjern typeskiltet. Typeskiltet:

- Identifiserer kjøretøyet
- Er til hjelp ved bestilling av reservedeler
- Dokumenterer sammen med vognkortet hvem som eier bilen

13.6 Varsel- og henvisningsklistremerker

På og i kjøretøyet finnes det varsel- og henvisningsklistremerker. Varsel- og henvisningsklistremerker er der av hensyn til sikkerheten, det er ikke tillatt å fjerne dem.

Reserveklistremerker kan bestilles fra autoriserte forhandlere eller på servicestasjoner.

14 Reservedeler

I dette kapitlet finner du viktige råd om bestilling av reservedeler.

- Enhver endring av kjøretøyets forinnstilte tilstand kan redusere kjøre- og trafikksikkerheten.
- Spesialutstyret og original-reservedelene som anbefales av Dethleffs er utviklet og godkjent spesielt for ditt kjøretøy. De autoriserte forhandlerne eller servicesentrene fører disse produktene. De autoriserte utsalgsstedene og servicesentrene er informert om tillatte tekniske detaljene, og utfører nødvendig arbeid på en fagmessig måte.
- Tilbehør og påbygde, ombygde eller innebygde deler som ikke er godkjent av Dethleffs kan forårsake skader på kjøretøyet og føre til redusert trafikksikkerhet. Selv om det foreligger en uttalelse fra sakskyndig, en generell driftstillatelse eller en typegodkjenning, kan det ikke dermed garanteres at produktet er av tilfredsstillende kvalitet.

- Vi påtar oss ikke ansvar for skader forårsaket av produkter som ikke er godkjent av Dethleffs. Dette gjelder også for ulovlige endringer på kjøretøyet.

Av sikkerhetsgrunner må reservedeler for apparater tilsvare produsentens spesifikasjoner, og produsenten må ha godkjent dem som reservedeler. Reservedelene må bare monteres av produsenten selv eller på et autorisert fagverksted. Autoriserte forhandlere og servicesasjoner står til disposisjon ved bestilling av reservedeler.

Noen forslag for viktige reservedeler:

- Sikringer
- Drivreimer
- Vindusviskere
- Lyspærer
- Vannpumpe (dykkpumpe)

Oppgi serienummer og kjøretøytypen når du bestiller reservedeler hos den autoriserte forhandleren eller servicesenteret.

Kjøretøyet som beskrives i denne bruksanvisningen er konstruert og utrustet i samsvar med fabrikknormene. Avhengig av bruksområde tilbys det nyttig tilleggsutstyr. Ved montering av tilleggsutstyr må det undersøkes om disse må føres inn i vognkortet. Ta hensyn til teknisk tillatt totalvekt.

Autoriserte forhandlere eller servicesasjoner hjelper deg gjerne.

15 Hjul og dekk

I dette kapitlet finner du opplysninger om dekkene i kjøretøyet.

Anvisningene omfatter:

- Dekkutvalget
- Håndtering av dekkene
- Hjulbytte
- Holder til reservehjul
- Dekktrykk

På slutten av kapitlet er det en tabell hvor du finner korrekt dekktrykk for ditt kjøretøy.

15.1 Generelt

- ▶ Dekktrykket må kontrolleres før kjøring eller minst annenhver uke. Feil dekktrykk fører til forhøyet slitasje og kan føre til alt fra skade på dekkene til punktering. Du kan miste kontrollen over kjøretøyet.

- ▶ Kontroller dekktrykket kun når dekkene er kalde.
- ▶ Det er montert slangefrie dekk på kjøretøyet. Monter aldri slanger i disse dekkene.
- ▶ Følg bruksanvisningen for basiskjøretøyet.

Avhengig av basiskjøretøy og utførelse, er kjøretøyene som standard utstyrt med et dekkreparasjonssett.

- ▶ Kjør ut på høyre side av veibanen ved punktering. Sikre kjøretøyet med varseltrekant. Slå på varsel-linkanlegget.

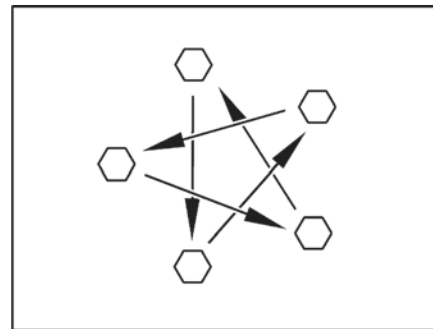
Dekkene må ikke være eldre enn 6 år, fordi materialet blir slitt med tiden. Det firesifrede DOT-nummeret på siden av dekket viser produksjonsdatoen. De to første sifrene viser uken, de to siste produksjonsåret.

Eksempel: (1509)

Uke 15, produksjonsår 2009.

Pass på

- Foreta regelmessig (hver 14. dag) kontroll av dekkene, kontroller om det er jevn mønsterslitasje, mønstertybde og utvendige skader.
- Ta hensyn til påbudt minste mønstertybde.
- Bruk alltid dekk av samme type, fabrikk og modell (sommer- eller vinterdekk).
- Bruk bare dekk som er tillatt for felgtypen. Tillatte felgstørrelser og dekkdimensjoner er angitt i kjøretøyets vognkort, men den autoriserte forhandleren eller servicestasjonen hjelper deg også gjerne.
- Nye dekk skal kjøres inn på en ca. 100 km lang strekning i middels hastighet - først da er god veigrep garantert.

Bilde 115 Trekk hjulmutrene eller hjulskruene diagonalt

- Kontroller jevnlig at hjulmutterne eller hjulboltene er stramme. Stram hjulmutrene eller hjulboltene diagonalt på nytt etter 50 km (Bilde 115).
- Ved bruk av nye eller nylakkerte felger skal hjulmutrene eller hjulskruene ettertrekkes etter ca. 1000 til 5000 km.
- Når du står parkert over lengre tid eller kjøretøyet ikke er i bruk, må du forhindre trykk på dekk og hjullager:
- ▶ Jekk opp kjøretøyet, slik at dekkene ikke belastes, eller beveg kjøretøyet hver 4 uke slik at stillingene til hjulene forandrer seg.
- Skift ut reservehjulet eller dekkreparasjonssettet regelmessig.

15.2 Dekkutvalg

Valg av feil dekk kan skade dekkene under kjøring, og til og med få dem til å revne.

Når det monteres dekk som ikke er tillatt for kjøretøyet, kan det oppheve driftstillatelsen for kjøretøyet og dermed forsikringsbeskyttelsen. Autoriserte forhandlere eller servicesjansjoner hjelper deg gjerne.

Dekkstørrelsene som er godkjente for ditt kjøretøy kan du finne i dokumentene som følger kjøretøyet, eller du kan få denne informasjonen fra autoriserte forhandlere eller servicepunkter. Hvert dekk må passe til kjøretøyet som det skal brukes på. Dette gjelder først og fremst for utvendige mål (diameter, bredde) som angis gjennom den standardiserte størrelsesbetegnelsen. I tillegg må dekkene oppfylle kravene kjøretøyet stiller med tanke på vekt og hastighet. Ved vekt går man ut fra tillatt maksimal akseltrykk som fordeles på to dekk. Maksimal bæreevne til et dekk utvises gjennom lastindeksen (= LI, bæreevne-karakteristikk). Aksegeometrien til et kjøretøy, som camber og sporing er viktig ved valg av dekk. Et dekk tillatte maksimalhastighet (ved full bæreevne) angis ved en speed-indeks (= GSY, hastighetsymbol). Last-indeks og speed-indeks utgjør til sammen kjørespesifikasjonen til et dekk.

Det er offisiell bestandel til den fullstendige, standardiserte dimensjonsbetegnelsen som står på hvert dekk. Disse angivelsene på dekket må stemme over ens med angivelsene i vognkortet.

15.3 Betegnelser på dekket

215/70 R 15C 109/107 Q

Betegnelse	Forklaring
215	Dekkets bredde i mm
70	Forhold høyde/bredde til dekket i prosent
R	Dekkkonstruksjon (R = radial)
15	Følgdiameter i tommer
C	Commercial (Transporter)
CP	forsterkede dekk, spesiallaget for bobil
109	Bæreevne-karakteristikk enkeltdekk
107	Bæreevne-karakteristikk tvillingdekk
Q	Hastighetssymbol (Q = 160 km/t)

15.4 Håndtering av dekkene

- Kjør på skrå over kantsteiner. Hvis ikke kan dekkene bli klemt på flanken. Hvis man kjører over kantstein i spiss vinkel, kan det skade dekkene og føre til punktering.
- Kjør sakte over høye kloakklokk. Hvis ikke kan dekkene bli klemt. Hvis man kjører over høye kloakklokk med stor fart, kan det skade dekkene og føre til punktering.
- Kontroller støtdemperne med jevne mellomrom. Hvis man kjører med dårlige støtdempere fører det til betydelig større slitasje.
- Ved ujevn mønsterslitasje, må man kontrollere sporing og camber. Hvis man kjører med feil innstilt sporing eller ensidig justert camber fører det til betydelig større slitasje.
- Unngå bråbremsing. Når bremsene låser seg får dekkene mer eller mindre sterke "bremseflater". Dette reduserer kjørekomforten.
- Dekkene kan til og med bli ubrukelige.
- Dekkene må ikke vaskes med høytrykksspyler. I løpet av få sekunder kan dekkene blir skadet, noe som kan føre til punktering.
- Kjør slik at dekkene skånes. Unngå kraftig bremsing, bår start og lange turer på dårlige veier.

15.5 Hjulbytte

15.5.1 Generelle råd

- Kjøretøyet må stå på et jevnt og fast underlag som ikke er glatt.
- ▶ Sett bilen i første gir. Ved automatgir setter du bilen i stilling "P".
- ▶ Trekk til håndbremsen før kjøretøyet heves.
- ▶ Sikre kjøretøyet med støtteklusser på motsatt side, slik at det ikke begynner å trille.
- ▶ Når en tilhenger er påkoblet: Koble fra tilhengeren før du jekker opp kjøretøyet.
- Jekken må aldri overbelastes. Den maksimale tillatte lasten er angitt på typeskiltet til jekken.
- Bare bruk jekken til å heve kjøretøyet midlertidig mens du skifter dekk.
- Ikke start motoren mens kjøretøyet er løftet opp.
- Ingen må tillates å ligge under et kjøretøy som er jekket opp.

- ▶ Påse at gjengeboltens gjenger ikke skades under hjulbyttet.
- ▶ Trekk hjulmutrene eller hjulskruene diagonalt (Bilde 115).
- ▶ Hvis du skifter til andre felger (f.eks. aluminiumfelger eller hjul med vinterdekk), må du bruke egnede hjulbolter med riktig lengde og hode med riktig rund form. Hjulfestet og bremseanlegget er avhengig av dette.
- ▶ Felger og dekk som ikke er godkjent for kjøretøyet, kan føre til nedsatt trafiksikkerhet.
- ▶ Ikke skift ut hjulene diagonalt.

- ▶ Kjøretøyet må være utstyrt etter nasjonale forskrifter, f.eks. med varseltraktant.
- ▶ Før hjulbytte må felg- og dekkdimensjonen kontrolleres, likeså dekkenes belastningsevne og hastighetindeksen på dekket. Bruk kun de felg- og dekkdimensjoner som står oppført i vognkortet. Du finner flere opplysninger i bruksanvisningen for basiskjøretøyet.

15.5.2 Tiltrekkingsmoment

Felger	Tiltrekkingsmoment
Stålfelger 15"	160 Nm
Stålfelger 16"	180 Nm
Aluminiumsfelger 15" (Fiat / Citroen)	130 Nm
Aluminiumsfelger 16" (Fiat / Citroen)	160 Nm
Aluminiumsfelger 17" (Light-chassis)	140 Nm
Aluminiumsfelger 17" (Maxi-chassis)	160 Nm
Aluminiumsfelger Dethleffs 16" (Light-chassis)	140 Nm
Aluminiumsfelger Dethleffs 16" (maxi-chassis)	160 Nm

15.6 Dekkreparasjonssett

Noen modeller leveres med et reparasjonssett for dekk, som er til å skumme opp det defekte dekket.

15.7 Dekktrykk

For lavt dekktrykk fører til overoppheting av dekket. Alvorlig dekkskade kan bli resultatet.

- ▶ Dekktrykket må kontrolleres før kjøring eller minst annenhver uke. Feil dekktrykk fører til forhøyet slitasje og kan føre til alt fra skade på dekkene til punktering. Du kan miste kontrollen over kjøretøyet.
- ▶ Bruk bare ventiler som er tillatt for det foreskrevne dekktrykket.

- ▶ Kontroller dekktrykket kun når dekkene er kalde.

Bæreevnen og dekkets holdbarhet er umiddelbart avhengig av dekktrykket. Luft er et flyktig medium som uungåelig også siver ut av dekk. Som tommelfingerregel kan man regne med et trykktap på 0,1 bar hver andre måned når et dekk er fylt. Kontroller dekktrykket regelmessig for å unngå dekkskader eller punktering.

- Opplysningene om verdiene for dekktrykk gjelder lastede kjøretøy, med kalde dekk.
- Ved varme dekk er trykket høyere enn ved kalde dekk. Kontroller derfor om du har riktig trykk med kalde dekk.
- Angivelse av dekktrykket i bar.
- Ventilen som brukes må være godkjent for lufttrykket. Ved trykk over 4,75 bar anbefaler vi bruk av en metallventil.
- Du finner dataene om tillatt aksellast i dokumentene til kjøretøyet.
- Ved erstatningsbehov anbefaler Dethleffs dekkene i Campingutførelse.

Kjøretøyene tilpasses stadig nyeste tekniske standard. Det er mulig at nye dekkdimensjoner ikke er tatt med i denne tabellen. I så tilfelle opplyser Dethleffs-forhandleren gjerne om de nyeste verdiene.

Luftrykktabell (avhengig av akseltrykket)

Dekkdimensjoner	Luftrykk [bar]	Akseltrykk [kg]						
		1500	1650	1700	1750	1850	1900	1950
215/70 R15 C (109/107R)	Foran	3,1	3,5	3,7	3,75	4,0	4,1	4,25
	Bak	3,1	3,5	3,7	3,75	4,0	4,1	4,25
215/70 R15 CP (109R)	Foran	3,25	3,6	3,75	3,9	4,25	4,4	4,5
	Bak	3,75	4,25	4,4	4,5	4,9	5,0	5,25
225/70 R15 C (112/110R)	Foran	3,0	3,1	3,25	3,5	3,7	3,8	3,9
	Bak	3,0	3,1	3,25	3,5	3,7	3,8	3,9
225/70 R15 CP (116R)	Foran	3,0	3,0	3,0	3,25	3,3	3,4	3,5
	Bak	3,0	3,0	3,5	3,6	3,9	4,0	4,1
215/75 R16 C (116/114R)	Foran	3,0	3,	3,25	3,5	3,7	3,8	3,9
	Bak	3,0	3,1	3,25	3,5	3,7	3,8	3,9
225/75 R16 C (116/114N)	Foran	3,0	3,0	3,0	3,25	3,3	3,4	3,5
	Bak	3,0	3,0	3,0	3,25	3,3	3,4	3,5
225/75 R16 CP (116R)	Foran	3,0	3,0	3,0	3,25	3,3	3,4	3,5
	Bak	3,0	3,0	3,5	3,6	3,9	4,0	4,1
225/75 R16 C (121/120R)	Foran	3,0	3,0	3,1	3,2	3,4	3,5	3,6
	Bak	3,0	3,0	3,1	3,2	3,4	3,5	3,6

16 Feillokalisering

I dette kapitlet finner du opplysninger om mulige feil på kjøretøyet. Feilen er listet opp med mulige årsaker og forslag til hvordan de kan utbedres.

Anvisningene omfatter:

- Bremsanlegg
- Elektrisk anlegg
- Gassanlegg
- Gasskomfyr
- Varmeanlegg
- Varmtvannsbereder
- Kjøleskapet
- Vannforsyning
- Toalett
- Karosseri

De nevnte feilene kan utbedres på egenhånd uten store fagkunnskaper og med noen få grep. Hvis de tiltak som er angitt i denne bruksanvisningen ikke løser problemene, må et autorisert fagverksted foreta feilsøkingen og utbedringen.

16.1 Bremsesystem

Defekter ved bremsanlegget må straks repareres på autorisert fagverksted.

16.2 Elektrisk anlegg

► Erstatt alltid boenhetsbatteriet med et batteri av samme type.

For skifting av sikringer, se kapittel 9.

Feil	Årsak	Tiltak
Lysanlegget fungerer ikke helt som det skal	Defekt lyspære	Skift lyspære. Vær oppmerksom på angitte Volt- og Wattverdier
	Sikring på strømsentralen defekt	Skift ut sikringen på strømsentralen
	Sikringer i kjøretøyet's sikringsboks defekte	Kontroller og skift eventuelt ut sikringer i kjøretøyet's sikringsboks.
Innebelysningen fungerer ikke	Defekt lyspære	Skift lyspære. Vær oppmerksom på angitte Volt- og Wattverdier
	Sikring på strømsentralen defekt	Skift ut sikringen på strømsentralen

Feil	Årsak	Tiltak
Elektriske stigtrinn kan ikke skyves ut eller trekkes inn	Sikring på strømsentralen defekt	Skift ut sikringen på strømsentralen
Ingen 230 V-forsyning tross tilkobling	Sikringsautomat 230 V har utløst	Slå 230 V-sikringsautomat på
Start- eller boenhetsbatteri lades ikke ved 230 V-drift	Maksi flat sikring (40 A) på startbatteriet eller på batteriet i boenheten er defekt	Skift ut maksi flat sikring (40 A) på startbatteriet eller på batteriet i boenheten
	Lademodul i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
Boenhetsbatteriet lades ikke av kjøretøyet	Sikring på dynamo klemme D+ defekt	Skift sikring
	Skillerelé i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice

Feil	Årsak	Tiltak
Kontrolllampen 12 V lyser ikke	12 V-forsyning avslått	Slå på 12 V-forsyning
	Batteri-skildebryteren på strømsentralen er slått av	Slå på batteri-skildebryteren
	Start- eller boenhetsbatteriet er ikke oppladet	Lad startbatteriet eller boenhetsbatteriet
	Skillerelé i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
	Bladsikring (2 A) på boenhetsbatteriet defekt	Skift bladsikring (2 A) på boenhetsbatteriet
Ingen indikering på panelet	12 V-forsyning avslått	Slå på 12 V-forsyning
	Boenhetsbatteriet er koblet fra 12 V-spenningen	Koble boenhetsbatteriet til 12 V-spenningen
	Start- eller boenhetsbatteriet er ikke oppladet	Lad startbatteriet eller boenhetsbatteriet
	Skillerelé i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice

Feil	Arsak	Tiltak
12 V-forsyning fungerer ikke	12 V-forsyning avslått	Slå på 12 V-forsyning
	Boenhetsbatteriet er koblet fra 12 V-spenningen	Koble boenhetsbatteriet til 12 V-spenningen
	Boenhets-batteriet er utladet	Lad boenhets-batteri
	Maksi flat sikring (40 A) til batteriet i boenheten er defekt.	Skift ut maksi flat sikring (40 A) på batteriet i boenheten.
	Skullerelé i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice

Feil	Arsak	Tiltak
12 V-forsyning fungerer ikke ved 230 V-drift	12 V-forsyning avslått	Slå på 12 V-forsyning
	Batteri-skildebryteren på strømsentralen er slått av	Slå på batteri-skildebryteren
	Lademodul i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
	Sikringsautomat 230 V har utløst	Ta kontakt med kundeservice
	Maksi flat sikring (40 A) til batteriet i boenheten er defekt.	Skift ut maksi flat sikring (40 A) på batteriet i boenheten.
Startbatteriet blir utladet ved 12 V-drift	Skullerelé i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
	Boenhetsbatteriet er koblet fra 12 V-spenningen	Koble boenhetsbatteriet til 12 V-spenningen

Feil	Årsak	Tiltak
Ingen spenning fra boenhetsbatteriet	Boenhets-batteriet er utladet Hvis kjøretøyet ikke skal brukes på lang tid, må boenhets-batteriet lades helt opp Hvis boenhetsens batteri har blitt dypt utladet for lenge, blir det defekt. Hvis batteriet blir svært varmt, må oppladningen stanses umiddelbart. Batteriet må skiftes ut.	Lad boenhets-batteriet umiddelbart Fullstendig utlading skader batteriet.
Ingen utgangsspenning på vekselretteren (lysdioden "Power Status" angir feil)	For høy inngangsspenning (blinker raskt)	Kontroller inngangsspenningen
	For lav inngangsspenning (blinker langsomt)	Lad batteriet
		Kontroller ledningene og forbindelsene
	Termisk overbelastning (blinker periodisk)	Slå av vekselretteren og strømforbrukeren, og slå på igjen etter ca. 5 til 10 minutter
Forbedre ventilasjonen		

Feil	Årsak	Tiltak
Ingen utgangsspenning på vekselretteren (lysdioden "Power Status" angir feil)	Kortslutning, feilpøling eller for høy kontinuerlig belastning (lyser kontinuerlig)	Slå av vekselretteren, og fjern strømforbrukeren. Hvis det ikke oppstår feil ved ny innkobling uten strømforbruker, er strømforbrukeren defekt. Kontakt kundeservice hvis feilen likevel oppstår igjen.

16.3 Gassanlegg

- Ved defekt på gassanlegget (gasslukt, høyt gassforbruk) er det fare for eksplosjon! Steng snarest gassflaskens hovedventil. Åpne vinduer og dører og luft godt.
- Ved feil på gassanlegget: Ikke røyk, ikke bruk åpen ild og ikke betjen noen elektriske brytere (lysbrytere osv.).
- Defekt på gassanlegget må utbedres av et autorisert fagverksted.

Feil	Årsak	Tiltak
Ingen gass	Gassflasken er tom	Bytt gassflaske
	Gassavstengeventil stengt	Åpne gassavstengeventilen
	Gassflaskens hovedventil stengt	Åpne gassflaskens hovedventil
	For lav utetemperatur (0 °C for butangass)	Vent til utetemperaturen har steget
	Innebygget apparat defekt	Ta kontakt med kundeservice

16.4 Gasskomfyr

Feil	Årsak	Tiltak
Tennsikringen starter ikke opp (flammen brenner ikke når reguleringshåndtaket slippes)	For kort oppvarmingstid	Hold reguleringshåndtaket nedtrykket i ca. 15 til 20 sekunder etter tenning
	Defekt tennsikring	Ta kontakt med kundeservice
Flammen går ut når den stilles på svakt	Tennsikringsføleren står ikke riktig	Still tennsikringsføleren riktig (ikke bøy den). Følerspissen skal stikke 5 mm over brenneren. Følerhal-sen skal ikke ha mer enn 3 mm avstand til brennerkransen; oppsøk eventuelt kundeservice

16.5 Varmeanlegg/varmtvannsbereder

Ved feil må du ta kontakt med nærmeste kundeservice for vedkommen- de fabrikat. Adresselisten er vedlagt enhetenes papirer. Kun autoriserte fagfolk må foreta reparasjoner på apparatet.

Feil	Årsak	Tiltak
Varmeanlegget tennes ikke	Temperaturløper på betjeningsdelen eller den eksterne føleren er defekt	Trekk ut støpslet på betjeningsdelen. Varmeanlegget fungerer da uten termostat. Oppsøk kundeservice så snart som mulig
Rød kontrollampe "Feil" lyser	Luft i gasslednings- systemet	Slå på og av igjen. Etter to mislykkede tenningsforsøk må du vente i 10 minutter før du slår på på nytt
	Gassmangel	Åpne hovedventil og gassavstengeventil
		Kople til en full gass- flaske
	Defekt i et sikrings- ledd	Ta kontakt med kundeservice
Rød kontrollampe "Feil" blinker	For lav driftsspen- ning	Lad eller bytt boenhets-batteri

Feil	Årsak	Tiltak
Grønn kontrollampe bak dreiebryter lyser ikke	Sikring på strømsentralen defekt	Skift ut sikringen på strømsentralen
	Sikringen i den elekt- roniske styreenheten har utløst	Ta kontakt med kundeservice
	Defekt boenhets- batteri	Lad eller bytt boenhets-batteri
Gul kontrollampe på energi-valgbryteren lyser ikke	Ingen forsynings- spenning	Kontroller 230 V- tilkobling og sikringer
	Overopphetingsbry- ter har utløst	Trykk på overopphe- tingsbryter
Varmtvannsberede- ren tømmes, sikker- hets-/avtappingsven- tilen har åpnet seg	Innetemperatur under 7 °C	Varm opp boenheten
	Sikkerhets-/avtap- pingsventil adskilt fra batteriforsyningen	Oppheve batteri- adskillelse. Slå på batteri-skillebryteren på strømsentra- len eller opphev batteri-atskillelsen via panelet
	Driftsspenning under 10,8 V	Lad eller bytt boenhets-batteri
	Sikring defekt	Skift ut sikringen på strømsentralen

Feil	Arsak	Tiltak
Sikkerhets-/avtapingsventilen lukkes ikke ved innkobling	Sikkerhets-/avtapingsventil adskilt fra batteriforsyningen	Oppheve batteri-adskillelse. Slå på batteri-skillebryteren på strømsentralen eller opphev batteri-atkillelsen via panelet
	Driftsspennning under 10,8 V	Lad boenhets-batteri
	Sikring defekt	Skift ut sikringen på strømsentralen
Rød og grønn kontrollampe lyser ikke	Sikring defekt	Skift ut sikringen på strømsentralen
Viftehjulet går med høy lyd eller ikke jevnt	Viftehjulet er tilsusset	Oppsøk Truma-service

16.6 Kjøleskap

Ved feil må du ta kontakt med nærmeste kundeservice for vedkomende fabrikat. Adresselisten er vedlagt enhetenes papirer. Kun autoriserte fagfolk må foreta reparasjoner på apparatet.

16.6.1 Dometic 10er-serie

- Feil vises med en feilkode med varselsymbolet "⚠" midt på displayet.
- I bruksanvisningen fra produsenten finner du en tabell med feilkodene

Feil av typen FEIL tilbakestilles manuelt

► Trykk og hold inne bryter (Bilde 88,7) i 2 sekunder. Det høres en pipetone. Nå er feilen tilbakestilt.

16.7 Vannforsyning

Feil	Årsak	Tiltak
Lekkasjevann i kjøretøyet	Utett sted	Lokaliser det utette stedet, tilkoble vannledningene på nytt
Ikke vann	Vanntanken er tom	Fulle på drikkevann
	Tappekranen ikke stengt	Steng tappekranen
	12 V-forsyning avslått	Slå på 12 V-forsyning
	Sikring for vannpumpe defekt	Skift ut sikringen på strømsentralen
	Vannpumpe defekt	Bytt vannpumpe (lassen)
	Vannledningen er knekt	Rett ut eller skift vannledningen
	Strømsentral defekt	Ta kontakt med kundeservice
Toalettet uten spylevann	Vanntanken er tom	Fulle på drikkevann
	Sikring for toalett defekt	Skift sikring
Indikator for vann og spillvann viser feil verdi	Målesonden i spillvannstanken eller vanntanken er tilsmusset	Rengjør spillvannstanken/vanntanken
	Målesonde defekt	Skift målesonde

Feil	Årsak	Tiltak
Ikke mulig å tømme spillvannstanken	Tappekranen tiltettet	Åpne rengjøringsdekslet på spillvannstanken og tapp av spillvannet. Spyl spillvannstanken grundig
Utløpet på engrepsblander tilstoppet	Perlator forkalket	Klips ut perlatoren, avkalkes i eddikvann (gjelder kun metallprodukter)
Vann dysene på dusjhodet tilstoppet	Vann dysene er forkalket	Avkalk dusjhodet i eddikvann eller tørk av skitt i dysene (gjelder kun metallprodukter)
Vannet renner sakte eller ikke i det hele tatt ut av dusjkaret	Kjøretøyet står ikke vannrett	Still kjøretøyet vannrett
Uklart drikkevann	Tilsmusset vann påfyllt	Rengjør vanntanken mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skylt med rikelige mengder drikkevann
	Avsetninger i vanntanken eller i vannanlegget	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skylt med rikelige mengder drikkevann

Feil	Årsak	Tiltak
Endring av smak eller lukt på vannet	Tilsmusset vann påfylt	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann
	Drivstoff er uforvarende fylt i vann-tanken Mikrobiologiske avleiringer i vannanlegget	Kontakt et fagverksted snarest Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann
Avleiringer i vann-tanken og/eller i vannledende komponenter	For lang ståtid for vannet i vann-tanken og i vannledende komponenter	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann

16.8 Karosseri

Feil	Årsak	Tiltak
Hengsler på luker/dører tunge å bevege	Hengsler på luker/dører ikke/for lite smurt	Smør hengsler på luker/dører med syre- og harpiksfritt fett
Hengsler/ledd i våt-rom/toalettrom tunge å bevege/knirker	Hengsler/ledd ikke/for lite smurt	Smør hengsler/ledd med løsemiddel-/syrefri olje Oljen på spraybokser inneholder ofte løsemidler
Hengsler på skap tunge å bevege/knirker	Hengsler på skap ikke/for lite smurt	Smør skaphengslene med syre- og harpiksfri syntetisk olje
Heki-takluke tung å bevege	Gjengespindel ikke smurt	Smør gjengespindel
	Gjengespindel defekt	Sett inn ny gjengespindel

- Autoriserte forhandlere og servicestasjoner står til disposisjon ved bestilling av reservedeler.

17 Spesialutstyr

17.1 Vekt på spesialutstyr

- Tilbehør og påbygde, ombygde eller innebygde deler som ikke er godkjent av Dethleffs kan forårsake skader på kjøretøyet og føre til redusert trafiksikkerhet. Selv om det foreligger en uttalelse fra sakkyndig, en generell driftstillatelse eller en typegodkjenning, kan det ikke dermed garanteres at produktet er av tilfredsstillende kvalitet.
- Enhver endring av kjøretøyets forinnstilte tilstand kan redusere kjøre- og trafiksikkerheten.
- Vi påtar oss ikke ansvar for skader forårsaket av produkter som ikke er godkjent av Dethleffs. Dette gjelder også for ulovlige endringer på kjøretøyet.

